

Forest Stewardship Council®

SUOMEN METSÄNHOIDON FSC-STANDARDI

FSC-STD-FIN-02-2023 FI

Kuvien lähteet:

Vasemmalta oikealle:

Kuva 1: Hömötiainen (*Poecile montanus*) suosii runsaslahopuustoisia varttuneita metsiä (Photo credit: Tomi Muukkonen).

Kuva 2: Sienestys on yleinen jokamiehenoikeuksien mahdollistama virkistysmuoto (Photo credit: Olliveikko Silvonen).

Kuva 3: Metsäkone suorittamassa harvennusta mäntyvaltaisessa metsässä (Photo credit: Olliveikko Silvonen).

HUOMIO SUOMENKIELISESTÄ VERSIOSTA:

Suomen metsänhoidon FSC-standardin englanninkielinen versio, jonka FSC International on hyväksynyt, on standardin virallinen versio, ja se on saatavilla osoitteessa ic.fsc.org. Käännetyt versiot eivät ole FSC Internationalin hyväksymiä virallisia käännöksiä. Jos hyväksytyn englanninkielisen version ja minkä tahansa käännetyt version välillä on ristiriitaa tai epä johdonmukaisuutta, englanninkielinen versio on ensisijainen.

Title	Suomen metsänhoidon FSC-standardi
Document reference code	FSC-STD-FIN-02-2023 All forest types and scales FI
Status	Approved
Scope	All forest types (details in section "2.3 Scope of the Standard")
Approval date	29. maaliskuuta 2023
Approval body	Policy and Standards Committee
Publication date	9. toukokuuta 2023
Effective date	1. elokuuta 2023
Transition Period¹	12 months from the effective date
Validity Period	Until revised, replaced or withdrawn
Country Contact	FSC Finland info@fi.fsc.org Kuortaneenkatu 1, 4. krs 00520 Helsinki
FSC Performance and Standards Unit Contact	FSC International Center - Performance and Standards Unit - Adenauerallee 134 53113 Bonn, Germany +49-(0)228-36766-0 +49-(0)228-36766-65 psu@fsc.org
<p>© 2023 Forest Stewardship Council, A.C. All rights reserved. FSC®F000100</p> <p>No part of this work covered by the publisher's copyright may be reproduced or copied in any form or by any means (graphic, electronic or mechanical, including photocopying, recording, recording taping, or information retrieval systems) without the written permission of the publisher.</p> <p>The Forest Stewardship Council® (FSC) is an independent, not for profit, non-government organization established to support environmentally appropriate, socially beneficial, and economically viable management of the world's forests.</p> <p>FSC's vision is that the true value of forests is recognized and fully incorporated into society worldwide. FSC is the leading catalyst and defining force for improved forest management and market transformation, shifting the global forest trend toward sustainable use, conservation, restoration, and respect for all.</p>	

¹ The transition period is the timeline in which there is a parallel phase-in of the new version and phase-out of the old version of the standard. Six (6) months after the end of the transition period, certificates issued against the old version are considered invalid.

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
1 STANDARDIN TAUSTA	5
2 STANDARDIN KÄYTTÖ JA SISÄLTÖ	7
3 SUOMEN METSÄTALOUDEN YLEISKUVAUS	10
SUOMEN METSÄNHOIDON FSC-STANDARDI	16
PERIAATE 1: LAKIEN NOUDATTAMINEN	16
PERIAATE 2: TYÖNTEKIJÖIDEN OIKEUDET JA TYÖEHDOT	19
PERIAATE 3: ALKUPERÄISKANSOJEN OIKEUDET	24
PERIAATE 4: YHTEISÖSUHTEET	31
PERIAATE 5: METSÄSTÄ SAATAVAT HYÖDYT	36
PERIAATE 6: YMPÄRISTÖARVOT JA -VAIKUTUKSET	38
PERIAATE 7: METSÄTALOUSTOIMINNAN SUUNNITTELU	59
PERIAATE 8: SEURANTA JA ARVIOINTI	62
PERIAATE 9: KORKEAT SUOJELUARVOT	64
PERIAATE 10: METSÄTALOUSTOIMIEN TOTEUTTAMINEN	67
LIITE 1: Aluerajaukset	74
LIITE 2: Vähimmäisluettelo sovellettavista laeista, määräyksistä ja kansallisesti ratifioiduista kansainvälisistä sopimuksista ja yleissopimuksista	75
LIITE 3: Kuvaus Periaatteen 3 mukaisesta neuvotteluprosessista	81
LIITE 4: Silmälläpidettävien lajien lista (indikaattori 6.4.4)	82
LIITE 5: Runsaslahopuustoisten metsien määritelmät	84
LIITE 6: Suomen uhanalaiset eläin- ja kasvilajit sekä luontotyytit	87
LIITE 7: Yleissuunnitelman yhteenveto ja julkisesti saatavilla olevat tiedot	88
LIITE 8: Korkeiden suojeluarvojen viitekehys (HCV Framework)	89
TERMIEN MÄÄRITELMÄT	97

JOHDANTO

1 STANDARDIN TAUSTA

1.1 FSC eli Forest Stewardship Council

Forest Stewardship Council A.C. (FSC) perustettiin vuonna 1993 YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssin (Earth Summit Rio de Janeirossa 1992) jatkona edistämään ympäristön kannalta vastuullista, sosiaalisesti hyödyllistä ja taloudellisesti kannattavaa maailman metsien hoitoa.

Ympäristön kannalta vastuullinen metsänhoito varmistaa, että puutavaran, muiden luonnontuotteiden ja ekosysteemipalveluiden tuotanto ylläpitää metsän biologista monimuotoisuutta, tuottavuutta ja ekologisia prosesseja. Sosiaalisesti hyödyllinen metsänhoito auttaa sekä paikallisia ihmisiä että koko yhteiskuntaa nauttimaan pitkän aikavälin hyödyistä ja tarjoaa paikallisille ihmisille vahvoja kannustimia metsävarojen ylläpitämiseen ja pitkäjänteisen metsäsuunnittelun noudattamiseen. Taloudellisesti kannattava metsänhoito tarkoittaa, että metsätaloustoimet suunnitellaan ja toteutetaan riittävällä kannattavuudella, ilman että taloudellista voittoa tuotetaan metsävarojen, ekosysteemin tai vaikutuspiiriin kuuluvien yhteisöjen kustannuksella. Jännitettä riittävän taloudellisen tuoton tuottamisen ja vastuullisen metsätalouden periaatteiden välillä voidaan vähentää pyrkimyksillä markkinoida kaikkia metsien tarjoamia tuotteita ja -palveluita niiden parhaan arvon perusteella (FSC By-Laws, ratifioitu syyskuussa 1994; viimeinen tarkistus kesäkuussa 2011).

FSC on kansainvälinen organisaatio, joka tarjoaa järjestelmän vapaaehtoiselle akkreditoinnille ja riippumattomalle kolmannen osapuolen sertifiointille. Järjestelmä antaa sertifikaattien haltijoille mahdollisuuden markkinoida tuotteitaan ja palveluitaan ympäristön kannalta vastuullisen, sosiaalisesti hyödyllisen ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon tuloksena. FSC asettaa standardit myös FSC:n metsänhoidon standardien kehittämiseksi ja hyväksymiseksi, mitkä perustuvat FSC:n periaatteisiin ja kriteereihin. Lisäksi FSC asettaa akkreditoinnin standardit sertifiointiorganisaatioille, jotka todentavat FSC:n standardien noudattamisen. Näihin standardeihin perustuen FSC tarjoaa sertifiointijärjestelmän organisaatioille, jotka haluavat markkinoida tuotteitaan FSC-sertifioituina.

1.2 FSC Suomi

FSC Suomi eli Vastuullisen metsänhoidon yhdistys ry on riippumaton, voittoa tavoittelematon järjestö, joka edistää FSC-sertifiointia Suomessa. FSC Suomi toimii yhteistyössä kansainvälisen FSC:n kanssa, sen periaatteiden ja sääntöjen mukaisesti. Vastuullisen metsänhoidon yhdistys vastaa mm. Suomen FSC-sertifiointin kriteerien laadinnasta ja päivityksestä.

Yhdistys koostuu jäsenistöstä, joka jakautuu sosiaali-, ympäristö- sekä talouskamareihin. Kaikki jäsenet kuuluvat kamariin, joka parhaiten edustaa heidän etujaan. Kaikilla kolmella kamarilla on tasavertainen päätöksentekovoima ja ne pyrkivät konsensusperusteisiin päätöksiin. Äänestäessään kaikilla kamareilla on yhtä suuri ääniosuus riippumatta jäsenten määrästä. Lisäksi FSC Suomen toimistolla työskentelee jäsenistön ulkopuolisia työntekijöitä, jotka avustavat yhdistystä standardityössä sekä edistävät FSC-sertifiointia Suomessa.

1.3 Suomen FSC-standardin kehitys

Tämä on Suomen metsänhoidon FSC-standardi toinen versio, joka korvaa aiemman, vuonna 2011 hyväksytyyn version. Standardin laatimisesta on vastannut standardityöryhmä, joka koostuu kolmeen kamariin jakautuneista FSC Suomen jäsenistä. Jäsenet edustavat taloudellisen, sosiaalisen ja ympäristön kestävyuden näkökulmia. Lisäksi standardityössä on ollut mukana standardityöryhmän kutsumia asiantuntijoita sekä sidosryhmiä, jotka ovat osallistuneet standardityöhön kommentoimalla standardiluonnoksia.

Standardin päivitystyö alkoi vuonna 2016. Standardityöryhmä kävi neuvotteluja standardin vaatimuksien ja sisällön päivittämisestä. Standardiluonnokset ovat olleet myös kaksi kertaa julkisessa kuulemisessa, ensin kesällä 2019 ja toisen kerran kesällä 2020, missä kaikki sidosryhmät saivat mahdollisuuden esittää näkemyksiänsä standardin sisällöistä. Kaikki julkisessa kuulemisessa saadut kommentit on käsitelty standardin päivitysprosessin aikana. Suomen metsänhoidon FSC-standardi hyväksyttiin standardityöryhmän toimesta lähetettäväksi kansainvälisen FSC:n hyväksyttäväksi 28. tammikuuta 2021.

STANDARDITYÖRYHMÄ

Standardityöryhmän puheenjohtaja: Sirkka Hautojärvi

Taloudellinen	Sosiaalinen	Ympäristö
1) Nimi: Lena-Kajsa Vainonen Organisaatio: Metsäteollisuus ry	1) Nimi: Erkki Eteläaho Organisaatio: METO-LUVA	1) Nimi: Lauri Kajander Organisaatio: Luonto-Liitto ry
2) Nimi: Silja Pitkänen-Arte Organisaatio: Metsä Group	2) Nimi: Jari Sirviö Organisaatio: Teollisuusliitto ry	2) Nimi: Tero Toivanen Organisaatio: BirdLife Suomi ry
3) Nimi: Heikki Myöhänen Organisaatio: Tornator Oyj	3) Nimi: Jan Saijets Organisaatio: Suomen Porosaamelaiset ry ja Saamelaisneuvosto	3) Nimi: Jyri Mikkola Organisaatio: Suomen luonnonsuojeluliitto ry
4) Nimi: Tuomas Kara Organisaatio: UPM-Kymmene Oyj	Varajäsen: Jukka Sippola Organisaatio: Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry	Varajäsen: Paloma Hannonen Organisaatio: Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Varajäsen: Janne Yrjönen Organisaatio: Stora Enso Oyj		

2 STANDARDIN KÄYTTÖ JA SISÄLTÖ

2.1 Standardin tarkoitus

Tämä standardi määrittelee vaaditut elementit, joita vasten FSC:n akkreditoitujen sertifiointiorganisaatioiden on arvioitava standardin soveltamisalan (ks. 2.3 alla) mukaisia metsänhoitokäytäntöjä Suomessa.

FSC periaatteet ja kriteerit tarjoavat kansainvälisesti tunnustetun vaatimustason vastuulliselle metsänhoidolle. Kaikki kansainväliset metsänhoidon standardit on kuitenkin mukautettava alueellisella tai kansallisella tasolla, jotta ne heijastelevat metsien erilaisia oikeudellisia, sosiaalisia ja maantieteellisiä olosuhteita eri puolilla maailmaa. FSC:n periaatteet ja kriteerit edellyttävät siksi alueellisiin tai kansallisiin olosuhteisiin sovitettujen indikaattoreiden lisäämistä niiden toteuttamiseksi metsänhoitoyksikön tasolla.

FSC:n hallituksen maaliskuussa 2015 hyväksymän FSC:n kansainvälisten yleisindikaattoreiden (IGI) (FSC-STD-60-004 V1-0 EN) myötä vaatimusten mukauttaminen alueellisiin tai kansallisiin olosuhteisiin tapahtuu IGI-standardia lähtökohtana käyttäen (1. heinäkuuta 2018 alkaen toinen versio - FSC-STD-60-004 V2-0 EN on ollut voimassa). Tämän etuna on:

- varmistaa periaatteiden ja kriteerien johdonmukainen täytäntöönpano kaikkialla maailmassa
- parantaa ja vahvistaa FSC-järjestelmän uskottavuutta
- parantaa kansallisten metsänhoidon standardien johdonmukaisuutta ja laatua
- tukea nopeampaa ja tehokkaampaa kansallisten metsänhoitostandardien hyväksyntäprosessia.

FSC:n periaatteet ja kriteerit yhdessä FSC:n Policy and Standards Committeeen (PSC) hyväksymien kansallisten indikaattoreiden kanssa muodostavat FSC:n kansallisen metsänhoidon standardin.

Suomen metsänhoidon FSC-standardissa indikaattorit on mukautettu Suomen olosuhteisiin. FSC:n periaatteet ja kriteerit yhdessä kansallisten indikaattoreiden kanssa muodostavat Suomen metsänhoidon FSC-standardin.

2.2 Standardin rakenne

Suomen metsänhoidon FSC-standardi koostuu seuraavista osista:

JOHDANTO: Johdannossa on kuvattu standardin ja sertifiointin kehikko. Sisältöä on noudatettava asiaankuuluvien osien standardia sovellettaessa.

PERIAATTEET: FSC:n kymmenen periaatetta määrittelevät ympäristön kannalta hyvän, sosiaalisesti hyödyllisen ja taloudellisesti kannattavan metsänhoidon keskeiset elementit, ja ne ovat samat kaikkialla maailmassa.

KRITEERIT: FSC:n kriteerit määrittelevät kunkin periaatteen vaatimukset. FSC-kriteerit ovat kansainvälisiä.

INDIKAATTORIT: Indikaattorit on kehitetty kansainvälisten yleisindikaattorien pohjalta Suomen olosuhteisiin. Organisaation on noudatettava indikaattoreita täyttääkseen FSC:n vaatimukset. Indikaattorien noudattaminen johtaa FSC-kriteerien täyttämiseen, mikä puolestaan johtaa FSC-periaatteiden noudattamiseen.

HUOMAUTUKSET: Huomautukset täydentävät ja tarkentavat indikaattoreissa asetettuja vaatimuksia.

LIITTEET: Liitteet täydentävät indikaattoreiden vaatimuksia. Niihin viitataan indikaattoreissa soveltuvin osin.

TERMIT JA MÄÄRITELMÄT: Periaatteiden ja kriteerien tekstissä on kursivoituja muotoiltuja termejä, jotka on merkitty tähdellä*. Termit, jotka on merkitty tähdellä ja muotoiltu kursivoitu indikaattoreiden tekstissä, ovat paikallisia termejä, jotka on lisätty koskemaan vain tämän standardin paikallisia olosuhteita. Termien määritelmät löytyvät liitteistä.

Tämän standardin velvoittavia elementtejä ovat: soveltamisala, voimaantulopäivä, voimassaoloaika, termien määritelmät, kriteerit, periaatteet, indikaattorit, taulukot ja liitteet (sekä muut lisäykset, joita voidaan tuottaa tämän standardin yhteyteen) ellei toisin mainita.

Standardin ei-velvoittavia elementtejä, joita voidaan käyttää vain ohjeellisesti ovat: huomautukset (sekä muut ohjeistukset, joita voidaan tuottaa tämän standardin yhteyteen).

2.3 Standardin soveltamisala

Tämän standardin soveltamisala:

Maantieteellinen alue	Suomi
Metsät	Kaikki metsät
Omistusmuodot	Julkinen ja yksityinen
Laajuuden mittakaavan ja kategoriat (kohdan 6 FSC-STD-60-002 mukaisesti)	Kaikki metsätalousyksiköiden kategoriat, mukaan lukien pienet ja matalalla intensiteetillä hoidetut metsät (SLIMF)
Metsätuotteet (FSC-STD-40-004a mukaisesti)	Raakapuu Luonnontuotteet: marjat, sienet, ei-rauhoitettut kasvilajit esim. villiyrtilit, ei-rauhoitettut käävät, kaarna, risut, kävyt, kuusenkerkät, pettu, mahla, pakuri, varvut, juuret, tuohi, lehdet, niini, pihka, terhot, pähkinät.

Organisaatioiden, jotka sisällyttävät luonnontuotteet sertifikaattinsa soveltamisalaan, tulee noudattaa kaikkia standardin indikaattoreita. Siltä osin kuin on olemassa erityisiä luonnontuoteindikaattoreita (esim. 5.2.3), on noudatettava niitä yllä olevien lisäksi.

Suomen metsänhoidon FSC-standardi ohjaa metsätalouden harjoittamista FSC-sertifioituissa metsissä Suomessa. Sertifioituilla metsänomistajilla on joko oma sertifikaatti tai heidät on sertifioitu ryhmäsertifioinnin kautta. Metsänomistaja voi kansainvälisen FSC:n sääntöjen (FSC-POL-01-004) mukaisesti sertifioida halutessaan vain osan hallinnassaan olevasta metsäalueesta. Metsätalousyksikön koko alue sisältyy sertifioituun alueeseen, vaikka monet tämän standardin vaatimuksista koskevat vain metsämaata (puuston vuotuinen tilavuuskasvu vähintään 1 m³/ha). Koko metsäpinta-ala voidaan sisällyttää metsätalousyksikköön, mukaan lukien kosteikot, pienvesistöt ja metsäiset laidunmaat.

2.4 Huomautus indikaattoreiden ja liitteiden käytöstä

Standardi sisältää vaatimuksia, jotka voivat vaihdella organisaation sertifioitun pinta-alan koon mukaan. Kokoluokan koko voi vaihdella sijainnin mukaan (katso Etelä- ja Pohjois-Suomen määritelmät liitteessä 1). Suurin osa tämän standardin vaatimuksista koskee kaikkia sertifioituja organisaatioita. Jotkut vaatimukset koskevat vain tietyn kokoluokan metsänomistajia. Tämä on osoitettu indikaattorinumeron perässä olevalla kirjaintunnisteella, joka perustuu seuraavaan

luokitteluun sovellettavissa vaatimuksissa. Standardissa sovelletaan seuraavia neljää sertifioidun pinta-alan mukaista kokoluokkaa:

XS = < 20 ha

S = 20–500 ha (Etelä-Suomi), 20–1 000 ha (Pohjois-Suomi)

M = 500–10 000 ha (Etelä-Suomi), 1 000–10 000 ha (Pohjois-Suomi)

L = > 10 000 ha

Standardissa on lisäksi vaatimuksia, jotka koskevat pelkästään valtion maiden metsätalouden harjoittajaa, kuntia ja seurakuntia. Nämä kirjaukset on esitetty seuraavalla tavalla:

Valtio = valtion maiden metsätalouden harjoittaja

Kunnat = kuntien omistamat metsät

Seurakunnat = seurakuntien omistamat metsät

Muutoin standardissa sovelletaan edellä mainittuihin organisaatioihin sitä, mitä yllä on sertifioidun pinta-alan kokoluokista säädetty.

2.5 Laajuus, intensiteetti ja riski

FSC:n periaatteet ja kriteerit tunnistavat, että niiden noudattamisen saavuttamistavat voivat vaihdella riippuen metsätaloustoimien laajuudesta ja intensiteetistä sekä negatiivisten vaikutusten riskistä, joka liittyy joko organisaatioon, metsätaloustalouteen tai metsätaloustoimiin. Periaatteiden ja kriteerien noudattamiseksi vaadittavat toimenpiteet voivat vaihdella metsätaloustaloustoimien välillä riippuen toiminnan laajuudesta, intensiteetistä ja riskistä. Tässä standardissa laajuutta, intensiteettiä ja riskiä on sovellettu pääasiassa asettamalla erilaisia vaatimuksia organisaatioille niiden sertifioidun pinta-alan laajuuden perusteella, ei niinkään niiden metsätaloustoimien intensiteetin perusteella.

2.6 Vastuu vaatimustenmukaisuudesta

Vastuu Suomen metsänhoidon FSC-standardin noudattamisen varmistamisesta kuuluu henkilölle/henkilöille tai yhteisöille, jotka ovat sertifikaatinhaltijoita. Standardissa näihin viitataan nimellä "organisaatio". Organisaatio vastaa metsätaloustalouteen liittyvistä päätöksistä, toimintaperiaatteista ja metsätaloustoimista. Organisaation tehtävänä on myös osoittaa, että muut henkilöt tai yhteisöt, joille organisaatio on antanut luvan tai toimeksiannon toimia metsätaloustaloustoimissa tai sen hyväksi, noudattavat FSC:n periaatteiden ja kriteerien vaatimuksia. Organisaation on ryhdyttävä korjaaviin toimiin, jos tällaiset henkilöt tai yhteisöt eivät toimi tämän standardin vaatimusten mukaisesti.

Ne metsänomistajat, joilla on oma FSC-sertifikaatti, vastaavat standardin vaatimusten täyttämistä. Metsänomistajille, jotka on sertifioitu ryhmäsertifikaatin kautta, vastuunjako ryhmän ja metsänomistajan välillä on säännelty ryhmien kansainvälisessä FSC-standardissa (FSC-STD-30-005).

2.7 Tulkinnat ja selvennykset

Standardin tulkintaa koskevat kysymykset voi lähettää FSC Suomelle. Kaikki standardin tulkintaa koskevat kysymykset käsitellään FSC Suomen hyväksymän menettelytavan mukaisesti. Mikäli FSC Suomi arvioi tulkintaohjeen olevan tarpeen, laatii FSC Suomi tulkinnan, joka julkaistaan kansainvälisen FSC:n hyväksynnän jälkeen.

2.8 Viittaukset

Seuraavat viitattut asiakirjat ovat merkityksellisiä tämän standardin soveltamisen kannalta. Viittauksiin, joissa ei ole versionumeroa, sovelletaan viitattun asiakirjan viimeisintä versiota (mukaan lukien mahdolliset lisäykset).

FSC-POL-20-003	<i>FSC Policy on the Excision of Areas from the Scope of Certification</i>
FSC-POL-30-001	<i>FSC Pesticides Policy</i>
FSC-POL-30-602	<i>FSC Interpretation on GMOs: Genetically Modified Organisms</i>
FSC-STD-20-007	<i>Forest Management Evaluations</i>
FSC-STD-30-005	<i>FSC Standard for Group Entities in Forest Management Groups</i>
FSC-PRO-01-008	<i>Processing Complaints in the FSC Certification Scheme</i>
FSC-PRO-30-006	<i>Ecosystem Services Procedure: Impact Demonstration and Market Tools</i>
FSC-DIR-20-007	<i>FSC Directive on FSC Forest Management Evaluations</i>
FSC-GUI-30-003	<i>FSC Guidelines for the implementation of the right to Free, Prior and Informed Consent (FPIC)</i>
FSC-GUI-60-005	<i>Promoting Gender Equality in National Forest Stewardship Standards</i>

3 SUOMEN METSÄTALouden YLEISKUVAUS

3.1 Metsävarat

Suomi on suhteellisesti Euroopan metsäisin maa. Suomen maapinta-alasta 86 % (26 milj. ha) on metsätalousmaata, joka jaetaan puuntuotoskykynsä perusteella metsämaahan (20,3 milj. ha), kitumaahan (2,5 milj. ha) ja joutomaahan (3,2 milj. ha). Metsämaa ja kitumaa ovat puuta kasvavaa maata, kun taas joutomaa on puutonta tai lähes puutonta. Lisäksi metsätalousmaahan kuuluu myös muuta metsätalousmaata, kuten metsäteitä. Metsätalouden osuus maa-alasta ei ole juurikaan muuttunut viime vuosikymmeninä. Noin kaksi kolmasosaa metsätalousmaasta on kivennäismaita ja loppu kolmasosa turvemaita.

Metsätaloutta harjoitetaan lähinnä metsämaalla, josta 91 prosenttia on käytettävissä puuntuotantoon. Kitumaasta suurin osa on kokonaan puuntuotannon ulkopuolella. Suomen metsien puuston kokonaistilavuus on metsä- ja kitumailla 2 475 miljoonaa kuutiometriä. Tilavuudesta on mäntyä 50 %, kuusta 30 % ja koivua 17 % ja muita lehtipuita loput kolme prosenttia. Puustosta noin 90 % sijaitsee puuntuotantoon käytettävissä olevalla maalla.

Puuston vuotuinen kasvu on 108 miljoonaa kuutiometriä (VMI12). Puuston vuotuinen kokonaispoistuma on ollut viime vuosina n. 85 miljoonaa kuutiometriä, josta hakkuiden osuus on n. 70 miljoonaa kuutiometriä. Metsät siis kasvavat tällä hetkellä enemmän kuin niitä hakataan ja elävää puuta kuolee. Luonnonvarakeskus on arvioinut, että metsien suurin ylläpidettävissä oleva hakkuukertymä on kymmenvuotiskaudella 2016–2025 keskimäärin 80,5 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta vuodessa. Tällä hetkellä hakkuut ovat siitä noin 90 %.

3.2 Metsänomistus

Suomen metsät ovat muiden läntisen Euroopan maiden tavoin suurelta osin yksityisten henkilöiden ja perheiden omistuksessa. Metsätalousmaasta 52 % on yksityishenkilöiden omistuksessa. Valtio omistaa 35 % ja yhtiöt seitsemän prosenttia. Kunnat, seurakunnat ja yhteisöt omistavat loput kuusi prosenttia. Puustosta on 64 % yksityismetsänomistajien metsissä, 21 % valtion mailla, yhtiöiden metsissä on 9 % ja muiden omistajaryhmien 6 %.

Yksityisten omistamat metsätilat ovat yleensä pieniä. Tiloja, joiden metsäpinta-ala on yli kaksi hehtaaria, on 347 000. Kaikkien yksityisten omistamien metsälöiden keskikoko on 27,8 ha.

Metsänomistajien lukumäärä on suurempi kuin metsälöiden määrä, sillä usein esimerkiksi puoliset omistavat tilan yhdessä. Metsää omistavien henkilöiden määrän arvioidaan olevan noin 685 000.

3.3 Metsien suojelu ja monimuotoisuus

Suomessa on suojeltua metsä- ja kitumaata kaikkiaan 2,9 miljoonaa hehtaaria. Tämä koostuu lakisääteisesti suojelluista alueista, joita on 2,4 miljoonaa hehtaaria sekä talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteista, pinta-alaltaan 0,5 miljoonaa hehtaaria. Lakisääteisesti suojeltuihin alueisiin kuuluvat kansallis- ja luonnonpuistot, yksityiset suojelualueet, luonnonsuojeluohjelmien alueet sekä erämaa-alueet, joilla metsätaloutta ei harjoiteta lainkaan. Näiden alueiden osuus kaikesta metsä- ja kitumaan pinta-alasta on 10 %.

Valtaosa suojellusta metsä- ja kitumaan pinta-alasta sijaitsee Pohjois-Suomessa. Etelä-Suomessa suojelupinta-alaa on lisätty viime vuosina vapaaehtoisuuteen perustuvassa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSOssa. Valtion maita on siirretty suojeluun ja suojelutoimia toteutettu valtion ja yksityisten mailla. METSON tavoitteena on perustaa uusia suojelualueita sekä turvata yksityismaiden monimuotoisuuskohteita ympäristötukisopimuksilla ja talousmetsien luonnonhoidolla.

Metsien monimuotoisuus otetaan huomioon myös talousmetsissä. Talousmetsien luonnonhoito perustuu lainsäädännön ohella metsäsertifointiin, vapaaehtoisuuteen ja suosituksiin. Metsälain erityisen arvokkaat elinympäristöt, luonnonsuojelulain suojellut luontotyypit sekä muut arvokkaat luontokohteet rajataan käsittelyn ulkopuolelle. Monimuotoisuus huomioidaan myös hakkuissa ja muussa metsänkäsittelyssä esimerkiksi säästämällä ja lisäämällä lehti-, laho- ja säästöpuita.

Suomessa on runsaasti järviä, jokia, pienvesistöjä ja suometsiä, minkä vuoksi metsätaloudessa on tärkeää kiinnittää huomiota vesiensuojeluun. Suurimmat vesistövaikutukset aiheutuvat kunnostusojituksista, uudistushakkuista sekä niihin liittyvistä maanmuokkauksista ja lannoituksista. Metsätalouden toimenpiteet tulee suunnitella siten, etteivät ne heikennä pienvesistöjen tilaa tai pohjavesien laatua.

Suomen viides lajien uhanalaisuusarviointi valmistui vuonna 2019. Sen tarkastelemasta noin 22 400 lajista määritettiin uhanalaisiksi 11,9 %, yhteensä 2 667 lajia. Uhanalaisista lajeista lähes kolmasosa, 833 lajia, elää ensisijaisesti metsissä. Metsäisten elinympäristöjen muutokset ja avoimien alueiden sulkeutuminen ovat suurimmat uhanalaisuuden syyt. Lajien lisäksi myös erilaisten luontotyyppien uhanalaisuutta on arvioitu. Vuonna 2018 julkaistun Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaan arvioiduista 34:stä metsien luontotyyppistä kolme neljäsosaa ja suotyypeistä hieman yli puolet arvioitiin uhanalaisiksi.

3.4 Metsien monikäyttö ja jokamiehenoikeudet

Suomen metsissä kuka tahansa voi liikkua, marjastaa ja sienestää vapaasti. Tähän toimintaan ei tarvitse lupaa edes yksityismailla. Virkistyskäyttö perustuu lailla säädelyihin ja perinteisiin jokamiehenoikeuksiin. Edellytyksenä kuitenkin on, ettei jokamiehenoikeuksia käytettäessä aiheuteta haittaa tai vahinkoa maankäytölle, luonnolle tai muille jokamiehenoikeuden käyttäjille. Metsästykseseen, polttopuun keruuseen, tulen tekemiseen ja moottoriajoneuvolla liikkumiseen tarvitaan kuitenkin aina maanomistajan lupa.

Suomalaisille metsille on tyypillistä niiden monikäyttö. Samassa metsässä voidaan marjastaa, metsästää, retkeillä, kasvattaa ainespuuta ja tukea luonnon monimuotoisuutta. Metsät ovatkin tärkeitä virkistysympäristöjä ja suuri osa metsien virkistyskäytöstä tapahtuu talousmetsissä. Vaikka metsätiet rakennetaan pääosin metsätalouden tarpeisiin, ne palvelevat erittäin paljon myös muita luonnossa liikkujia. Metsiin perustuvan luontomatkailun ja virkistyskäytön suosion

kasvu tuo puuntuotannon rinnalle uusia metsiin liittyviä tarpeita ja tavoitteita. Tällöin erilaisten tavoitteiden yhteensovittamisen, osallistavan päätöksenteon ja sidosryhmien välisen yhteistyön tarve kasvaa.

3.5 Suomessa elävä alkuperäiskansa

Saamelaiset ovat YK:n, EU:n ja Suomen tunnustama alkuperäiskansa. Suomen saamelaiset jakautuvat kieliperusteisesti inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kieliryhmiin. Saamelaisilla on perustuslaissa ja muualla lainsäädännössä määritellyt maankäyttöoikeudet ja omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto kotiseutualueellaan Pohjois-Suomessa (Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa sekä Sodankylän kunnan pohjoisosassa Lapin paliskunnan alueella). Poronhoito ja porotalous kuuluvat paitsi saamelaiskulttuuriin, myös muuhun pohjoissuomalaiseen elinkeinoelämään. Saamelaiset kokevat usein metsätalouden uhkaavan heidän perinteisiä elinkeinojaan, kuten poronhoitoa. Valtion metsistä vastaavan Metsähallituksen on lain mukaan otettava toimissaan erityisesti huomioon saamelaiset ja neuvoteltava heidän kanssaan metsätaloustoimista saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous ja paliskunnat edustavat saamelaisia paikallisessa ja poliittisessa päätöksenteossa. Useat saamelaisjärjestöt ovat esittäneet hallintaoikeuksien vahvistamista valtion maihin, mutta nämä prosessit ovat kesken.

Saamelaisten kotiseutualueen pinta-alasta 90 % on valtion maita. Näiden valtion maiden pinta-alasta 72 % on Metsähallituksen Luontopalvelujen hallinnoimia suojelu- ja erämaa-alueita ja 13 % Kiinteistökehityksen hallinnoimia luontaistalousalueita. Näillä alueilla ei harjoiteta lainkaan metsätaloutta. Muiden alueiden lisäksi FSC:n periaate 3 koskee valtion mailla valtion metsätalouden harjoittajan, Metsähallitus Metsätalous Oy:n, käyttöoikeussopimuksen piiriin kuuluvia maita, eli 15 prosenttia saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevista valtion maista. Metsätalouden piirissä on 8 % pinta-alasta. Lisäksi toiminnan ulkopuoliseen metsätalousalueeseen kuuluu 7 % pinta-alasta. Metsähallitus on valtion liikelaitos. Metsätaloutta harjoitetaan liikelaitoksen 100 % omistaman Metsähallitus Metsätalous Oy:n kautta.

Saamelaisten kotiseutualueen pinta-alasta 10 % on yksityismaita. Näillä alueilla metsätalouden harjoittajia ovat yhteismetsät ja yksityiset metsänomistajat, joihin molempiin kuuluu sekä saamelaisia että suomalaisia omistajia.

3.6 Metsä- ja porotalouden vuorovaikutus

Poronhoitoalueesta noin 65 prosenttia on metsätaloustoiminnan piirissä olevaa metsämaata. Metsätalouden suunnittelussa ja toteutuksessa tulisi poronhoitoalueella huomioida myös porotalouden laidunympäristöön liittyvät tarpeet, sillä metsänhakkuut vaikuttavat porolaitumiin monella tapaa. Poronhoidon tarpeet tulee huomioida metsien käytön suunnittelussa. Metsätalouden ja poronhoidolle tärkeiden laidunmetsien tarpeiden yhteen sovittaminen ei kuitenkaan ole aina helppoa.

3.7 Metsät ja ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen arvioidaan muuttavan Suomen metsiä. Lämpenevä ilmasto todennäköisesti lisää puiden kasvua, mutta samanaikaisesti myös erilaisten metsien tilaa heikentävien riskien, kuten kuivuuden, tulvien ja erilaisten metsätuhojen todennäköisyys kasvaa.

Suomessa ilmastonmuutos ei uhkaa metsien olemassaoloa, mutta sen ennustetaan vaikuttavan voimakkaasti metsäekosysteemiin. Mitä monimuotoisempia metsät ovat, sitä paremmin ne kykenevät sopeutumaan muuttuvaan ilmastoon. Siksi myös hyvän metsänhoidon

merkitys ja metsänhoitotapojen sopeuttaminen muuttuvaan ilmastoon korostuvat tulevaisuudessa.

Metsillä on merkittävä rooli myös ilmastonmuutoksen hillinnässä. Metsät sitovat ja varastoivat hiilidioksidia ilmakehästä, ja toimivat siten merkittävänä hiilinieluinä. Suomen metsät sitovat vuosittain hiilidioksidia määrän, joka vastaa noin puolta Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Metsien kykyyn ilmastonmuutoksen torjunnassa voidaan vaikuttaa metsien hoitotoimenpiteillä siten, että metsien käsittelyllä pyritään kasvattamaan hiilivarastoja ja -nieluja sekä välttämään hiilen vapautumista maaperästä ilmakehään. Puupohjaisilla tuotteilla myös korvataan uusiutumattomista lähteistä saatavia raaka-aineita ja pitkäikäiset puutuotteet toimivat hiilivarastoina.

3.8 Metsäsektorin talous- ja työllisyysvaikutukset

Suomessa on pitkät puun käytön perinteet papereiden ja pakkausten valmistuksessa, rakennusmateriaaleissa sekä energiantuotannossa. Suomeen on kehittynyt ainutlaatuista metsätalouden ja -teollisuuden osaamista, joka on keskeinen hyvinvoinnin lähde. Kokoonsa nähden Suomi onkin metsistä riippuvaisin ja eniten metsäsektorin toimintaan tukeutuva valtio maailmassa.

Metsäteollisuus on Suomen suurin puun käyttäjä. Vuonna 2018 Suomessa käytettiin raakapuuta yhteensä yli 80 miljoonaa kuutiometriä, josta noin 74 miljoonaa kuutiometriä käytettiin metsäteollisuudessa. Metsäteollisuuden käyttämästä raakapuusta suurin osa on kotimaista. Suomalainen metsäteollisuus on suuntautunut voimakkaasti vientiin ja ala tuokin noin 20 prosenttia Suomen tavaraviennin tuloista.

Metsäteollisuuden tuotannon arvo on vuosittain jopa 20 miljardia euroa. Ala on merkittävä työllistäjä erityisesti alueellisesti, ja koko arvoketjussa ala työllistää yli 130 000 ihmistä. Alan verokertymä on vuodesta riippuen ollut jopa 4 miljardia euroa, johon sisältyy myös tärkeimmiltä hankintatoimialoilta ja metsätaloudesta karttuvista kantorahatuloista maksettavat verot.

Metsätalous- ja teollisuus työllistävät kaikkiaan 62 000 henkilöä. Metsäteollisuuden työllisten määrä on 42 000 henkilöä, joista puutuoteteollisuudessa työskentelee 21 000 ja massa- ja paperiteollisuudessa 20 000 henkilöä. Metsätalouden työllisten määrä puolestaan on 21 000 henkilöä, josta noin 12 000 on palkansaajia ja loput 9 000 on yrittäjiä. Tämän lisäksi metsänomistajat ja heidän perheenjäsenensä tekevät merkittävän osan etenkin metsänhoitotoista.

Metsätalouden tulee olla taloudellisesti kannattavaa, jotta metsänhoitoon investoidaan ja jotta puumarkkinat toimivat aktiivisesti. Metsätalous on sadoille tuhansille suomalaisille metsänomistajille merkittävä tulonlähde tai omaisuuserä. Vuonna 2019 yksityismetsänomistajien bruttokantorahatulot nousivat yli 2 miljardiin euroon. Samaan aikaan metsänomistajat investoivat metsiensä hoitoon 300 miljoonaa euroa. Metsänhoidon investoinnit turvaavat metsätalouden taloudellisen kestävyuden ja metsien hyödyntämismahdollisuudet myös tuleville sukupolville.

3.9 Metsien käytön suunnittelu

Suomen kansalliset metsäpolitiikan tavoitteet on määritelty kansallisissa metsäohjelmissä, joita on tehty 1950-luvulta lähtien. Uusin Kansallinen metsästrategia 2025 kuvaa metsäalan tärkeimmät strategiset tavoitteet, joihin julkinen valta keskittyy osana alan yhteistä kehittämistä. Maa- ja metsätalousministeriö koordinoi metsästrategian toimeenpanoa ja sen seurantaa. Toimeenpanoa edistävät myös metsäneuvosto, sen alainen työvaliokunta sekä erilaiset ohjausryhmät ja muut työryhmät.

Alueellinen metsäsuunnittelu kattaa yksittäisiä tiloja laajempia alueita. Alueelliset metsäohjelmat ovat maakunnallisen metsäsektorin kehittämissuunnitelmia ja työohjelmia. Ne laaditaan yhteistyössä maakunnallisten metsäneuvostojen ja sidosryhmien kanssa. Myös valtion ja teollisuusyritysten metsät ovat vastaavantyyppisen suunnittelun piirissä. Valtion metsissä tehdään laajassa alueellisessa sidosryhmäyhteistyössä alueellisia luonnonvarasuunnitelmia, joissa määritellään valtion metsien käyttöä ja muun muassa hakkuiden määrää.

Tilakohtaisen metsäsuunnitelman lähtökohtana ovat metsänomistajan omat tavoitteet ja pitkäjänteinen metsätalouden harjoittaminen. Tilakohtainen metsäsuunnitelma on tehty noin 70 prosentille Suomen yksityisistä metsätiloista. Suunnitelma tehdään yleensä kymmenen vuoden ajalle. Metsäsuunnitelmat sisältävät kuviokohtaisen tiedon pinta-alasta, puuston määrästä, rakenteesta ja kasvusta sekä arvokkaiden luontokohteiden sijainnista ja ominaisuuksista. Suunnitelmissa määritellään toimenpide-ehdotukset sekä metsätaloudelle että luonnonhoidolle.

Suomen metsäkeskus ylläpitää Metsään.fi-palvelua, joka on ensisijaisesti metsänomistajille tarkoitettu sähköinen metsäpalvelu. Metsään.fi-palvelu tarjoaa saataville Metsäkeskuksen ylläpitämää ajantasaista metsävaratietoa, joka jakaantuu metsänomistajille tai heidän valtuuttamilleen näkyvään tietoon ja kaikkien saatavissa olevaan avoimeen tietoon. Palvelu tarjoaa laajasti tietoa metsänomistajan päätöksenteon tueksi mm. metsänhoito-ohjeiden muodossa.

3.10 Lainsäädäntö

Metsälain tarkoituksena on edistää metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä hoitoa ja käyttöä. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset, joiden pohjalta metsänomistaja tekee omien tavoitteidensa mukaiset yksityiskohtaiset metsänkäsitteypäätökset. Metsälain säätämät vähimmäisvaatimukset kohdistuvat muun muassa puun korjuuseen, metsän uudistamiseen ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamiseen.

Metsälain lisäksi metsien käyttöä säätelevät myös valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä sekä esimerkiksi lait metsätuhojen torjunnasta ja kestävä metsätalouden rahoituksesta. Lisäksi lainsäädäntöä on mm. metsänviljelyaineiston kaupasta, putavaran mittauksesta, yhteismetsistä ja metsätalouden organisaatioista.

Metsätalouden harjoittamiseen vaikuttaa myös ympäristölainsäädäntö, kuten esimerkiksi luonnonsuojelulaki, jolla säädetään erityyppisistä luonnonsuojelualueista, lajisuojelusta sekä suojelluista luontotyypeistä, maisema-alueista ja pesäpuista. Maankäyttö- ja rakennuslaissa puolestaan säädetään muun muassa kaavoituksesta, jolla voi olla vaikutuksia metsien käyttöön. Asema- ja yleiskaavoja laadittaessa sovitetaan yhteen metsien eri käyttömuotoja alue- ja kuntatasolla. Lainsäädäntö edellyttää maanomistajien ja muiden osallisten kuulemis- ja osallistumismahdollisuutta kaavojen valmisteluprosessissa.

Metsätalouden harjoittamiseen vaikuttaa niin ikään saamelaisia koskevat maininnat Suomen lainsäädännössä sekä kansainvälisissä sopimuksissa. Perustuslain 17.3 §:n mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Perustuslain 121.4 §:n mukaan saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (KP-sopimus) 27 artiklan mukaan niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään.

Työsuhteiden solmimista sekä työsuojelua ja -turvallisuutta ohjataan lainsäädännöllisesti kattavasti. Metsätaloutta koskee lisäksi erityislainsäädäntö, joka liittyy muun muassa puunkorjuutyön turvallisuuteen. Lähes kaikki metsäalalla työskentelevät ovat järjestöjen sopimien työehtosopimusten piirissä. Työehtosopimukset on solmittu työlainsäädännön antamien rajojen puitteissa.

Kansainväliset sitoumukset on viety käytäntöön lainsäädännössä ja muissa ohjeistoissa.

Lainsäädännön lisäksi metsien käyttöä ohjaavat myös erilaiset ohjeet ja oppaat. Tapion metsänhoidon suositukset kokoaa yhteen tutkimustietoon ja käytäntöön perustuvat keinot ja vaihtoehdot metsien kestäväan hoitoon. Metsänhoidon suositukset ovat laajasti käytössä metsänomistajien ja alan ammattilaisten keskuudessa. Myös muut toimijat ovat julkaisseet erilaisia oppaita mm. metsänhoitoon, luonnonhoitoon, ennallistamiseen ja vesiensuojeluun.

3.11 Metsien seuranta ja arviointi

Luonnonvarakeskus toteuttaa kansallista valtakunnan metsien inventointia siten, että koko maa käydään läpi 10 vuoden välein. Valtakunnan metsien inventointia (VMI) on tehty 1920-luvulta alkaen. Monimuotoisuuden vaikuttavia mitattavia rakennepiirteitä on sisällytetty mukaan uusimpiin inventointeihin. Luonnonvarakeskus tilastoi keskitetysti kaupalliset hakkuut ja metsänhoitotoimet.

Suomen metsäkeskus arvioi jatkuvasti hakkuita ja muiden metsätaloustoimien toteutusta ja laatua. Arvioitavia seikkoja ovat mm. säästöpuiden määrä, lahoppuun määrä, vesistöjen suojavyöhykkeet, arvokkaiden elinympäristöjen suojelu ja mahdolliset jäävälle puustolle ja maaperälle aiheutuneet vahingot.

ELY-keskukset ja Metsähallituksen Luontopalvelut valvovat metsien suojelun toteutumista alueellisella tasolla. Luonnonvarakeskus ja Suomen ympäristökeskus (SYKE) vastaavat metsien suojelun seurannasta valtakunnallisella tasolla. Yhtiöt ja Metsähallitus seuraavat ja arvioivat sisäisesti metsien hoidon ja muiden metsätaloustoimien laatua omilla alueillaan. Inventointi- ja seurantatietoa käytetään jatkuvasti metsätaloussuunnitelmien ja metsätietojärjestelmien päivittämiseen ja kehittämiseen.

SUOMEN METSÄNHOIDON FSC-STANDARDI

PERIAATE 1: LAKIEN NOUDATTAMINEN

Organisaation* tulee noudattaa kaikkia sen toimialueella sovellettavia lakeja*, asetuksia ja kansallisesti *ratifioituja** kansainvälisiä sopimuksia ja yleissopimuksia.

1.1 **Organisaation*** tulee olla laissa määritelty oikeussubjekti, jolla on selkeä, dokumentoitu ja kiistaton *laillinen rekisteröinti**, ja jolla on *oikeudellisesti toimivaltaisen** viranomaisen kirjallinen valtuutus määritellyille toimille.

1.1.1 *Organisaatiolla** on kiistattomat todisteet Maanmittauslaitoksen rekisteröimästä omistusoikeudesta tai laillisesti sitovan sopimuksen mukaisesta *käyttöoikeudesta** alueeseen, jolle se hakee sertifikaattia.

1.2 **Organisaation*** tulee osoittaa, että metsätalousyksikön* *laillinen** asema, mukaan lukien sen rajat sekä hallinta- ja *käyttöoikeudet**, on määritelty selkeästi.

1.2.1 Kiinteistönomistukset, laillisesti sitovat sopimukset, valtuutukset tai muut metsänhoito-oikeuden vahvistavat asiakirjat dokumentoidaan.

1.2.2 *Organisaatiolla** on sertifioitavan alueen rajat selkeästi kartalle dokumentoituna.

1.3 **Organisaatiolla*** tulee olla *metsätalousyksikössä** toimimiseen *lailliset** oikeudet, jotka ovat *organisaation** sekä *metsätalousyksikön** *laillisen** aseman kanssa yhteensopivat, ja sen tulee noudattaa sovellettavien kansallisten ja paikallisten *lakien**, säännösten ja hallinnollisten vaatimusten velvoitteita. *Laillisten** oikeuksien tulee mahdollistaa tuotteiden keruu ja/tai *ekosysteemipalveluiden** tarjonta *metsätalousyksiköstä**. *Organisaation** tulee maksaa näihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvät lakisääteiset maksut.

1.3.1 Kaikki *metsätalousyksikön** alueelle suunniteltavat ja toteutettavat toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan noudattaen:

- 1) *sovellettavia lakeja**, säännöksiä ja hallinnollisia vaatimuksia
- 2) *laillisia** oikeuksia ja *tapaoikeutta**
- 3) *viranomaisohjeistuksia**.

HUOM: Vähimmäisluettelo *sovellettavista laeista**, määräyksistä ja kansallisesti *ratifioiduista** kansainvälisistä sopimuksista sekä yleissopimuksista on liitteessä 2.

1.3.2 *Organisaatio** maksaa *viivyttelemättä** kaikki metsänhoitoon ja metsien käyttöön liittyvät verot ja maksut.

1.3.3 *Organisaatio** noudattaa kaikkia soveltuvia *laillisia** ja hallinnollisia hygienia- ja elintarviketurvallisuusvaatimuksia, kun *luonnontuotteet** on tarkoitettu ihmisten tai eläinten ravinnoksi.

1.4 Suojellakseen *metsätalouksikköä** järjestelmällisesti luvattomalta tai laittomalta resurssien käytöltä ja asutukselta sekä muilta laittomilta

toimilta *organisaation** tulee kehittää ja toteuttaa tätä tavoitetta edesauttavia toimenpiteitä ja/tai toimii yhteistyössä viranomaisten kanssa tavoitteen edistämiseksi.

1.4.1 *Organisaatio** tekee yhteistyötä asianomaisten viranomaisten kanssa laittoman toiminnan tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja valvomiseksi tarvittaessa.

1.4.2 Luvattoman tai laittoman toimen tullessa *organisaation** tietoon, *organisaatio** ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin.

1.4.3 Asianomaisille viranomaisille ilmoitetaan havaitusta laittomasta ja muusta luvattomasta toiminnasta.

1.5 *Organisaation** tulee noudattaa toimintaansa sovellettavia kansallisia lakeja*, paikallisia lakeja, ratifioituja* kansainvälisiä yleissopimuksia ja viranomaisohjeistuksia*, jotka liittyvät metsätuotteiden kuljetukseen ja myymiseen metsätalouksyksikössä* ja -yksiköstä ja/tai niiden ensimmäiseen myyntitapahtumaan saakka.

1.5.1 *Organisaatio** noudattaa puutavaran kuljetusta ja kauppaa koskevia lakeja ja asetuksia.

1.5.2 Jos *organisaatio** käy kauppaa CITES-lajeilla tai kerää tai pyydystää niitä, sillä on todistukset, jotka valtuuttavat tämän toiminnan.

1.6 *Organisaation** tulee viivyttelämättä* ja vaikutuspiiriin kuuluvat sidosryhmät* osallistaen* tunnistaa, ehkäistä ja ratkaista sellaiset lainsäädäntöön tai tapaoikeuteen* liittyvät kiistat*, jotka ovat soviteltavissa tuomioistuimien ulkopuolella.

1.6.1 L *Organisaatiolla** on käytössä julkisesti saatavilla oleva* kiistojen* ratkaisumenettely, joka on kehitetty kulttuurisesti soveltuvalla* osallistamisella* vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien* kanssa.

1.6.2 *Organisaatio** pyrkii ensisijaisesti pääsemään neuvotteluratkaisuun kiistan* osapuolten kanssa hyvissä ajoin*.

1.6.3 Jos neuvotteluratkaisuun ei päästä, hallintaoikeus-* ja käyttöoikeuskiista* ratkaistaan oikeudenkäynnin kautta.

1.6.4 M-L *Organisaatio** dokumentoi metsätaloustoimiin* liittyvät kiistat* ja niiden käsittelyn. Dokumentaatio sisältää:

- 1) toimenpiteet kiistojen* ratkaisemiseksi,
- 2) prosessin lopputuleman, ja
- 3) ratkaisemattomat kiistat*, mukaan lukien syyt miksi niitä ei ole ratkaistu, sekä suositukset siitä, miten ne aiotaan ratkaista.

1.6.5 Alueilla, joilla on meneillään olevia kiistoja*, jotka liittyvät metsätaloustoimien* laillisuuteen* tai hallintaoikeuteen* ja käyttöoikeuteen* (mukaan lukien paikallisyhteisöjen* kyseiset oikeudet), toimenpiteet keskeytetään, kunnes kiista* on ratkaistu.

1.6.6 *Organisaatio** ei rajoita jokamiehenoikeuden* käyttämistä.

- 1.7 **Organisaation*** tulee julkistaa sitoumus siitä, ettei se tarjoa tai vastaanota rahalahjuksia tai muunlaista korruptiota, ja sen on noudatettava olemassa olevaa korruptionvastaista lainsäädäntöä. Korruptionvastaisen lainsäädännön puuttuessa **organisaation*** tulee toteuttaa muita korruptionvastaisia toimenpiteitä, jotka on suhteutettu **metsätaloustoimien* laajuuteen*, intensiteettiin*** ja korruption **riskiin***.
- 1.7.1 **Organisaatiolla*** on kirjallinen, julkisesti (maksutta) saatavilla oleva* korruption vastainen linjaus, johon sisältyy sitoumus olla tarjoamatta tai vastaanottamatta minkäänlaisia lahjuksia, ja linjausta noudatetaan.
- 1.7.2 **Organisaatio*** noudattaa Suomessa voimassa olevaa lahjusten antamista ja vastaanottamista koskevaa lainsäädäntöä.
- HUOM: Rikoslaki (39/1889) sisältää tällä hetkellä 14 lahjusrikospykälää. Ne koskevat lahjuksen antamisen ja ottamisen erilaisia muotoja.
- 1.7.3 Lahjontaa, pakottamista ja muita korruptiotoimia ei **organisaation*** toiminnassa tapahdu.
- 1.7.4 Kaikki viitteet korruptiosta käsitellään ja korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan asianmukaisesti.
- 1.8 **Organisaation*** tulee osoittaa **pitkäaikainen*** sitoumuksensa FSC:n **periaatteiden*** ja **kriteerien*** noudattamiseen **metsätaloustalouksikössä*** sekä tähän liittyviin FSC:n linjauksiin ja standardeihin. Ilmaus tästä sitoumuksesta tulee sisällyttää vapaasti ja **julkisesti saatavilla olevaan*** asiakirjaan.
- 1.8.1 Valtuutettu henkilö allekirjoittaa **organisaation*** edustajana sitoumuksen, jolla sitoudutaan noudattamaan **pitkäaikaisesti*** FSC:n periaatteita ja **kriteereitä*** sekä niihin liittyviä ohjeistuksia.
- 1.8.2 Sitoumus on **julkisesti saatavilla*** maksutta.

PERIAATE 2: TYÖNTEKIJÖIDEN OIKEUDET JA TYÖEHDOT

Organisaation* tulee ylläpitää tai edistää **työntekijöiden*** sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia.

Organisaatio* on vastuussa siitä, että standardin vaatimukset *työntekijöiden** oikeuksista, työolosuhteista ja työehdoista täyttyvät, riippumatta organisaation* metsänomistuksen koosta tai *työntekijän** työsopimuksen muodosta. Vaatimusten noudattamista on edellytettävä urakointisopimuksissa, joissa noudattamatta jättämisen seuraukset on myös kuvattu.

Lyhenteet:

TVL = tilaajavastuulain rajan ylittävät hankinnat

IO = organisaatio, jonka palveluksessa on säännöllisesti vähintään 30 henkeä

2.1 Organisaation* tulee ylläpitää työelämän periaatteita ja oikeuksia Kansainvälisen työjärjestö ILO:n (*International Labour Organization*) työelämän periaatteita ja oikeuksia koskevan julistuksen (1998) mukaisesti. Julistus perustuu kahdeksaan ILO:n keskeisimpään yleissopimukseen* (*ILO Fundamental conventions*).

2.1.1 *Organisaatio** noudattaa työsuhteissaan kansallista työlainsäädäntöä, *työnantajia** ja *työntekijöitä** sitovia muita säännöksiä ja *viranomaisohjeistuksia**, sekä voimassa olevia työehtosopimuksia.

HUOM: Keskeistä työlainsäädäntöä ovat työsopimuslaki (55/2001), työaikalaki (872/2019), vuosilomalaki (162/2005) ja työehtosopimuslaki (436/1946).

2.1.2 *Työnantaja** seuraa työaika ja vuosilomia ja maksaa työstä lakien ja työehtosopimusten mukaan.

HUOM: Työaikalain (872/2019 32 §) mukaan *työnantajan** on kirjattava tehdyt työtunnit ja niistä suoritettavat korvaukset työntekijäkohtaisesti. Työaikalain 2 §:ssä on mainittu ne ryhmät, joihin lakia ei sovelleta. Työehtosopimuksella tai paikallisella sopimuksella voidaan sopia poikkeuksia työaikaan liittyviin määräyksiin työaikalain 34-36 §:n sallimissa rajoissa.

Työaikalain 38 §:n mukaan kirjallisen sopimuksen lisätyö- ja ylityökorvauksen sekä sunnuntaityön korvauksen maksamisesta voivat tehdä ainoastaan:

- 1) henkilöt, joiden pääasiallinen tehtävä on johtaa ja valvoa muiden *työntekijöiden** työtä (esim. työnjohtajat, joiden toimenkuvan pääpaino ei ole asiantuntijatyössä) tai
- 2) henkilöt, jotka ovat tehneet joustotyösopimuksen.

2.1.3 Työsopimukset laaditaan kirjallisesti ja *työnantaja** arkistoi ne.

2.1.4 *Organisaatio** dokumentoi työsopimusten, työehtosopimusten ja edellä mainitun lainsäädännön rikkomuksista annetut tuomioistuinten päätökset, viranomaisten lausunnot, ja tapahtuneita rikkomuksia koskevat osapuolten väliset sopimukset.

2.1.5 L Urakan tai työnteon alkaessa *työnantajan** tai tilaajan on varmistuttava, että sopimuskuoppa on informoinut ulkomaalaista työn

toteuttajaa tai *työntekijää** hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan *työntekijänä** Suomessa, ja että työhön perehdyttäminen on suoritettu.

2.1.5 **XS-M** Urakan tai työnteon alkaessa *työnantajan** on varmistuttava, että sopimuskumppani on informoinut ulkomaalaista työn toteuttajaa tai *työntekijää** hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan *työntekijänä** Suomessa, ja että työhön perehdyttäminen on suoritettu.

2.1.6 Tarjouksia pyydettyäessä tai urakointisopimuksia tehtäessä on varmistettava tilaajavastuulain velvoittamalla tavalla, että työn- ja urakanantajat ovat maksaneet verot sekä sosiaaliturva- ja työeläkemaksut. Yli vuoden kestävässä sopimuksissa velvollisuuksien noudattaminen on tarkistettava vuosittain.

2.1.7 **TVL** *Organisaatio** ei tee sopimusta yritysaneerauksessa olevan tai sitä hakevan palveluntuottajan kanssa, ellei palveluntuottajan toimittamien todistusten ja selvitysten perusteella ole osoitettavissa, että palveluntuottaja kykenee täyttämään tilaajavastuulain mukaiset velvoitteet.

2.1.8 *Organisaatio** kunnioittaa *työntekijöiden** yhdistymisvapautta ja oikeutta kuulua ammattiyhdistyksiin.

2.1.9 Alaikäisiä työntekijöitä koskevaa lainsäädäntöä noudatetaan.

HUOM: Laki nuorista työntekijöistä (998/1993) sisältää keskeisen alaikäisiä työntekijöitä koskevan lainsäädännön.

2.1.9.1 Työnteko ei häiritse alaikäisen työntekijän koulunkäyntiä eikä ole haitallista tämän terveydelle ja kehitykselle.

2.1.9.2 Silloin, kun *lapsia** koskee oppivelvollisuus, he työskentelevät vain kouluaikojen ulkopuolella ja *laillisten** työaikojen puitteissa.

2.1.9.3 Palkkauksessa noudatetaan sovellettavan työehtosopimuksen määräyksiä.

2.1.9.4 Työnantaja- ja *työntekijäjärjestöjen** sopimia nuorten työllistymistä tukevien ohjelmien ehtoja noudatetaan.

2.1.10 *Organisaatio** ei käytä pakkotyötä.

HUOM: Rikoslain (39/1889) 25 luvussa kriminalisoidut rikokset kattavat pakkotyön kriminalisoinnin.

2.2 ***Organisaation** tulee edistää *sukupuolten välistä tasa-arvoa** työelämäkäytännöissä, koulutusmahdollisuuksissa, sopimusten tekemisessä, osallistamisprosesseissa sekä *metsätaloustoimissa**.**

2.2.1 *Organisaatio** edistää *sukupuolten välistä tasa-arvoa** työelämässä lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

2.2.2 *Organisaatio** arvioi yhdenvertaisuuden toteutumista työpaikalla, ja työpaikan tarpeet huomioon ottaen kehittää työoloja ja henkilöstöä valittaessa ja henkilöstöä koskevia päätöksiä tehtäessä noudatettavia toimintatapoja, mukaan lukien koulutus- sekä työsuojeluohjelmat.

HUOM: Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) säätelee yhdenvertaisuuden arviointia ja toimenpiteiden toteuttamista.

- 2.2.3 **IO Organisaatiolla*** on suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämiseksi tarvittavista toimenpiteistä.
- 2.2.4 Sukupuolten välillä ei ole perusteettomia palkkaeroja.
- 2.2.4.1 Jos henkilöstön palkkaeroille ei ole hyväksyttävää syytä, *organisaatio** ryhtyy asianmukaisiin korjaaviin toimenpiteisiin.
- 2.2.4.2 **IO Organisaation*** laatii vähintään joka toinen vuosi erityisesti palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskevan tasa-arvosuunnitelman, jonka mukaisesti tasa-arvoa edistävät toimet toteutetaan.
- HUOM: Palkkaeroja voidaan perustella esimerkiksi työsuorituksella, työkokemuksella, työn vaativuudella tai sijainnilla.
- 2.2.5 Palkka maksetaan työsopimuslain edellyttämällä tavalla.
- HUOM: Palkan maksamista säätelee työsopimuslain (55/2001) 2 luvun 16 §.
- 2.2.6 *Työntekijöillä** on oikeus lakisääteisten perhevapaiden käyttöön, eikä tämän oikeuden käyttäminen vaikuta kielteisesti *työntekijän** asemaan.
- 2.2.7 Perhevapaisiin liittyvissä käytännöissä tulee noudattaa työsopimuslainsäädäntöä.
- HUOM: Perhevapaita säätelee työsopimuslain (55/2001) 4 luku.
- 2.2.8 *Organisaatio** ei *syry** iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.
- 2.2.9 *Organisaatiolla** on lainsäädännön edellyttämiä luottamuksellisia ja tehokkaita keinoja seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen, aviosäätyyn, vanhemmuuteen tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan *syrynnän** torjuntaan ja raportointiin.

2.3 *Organisaation** tulee toteuttaa työterveys- ja turvallisuuskäytänteitä suojellakseen *työntekijöitä** työturvallisuus- ja terveysriskeiltä. Näiden käytänteiden tulee olla suhteutettuja *metsätaloustoimien** laajuuteen, *intensiteettiin ja riskiin**, ja niiden on vastattava ILO:n turvallisuutta ja terveyttä metsätyössä koskevan ohjeiston suosituksia tai ylitettävä ne.

- 2.3.1 *Työnantajalla** on työturvallisuuden ja -terveyden edistämiseksi sekä *työntekijöiden** työkyvyn ylläpitämiseksi työturvallisuus- ja terveystoimintaperiaate, joka täyttää tai ylittää ILO:n turvallisuutta ja terveyttä metsätyössä koskevan ohjeiston ja huomioi työolojen kehittämistarpeen ja työympäristötekijöiden vaikutukset.
- 2.3.2 Työturvallisuuslaki ja sen nojalla annetut työpaikkaa koskevat säännökset on saatettu *työntekijöiden** tietoon.
- 2.3.3 *Organisaatio** seuraa työturvallisuus- ja terveystoimintaperiaatteita, mukaan lukien *työtapaturmia**, ja selvittää tapahtuneiden *työtapaturmien** syyt lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

- 2.3.4 *Organisaatio** ylläpitää tietoa *työntekijän** poissaoloon johtaneista *työtapaturmista** sekä niiden taajuudesta ja kestosta työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla.
- 2.3.5 *Organisaatio** kehittää käytäntöjä tapaturmien ehkäisemiseksi ja jo tapahtuneiden tapaturmien kaltaisten tapaturmien toistumisen estämiseksi.
- 2.3.6 *Organisaatio** varmistaa, että sen palkkaamalla *työntekijöillä** on käytettävissään asianmukaiset suoja- ja turvavarusteet (VnA 749/2001 ja sovellettavat työehtosopimukset), ja että niiden käyttö on ohjeistettua ja valvottua.
- 2.4 *Organisaation** tulee maksaa metsäalan työehtosopimusten mukaista tai ne ylittävää palkkaa. Mikäli sovellettavaa työehtosopimusta ei ole, *organisaation** tulee *työntekijöitä** osallistaen* kehittää mekanismeja toimeentuloon riittävän palkan määrittämiseen.**
- 2.4.1 Palkat ovat vähintään *työnantajaa** sitovien työehtosopimusten määrittämällä minimitasolla.
- 2.4.2 *Organisaatio** maksaa palkat, korvaukset ja muut maksut sitovien työehtosopimusten mukaisesti ja ajallaan.
- 2.5 *Organisaation** tulee osoittaa, että *työntekijät** saavat työhön liittyvää koulutusta ja ohjausta voidakseen turvallisesti ja tehokkaasti toimeenpanna *yleissuunnitelmaa** ja kaikkia *metsätaloustoimia**.**
- 2.5.1 *Organisaatio** varmistaa, että sen palkkaamien *työntekijöiden** koulutus, ammattitaito ja työnohjaus riittävät työtehtävien toteuttamiseen.
- 2.5.1.1 *Työntekijät**, heidän työtehtävänsä huomioon ottaen:
- 1) tuntevat ja pystyvät noudattamaan alalla sovellettavia työehtosopimuksia ja työelämään liittyviä *laillisia** vaatimuksia
  - 2) omaavat asianmukaisen pätevyyden suorittaakseen työtehtävänsä turvallisesti ja terveyttä vaarantamatta
  - 3) omaavat asianmukaisen pätevyyden noudattaakseen sovellettavia metsänhoitoon liittyviä *laillisia** vaatimuksia ja pystyäkseen tunnistamaan standardissa määritellyt *ympäristöarvot** ja kohteet sekä toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet niiden turvaamiseksi
  - 4) omaavat asianmukaisen pätevyyden toteuttaakseen riittäviä sosiaalisten-, taloudellisten- ja *ympäristövaikutusten arviointeja** ja suunnitellakseen asianmukaisia *metsätaloustoimia**, mukaan lukien *ekosysteemipalvelujen** ylläpito
  - 5) pystyvät tunnistamaan, missä saamelaisilla tai *paikallisyhteisöillä** on *metsätaloustoimiin** liittyviä *laillisia** oikeuksia tai *tapaoikeuksia**.
- 2.5.2 *Organisaatio** perehdyttää palkkaamansa *työntekijät** työtehtäviinsä ja antaa tarvittaessa lisäohjausta tai -koulutusta työn tekemiseksi laadukkaasti ja turvallisesti.

2.5.3 *Organisaatio** ylläpitää ajantasaista tietoa *työntekijöillensä** annetusta ammattitaitoon liittyvästä koulutuksesta.

2.6 ***Organisaatiolla** tulee olla *työntekijöitä** *osallistaen** käytettäviä mekanismeja, joilla ratkotaan epäkohtia ja tarjotaan *asianmukainen korvaus** *työntekijöille** silloin, kun *organisaatiossa** työskentelyn aikana heiltä häviää tai vahingoittuu omaisuutta, tai he sairastuvat *ammattitautiin** tai saavat *työperäisen vamman**.**

2.6.1 *Organisaatiolla** on rutiini työhön liittyvän palautteen, valitusten ja tapausten käsittelyyn, ja se on kehitetty yhdessä *työntekijöiden** kanssa *kulttuurisesti soveltuvalla** *osallistamisella** työsuojelulainsäädännön mukaisesti.

2.6.2 *Työntekijöiden** esiin tuomat työhön liittyvät epäkohdat tunnistetaan ja niihin vastataan, ja ne joko ratkaistaan tai ne ovat ratkaisuprosessissa.

2.6.3 *Työntekijöiden** turvallisuuteen ja terveyteen sekä heidän omaisuuteensa vaikuttavien työhön liittyvien epäkohtien ratkaisemisesta pidetään kirjaa, mukaan lukien tehdyt toimenpiteet ja niiden lopputulemat. Jos asiat ovat ratkaisematta, kirjataan syy, miksi niitä ei ole ratkaistu, ja miten ne tullaan ratkaisemaan.

2.6.4 *Organisaatio** vakuuttaa *työntekijänsä** työtapaturma- ja ammattitautilain edellyttämällä tavalla.

2.6.5 *Organisaatio** noudattaa työsuojelu-, työturvallisuus- ja työterveyshuoltolainsäädäntöä sekä näiden perusteella tehtyjä sopimuksia ja *viranomaisohjeistuksia**.

2.6.6 Jos työssä esiintyy *työntekijään** kohdistuvaa, hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, *työnantajan** on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi.

PERIAATE 3: ALKUPERÄISKANSOJEN* OIKEUDET

Organisaation* tulee tunnistaa ja säilyttää voimassa **alkuperäiskansojen*** **lailliset*** oikeudet ja **tapaoikeudet*** niiden maiden, alueiden ja resurssien omistajuuteen, käyttöön ja hallintaan, joita **organisaation*** **metsätaloustoimet*** koskevat.

HUOM: Kulttuurisesti soveltuva* neuvotteluprosessi on kuvattu liitteessä 3.

3.1 **Organisaation*** tulee tunnistaa **alkuperäiskansa***, joita **metsätaloustalouden*** alueella on tai joihin **metsätaloustoimet*** vaikuttavat. **Organisaation*** tulee näitä **alkuperäiskansoja*** **osallistamalla*** tunnistaa heidän **hallintaoikeutensa***, heidän oikeutensa päästä käyttämään ja hyödyntämään metsien tarjoamia resursseja ja **ekosysteemipalveluja*** sekä sellaiset heidän **lailliset*** oikeutensa, **tapaoikeutensa*** ja velvollisuutensa, joita sovelletaan **metsätaloustaloudessa***. **Organisaation*** tulee myös tunnistaa alueet, joilla nämä oikeudet ovat kiistanalaisia.

3.1.1 Saamelaiset, Suomessa tunnustettu **alkuperäiskansa***, johon **metsätaloustoimet*** voivat vaikuttaa, tunnistetaan.

*HUOM: Saamelaiset ovat Suomessa tunnustettu **alkuperäiskansa***, johon kuuluvat inarin-, koltan- ja pohjoissaamen kieliryhmät. **Saamelaiskäräjät*** edustaa saamelaisia tehtäviinsä kuuluvissa asioissa kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä. Koltta-alueella **Kolttien kyläkokous*** edustaa kolttasaamelaisia. **Saamelaisten kotiseutualueen*** **paliskunnat*** edustavat saamelaista poronhoitoa **paliskuntiensa*** alueilla.*

3.1.2 Valtio: Suomen valtion **ratifioimat*** kansainväliset sopimukset ja ihmisoikeuslainsäädäntö toteutetaan Metsähallitus Metsätalous Oy:n toiminnassa Suomen lainsäädännön mukaisesti.

HUOM: Valtion mailla metsätalouden harjoittajana on Metsähallitus Metsätalous Oy.

3.1.2.1 **Valtio:** Metsähallitus noudattaa toiminnassaan kansainvälisesti tunnustettuja vastuullisuuden ohjeita ja periaatteita, kuten YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelmaa (Agenda 2030) sekä YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevia ohjaavia periaatteita.

3.1.2 **M-L Organisaatio*** jonka alueella tapahtuu saamelaista poronhoitoa, selvittää **kulttuurisesti soveltuvan*** **osallistamisen*** keinoin paikallisen **paliskunnan*** kanssa ne oikeudet, joihin metsätalous vaikuttaa. Neuvotteluissa huomioidaan seuraavat asiat:

- a) **lailliset*** ja **tapaoikeudet*** käyttää maata, vettä, metsää, luonnonvaroja ja **ekosysteemipalveluja***
- b) kuinka sertifiointin haltija ottaa huomioon saamelaisten oikeudet
- c) miten suunnitellut **metsätaloustoimet*** vaikuttavat **organisaation*** alueella oleviin poronhoidon laidunvaroihin ja nykyiseen metsärakenteeseen.

3.1.2.1 **M-L** Metsärakenteen ja poronhoidon laidunvarojen muuttuminen arvioidaan siltä osin kuin **organisaation***

metsätaloudella niihin on vaikutusta, jos vastaavanlaista toimintaa harjoitettaisiin viiden vuoden ajan.

HUOM: Tavoitteena on rakentaa yhteistä näkemystä metsätalouden ja poronhoidon yhteensovittamisesta.

3.1.2 **XS-S Organisaatio*** jonka alueella tapahtuu saamelaista poronhoitoa, on tietoinen *kulttuurisesti soveltuvan** *osallistamisen** kautta saamelaisten oikeuksista, joihin metsätalous merkittävästi vaikuttaa.

3.2 Organisaation* tulee tunnustaa ja säilyttää voimassa *alkuperäiskansojen** *lailliset** oikeudet ja *tapaoikeudet** valvoa *metsätalouslyksikköön** liittyviä tai siellä tapahtuvia *metsätaloustoimia**, siinä *laajuudessa** kuin on tarpeen heidän oikeuksiensa, resurssiensa, maittensa ja alueidensa *suojelemiseksi**. *Alkuperäiskansojen** *metsätaloustoimiin** liittyvän valvontaoikeuden siirto kolmansille osapuolille edellyttää *vapaata ja tietoon perustuvaa ennakkosuostumusta**.

3.2.1 **Valtio:** Metsähallitus neuvottelee saamelaisten kanssa suunnitelmistaan ja ottaa huomioon alueella samanaikaisesti tapahtuvan eri viranomaisten toiminnan kokonaisvaltaisesti.

3.2.1.1 **Valtio:** Alueella aikaisemmin toteutettujen toimenpiteiden vaikutukset otetaan kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten mahdollisuuksiin harjoittaa kulttuuriaan.

3.2.1.2 **Valtio:** Kunkin poronhoitoyhteisön (*paliskunnat** tokkakuntineen) oikeudet riittäviin käytettävissä oleviin laidunvaroihin* tulee turvata siltä osin kuin *organisaation** metsätaloudella niihin voidaan vaikuttaa.

3.2.1.3 **Valtio:** Metsähallitus punnitsee suunnitellun toiminnan hyvät ja huonot puolet.

3.2.1 **M-L Organisaatio*** tarjoaa *saamelaisten kotiseutualueen** *paliskunnalle** (*indikaattorin** 3.1.1 mukaisesti) mahdollisuuden kertoa näkökantansa *paliskunnan** alueen metsätaloussuunnitelmaan sitä laadittaessa ja merkittävästi muutettaessa. Kannanotot kirjataan, samoin kuin se, miten ne otetaan suunnitelmissa huomioon.

3.2.2 **Valtio:** Metsähallitus laatii viisivuotiskausittain valtion maiden maankäytön kokonaissuunnitelman - *luonnonvarasuunnitelman** - koskien kaikkia *saamelaisten kotiseutualueen** valtion maita. *Luonnonvarasuunnitelma** sisältää:

- 1) kuvauksen saamelaisten käyttöoikeuksista valtion maihin ja vesiin
- 2) kuvauksen perinteisistä saamelaiselinkeinoista valtion mailla ja niihin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- 3) kuvauksen ja kartan alueen luonnonvaroista, niiden käytön nykytilasta ja suunnitelman vaikutuksista luonnonvaroihin.

Metsätalouksen osalta nykytilan kuvaus *saamelaisten kotiseutualueella** tehdään *paliskunnittain**.

3.2.3 **Valtio:** Saamelaisille tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa *luonnonvarasuunnitelmaan** seuraavasti:

- 1) Metsähallitus laatii valtion maille *luonnonvarasuunnitelman** yhteistyössä laajapohjaisen alueellisen yhteistyöryhmän kanssa. Eri saamelaisyhteisöille tarjotaan mahdollisuus nimetä edustajiaan yhteistyöryhmään.
  - 2) Saamelaiskäräjien nimittämä erillinen *Akwé: Kon** -työryhmä osallistuu *luonnonvarasuunnitelman** laadintaan ja arvioi suunnitelman kulttuuriset vaikutukset, sisältäen vaikutukset perinteisiin elinkeinoihin.
  - 3) Metsähallitus laatii *luonnonvarasuunnitelman** metsätaloutta koskevan osuuden *saamelaisten kotiseutualueella* paliskunnittain**. Neuvottelut yhteisymmärrykseen pyrkien käydään kunkin *saamelaisten kotiseutualueen* paliskunnan** kanssa erikseen.
- 3.2.3 **M-L Organisaatio*** sopii toiminta-alueellaan *saamelaisten kotiseutualueen* paliskuntien** (*indikaattorin** 3.1.1 mukaisesti) kanssa yhteistoimintamenettelyistä ja tärkeistä laidunalueista. Mikäli poronhoitoa harjoitetaan erillisinä tokkakuntina, kuullaan neuvottelujen osana myös tokkakuntia. Sopimuksen sisältö määräytyy kyseisen *paliskunnan** alueen metsätalouden mitoituksen ja *paliskunnan** poronhoitojärjestelyjen erityispiirteiden perusteella.
- 3.2.4 **Valtio:** Metsätalouden harjoittamisesta haetaan yhteisymmärrys saamelaisten kanssa seuraavasti:
- 1) *Luonnonvarasuunnitelman** aloitusvaiheessa käydään ennakoivalmisteluneuvottelu, jossa *Saamelaiskäräjät**, koltta-alueella lisäksi *Kolttien kyläkokous** ja Metsähallitus sopivat alustavasti toiminnan tavoitteista ja suunnittelun tueksi laadittavista selvityksistä.
  - 2) *Paliskunnan** suostumusta edellytetään kahdella tavalla. Metsähallitus hankkii *paliskunnan* vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen** (Free Prior and Informed Consent, FPIC) sekä käytettäviin sopimis- ja yhteistoimintamenettelyihin että sopimuskaudella tehtäviin *metsätaloustoimiin**.
  - 3) Suostumuksen määrittelevän sopimuksen tultua allekirjoitetuksi, sen katsotaan antavan suostumuksen kaikkiin sopimuksessa sovittuihin toimenpiteisiin ilman näitä koskevia erillisiä neuvotteluita. Mikäli yksittäisistä toimenpiteistä kuitenkin esitetään *paliskunnan** tai sen tokkakunnan taholta, johon vaikutus kohdistuu, huoli siitä, että *periaatteen** 3 mukaisia oikeuksia loukataan, on asiasta neuvoteltava yhteisymmärrykseen pyrkien ennen kyseisiin toimenpiteisiin ryhtymistä.
  - 4) *Luonnonvarasuunnitelma** käsitellään saamelaiskäräjälain 9 § neuvottelussa *Saamelaiskäräjien** kanssa FPIC-periaatteita noudattaen ennen suunnitelman hyväksymistä.

HUOM: Saamelaisilla on omia poliittisia, oikeudellisia, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä instituutioitaan. Tämä voi tarkoittaa, ettei nykyinen Suomen lainsäädäntö tunnista kaikkia saamelaisten instituutioita. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö kyseisiä instituutioita ole ja ettei niillä olisi lainsuojaa. Saamelaisilla on itsemääräämisoikeus, jonka nojalla saamelaisilla on oikeus määritellä instituutionsa kansan, yhteisön ja yksilön tasolla. Instituutioidensa kautta saamelaiset

harjoittavat kulttuurisia perinteitään ja tapojaan, ja instituutiot muodostavatkin yhteisöjä jotakin tiettyä tarkoitusta varten. Esimerkiksi saamelaisten perinteisiä elinkeinoja harjoittavat yhteisöt muodostavat em. instituutioita. Näillä yhteisöillä on oikeus toimia kyseisen instituution puolesta ja siksi nämä yhteisöt tulee osallistaa heitä koskevaan päätöksentekoon vapaan, tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatteen mukaisesti oikea-aikaisesti.

3.2.4 **M-L** *Organisaatio** hankkii *paliskunnan** vapaan ja tietoon perustuvan *ennakkosuostumuksen** (FPIC) ennen heidän oikeuksiinsa ja elinkeinoihinsa vaikuttavia *metsätaloustoimia** sekä tiedottaa heille metsävaroihin, annettuun suostumukseen ja *metsätaloustoimiin** liittyvistä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan, noudattaen liitteessä 3 kuvattua prosessia.

3.2.5 *Organisaatio** ei loukkaa saamelaisten *laillisia** oikeuksia ja *tapaoikeuksia**.

3.2.5.1 **M-L** Metsätaloutta harjoitetaan siten, että saamelaiskulttuurin, kuten poronhoidon, harjoittamisen edellytykset turvataan.

3.2.5.2 **M-L** *Paliskuntien** ja tokkakuntien riittävät käytettävissä olevat laidunvarat turvataan siltä osin kuin *organisaation** metsätaloudella on niihin vaikutusta.

3.2.6 Jos on olemassa todisteita siitä, että *organisaatio** on loukannut saamelaisten *laillisia** oikeuksia ja *tapaoikeuksia** metsätalouden harjoittamisen yhteydessä, tilanne korjataan *kulttuurisesti soveltuvalla** tavalla ja/tai *kriteerin** 1.6 tai 4.6 edellyttämällä *kiistojen** ratkaisumenettelyllä.

3.2.7 **Valtio:** Ennen kohtien 3.2.3 ja 3.2.4 mukaisen *luonnonvarasuunnitelman** voimaantuloa, *saamelaisten kotiseutualueella** valtion maille suunniteltavista *metsätaloustoimista** sovitaan kunkin *saamelaisten kotiseutualueen** *paliskunnan** kanssa FPIC-periaatteen mukaisesti.

3.2.8 **M-L** Jos FPIC-prosessi ei ole johtanut FPIC-sopimukseen, *organisaation** ja saamelaisten edustajat osallistuvat molemminpuolisesti sovittuun FPIC-sovitteluprosessiin, joka etenee molemmin puolin *hyvässä hengessä** ja johon saamelaisyhteisö on tyytyväinen.

3.2.8.1 Pyyntö sovitteluprosessista esitetään FSC Suomelle.

HUOM 1: Uudesta neuvotteluprosessista huolimatta saamelaisyhteisöillä ei ole velvollisuutta antaa suostumustaan metsätaloustoimenpiteisiin.

HUOM 2: FSC Suomi koordinoi kaikkien osapuolten hyväksymän sovittelijan neuvotteluprosessille.

3.3 Mikäli *metsätaloustoimiin** kohdistuva valvontaoikeus siirretään, on vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen* kautta solmittava sitova sopimus *organisaation** ja *alkuperäiskansojen** välillä. Sopimuksessa on määritettävä sen kesto, uudelleen neuvottelun, uusimisen ja päättämisen ehdot, taloudelliset ehdot, sekä muut ehdot. Sopimuksessa on säädettävä *alkuperäiskansojen** oikeudesta valvoa sitä, että *organisaatio** noudattaa sopimuksen ehtoja.

- 3.3.1 **Valtio:** *Luonnonvarasuunnitelma** on voimassa viisi vuotta.
- 3.3.1.1 **Valtio:** *Luonnonvarasuunnitelma** on *julkisesti saatavilla oleva** Metsähallituksen hallituksen hyväksymä sitova asiakirja.
- 3.3.1.2 **Valtio:** *Saamelaisten kotiseutualueen** paliskuntakohtaisten metsätaloutta koskevien suunnitelmien toteutumista seurataan kunkin *paliskunnan** kanssa vuosittain pidettävissä neuvotteluissa.
- 3.3.1.3 **Valtio:** *Saamelaiskäräjät** ja kolttala-alueella *Kolttien kyläkokous** seuraavat koko *luonnonvarasuunnitelman** toteutumista Metsähallituksen kanssa sovitulla tavalla.
- 3.3.1.4 **Valtio:** Mikäli hankkeiden tai suunnitelmien toimeenpanon aikana havaitaan saamelaiskulttuuriin negatiivisesti kohdistuvia vaikutuksia, joita ei ole kyetty suunnitelmien laadinnan aikana ottamaan huomioon, *Saamelaiskäräjät**, *Kolttien kyläkokous** ja Metsähallitus sopivat tarvittavista toimenpiteistä.
- 3.3.1.5 **Valtio:** Vastaavasti Metsähallitus ja ne *paliskunnat**, joihin kyseiset vaikutukset kohdistuvat, sopivat tarvittavista toimenpiteistä. Osapuolet voivat suunnittelualueen tilanteen muututtua suunnitelman laadinnan ajankohdasta olennaisesti myös yhdessä sopia siitä, tulisiko suunnitelmaa joltain osin tarkistaa tai päivittää kokonaisuudessaan.
- 3.3.1.6 **Valtio:** Ennen seuraavan *saamelaisten kotiseutualuetta** koskevan luonnonvarasuunnitelmakauden alkua, Metsähallitus, *Saamelaiskäräjät** ja *Kolttien kyläkokous** käynnistävät edellä mainitut ennakkoneuvottelut. Samoin Metsähallitus käynnistää neuvottelut *saamelaisten kotiseutualueen** *paliskuntien** kanssa ennakkoon.
- 3.3.2 **Valtio:** Metsähallitus tekee kunkin *paliskunnan** kanssa *vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen** (FPIC) mukaisen sitovan sopimuksen metsätaloudesta *paliskunnan** alueella. Sopimuksessa määritetään sen kesto sekä uudelleenneuvottelun, uusimisen ja päättämisen ehdot sekä muut sopimusehdot. Myös mahdollisten sopimusrikkomusten seuraamuksista sovitaan sopimuksessa.
- HUOM: Tavoitteena on, että sopimuksen kesto olisi sama kuin *luonnonvarasuunnitelmalla**.
- 3.3.2 **M-L** Yhteisesti sovitut asiat (*indikaattori** 3.5.1) kirjataan *vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen** (FPIC) mukaiseen sitovaan sopimukseen, joka sisältää sopimuksen keston, uudelleenneuvottelun ehdot, sen edellytykset ja uudistamisen, muut ehdot sekä kuinka sopimuksen toteutumista seurataan.
- 3.3.3 **Valtio:** *Saamelaisten kotiseutualueen** *luonnonvarasuunnitelma** ja siihen liittyvät *paliskunnittain** laaditut metsätalousosiot tallennetaan Metsähallituksen asianhallintajärjestelmään ja paikkatietojärjestelmään, ja ne ovat *julkisesti saatavilla**.
- 3.3.4 **M-L** Molempia osapuolia sitovat sopimukset säilytetään.

- 3.4 **Organisaation*** tulee tunnustaa ja säilyttää voimassa alkuperäiskansojen oikeudet, tavat ja kulttuuri Yhdistyneiden kansakuntien alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksen (2007) ja ILO:n yleissopimuksen 169 (1989) määritelmien mukaisesti.
- 3.4.1 *Organisaatio** ei loukkaa YK:n julistuksessa alkuperäiskansojen oikeuksista ja ILO 169 -sopimuksessa määriteltyjä saamelaisten *tapaoikeuksia**, tapoja ja kulttuuria.
- 3.4.2 Mikäli todistettavasti ilmenee, että *organisaatio** on loukannut YK:n julistuksessa alkuperäiskansojen oikeuksista ja ILO 169 -sopimuksessa määriteltyjä saamelaisten *tapaoikeuksia**, tapoja tai kulttuuria, *organisaatio** dokumentoi ristiriitatilanteen ja sen ratkaisuvaiheet pyrkien ensisijaisesti saavuttamaan neuvotteluratkaisun osapuolten kesken.
- 3.5 **Organisaation*** tulee **alkuperäiskansoja*** **osallistamalla*** tunnistaa paikat, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä ja joihin näillä **alkuperäiskansoilla*** on **lailliset oikeudet tai tapaoikeudet***. **Organisaation*** tulee tunnustaa nämä paikat, ja niiden hoidosta **jaltai suojelusta*** on sovittava **osallistaen*** näitä **alkuperäiskansoja***.
- 3.5.1 **M-L** *Organisaatio** määrittää yhdessä *saamelaisten kotiseutualueen* paliskuntien* (indikaattorin* 3.1.1 mukaisesti)* kanssa *kulttuurisesti soveltuvalla* osallistamisella** saamelaiskulttuurin kannalta tärkeimmät kohteet:
- poroaitapaikat porojen kuljetussuuntineen
  - erityisen merkittävät loppo- ja jäkäläkohteet
  - vasomisalueet.
- 3.5.1.1 **M-L** *Organisaatio** määrittää yhdessä *Saamelaiskäräjien**, Saamelaismuseo Siidan kulttuuriympäristöyksikön ja koltta-alueella *Kolttien kyläkokouksen* (indikaattorin* 3.1.1 mukaisesti)* kanssa *kulttuurisesti soveltuvalla* osallistamisella** saamelaiskulttuurin kannalta tärkeimmät kohteet:
- vanhat asuinkentät ja muut kulttuurimuistomerkit
  - pyhät paikat virallisten rekisterien mukaisesti.
- 3.5.1 **XS-S** *Organisaatio** määrittää *kulttuurisesti soveltuvalla* osallistamisella* metsäsuunnitelmaan** saamelaisen poronhoidon kannalta tärkeimmät kohteet, jos ne ovat tiedossa tai saatettu *organisaation** tietoon:
- poroaitapaikat porojen kuljetussuuntineen
  - erityisen merkittävät loppo- ja jäkäläkohteet
  - vasomisalueet.
- 3.5.1.1 **XS-S** *Organisaatio** määrittää *kulttuurisesti soveltuvalla* osallistamisella* metsäsuunnitelmaan** *Saamelaiskäräjien**, Saamelaismuseo Siidan kulttuuriympäristöyksikön ja koltta-alueella *Kolttien kyläkokouksen** kanssa tärkeimmät kohteet, jos ne ovat tiedossa tai saatettu *organisaation** tietoon:

- d) vanhat asuinkentät ja muut kulttuurimuistomerkit
  - e) pyhät paikat virallisten rekisterien mukaisesti.
- 3.5.2 *Organisaatio** merkitsee *metsäsuunnitelmaan** tiedossa olevat *indikaattorin** 3.5.1 mukaiset kohteet.
- 3.5.3 *Indikaattorin** 3.5.1 mukaisesti tunnistetut kohteet otetaan huomioon kullekin kohteelle soveltuvalla tavalla metsätaloutta harjoitettaessa. Mikäli *paliskunta** ei halua luovuttaa tätä tietoa, metsätalouden harjoittaja ei ole velvollinen ylläpitämään näitä karttoja ja tietoja, vaan toimii muilla tavoin turvatakseen oleelliset arvot.
- 3.5.4 Mikäli aiemmin tuntematon kulttuurisesti, ekologisesti, taloudellisesti, uskonnollisesti tai hengellisesti erityisen merkittävä kohde havaitaan, pysäytetään metsänkäsittelytoimet kohteen läheisyydessä heti, kunnes kohteen turvaamisesta on saatu sovittua *Saamelaiskäräjien**, Saamelaismuseum Siidan kulttuuriympäristöyksikön, kolttaluonnon *Kolttien kyläkokouksen** tai paikallisen *paliskunnan** kanssa, ja kuten Suomen lainsäädäntö edellyttää.
- 3.5.5 *Saamelaisten kotiseutualueella** *organisaatio** voi käyttää maanmuokkausta jäkäläkankailla (kuivat ja kuivahkot kankaat) vain metsälain uudistamisveloitteen niin vaatiessa.
- 3.5.5.1 Karukkokankaiden metsät uudistetaan aina ilman maanmuokkausta, esim. peitteellisyyttä ylläpitävin menetelmin.
  - 3.5.5.2 Muilla *saamelaisten kotiseutualueen** kasvupaikoilla käytetään keveintä mahdollista uudistamistuloksen varmistavaa maanmuokkausmenetelmää.
- 3.6 ***Organisaation** tulee säilyttää voimassa *alkuperäiskansojen** oikeudet *suojella** ja hyödyntää *perinteistä tietoaan**, ja hyvittää *paikallisyhteisöille** tämän tiedon ja *aineettoman omaisuuden** käyttö. *Vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen** kautta tehty, *kriteerin** 3.3 mukainen sitova sopimus *organisaation** ja *alkuperäiskansan** välillä on tehtävä ennen kuin käyttöä tapahtuu, ja sopimuksen on noudatettava *aineettoman omaisuuden** suojauksen periaatteita.**
- 3.6.1 **Valtio:** *Perinteistä tietoa** ja *aineetonta omaisuutta** suojellaan sekä käytetään vain sitä *perinteistä tietoa**, minkä *Saamelaiskäräjät**, *Kolttien kyläkokous**, *Akwé: Kon** -työryhmä ja kukin *paliskunta** on vapaaehtoisesti työhön luovuttanut FPIC periaatteiden mukaisesti.
  - 3.6.2 **M-L, Valtio:** Saamelaisille korvataan *perinteisen tiedon** ja *aineettoman omaisuuden** käyttö *vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen** (FPIC) sitovan sopimuksen* mukaisesti.
  - 3.6.3 **Valtio:** *Saamelaisten kotiseutualueen** *paliskuntien** kanssa sovitaan ennakolta korvausmenettelyt osallistumisesta paliskuntakohtaisten *metsäsuunnitelmien** tekoon. Korvaus on riittävä mahdollistamaan osallistumisen suunnitelman laadintaan.

PERIAATE 4: YHTEISÖSUHTEET

Organisaation* tulee osallistua *paikallisyhteisöjen** sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen tai edistämiseen.

4.1 *Organisaation** tulee tunnistaa *metsätalousyksikön** alueella olevat *paikallisyhteisöt** sekä ne *paikallisyhteisöt**, joihin *metsätaloustoimet** vaikuttavat. *Organisaation** tulee näitä *paikallisia yhteisöjä** osallistaen* tunnistaa heidän *hallintaoikeutensa**, heidän oikeutensa saavuttaa ja käyttää metsien* tarjoamia resursseja ja *ekosysteemipalveluja** sekä heidän *tapaoikeutensa** ja *lailliset** oikeutensa ja velvollisuutensa, joita sovelletaan *metsätalousyksikön** alueella.

4.1.1 *Paikallisyhteisöt**, joihin metsänhoito saattaa vaikuttaa, tunnistetaan ennen *metsätaloustoimia**.

4.1.2 *Lailliset** oikeudet ja *tapaoikeudet** sekä *käyttöoikeudet** ja rasitteet on dokumentoitu.

4.1.3 *Organisaatio** kunnioittaa *jokamiehenoikeuksia** ja toisen osapuolen *käyttöoikeuksia** *metsätalousyksikön** alueeseen.

4.1.4 *Organisaatio** dokumentoi alueet, joilla *lailliset** oikeudet, *tapaoikeudet**, *käyttöoikeudet**, rasitteet tai *jokamiehenoikeudet** ovat kiistanalaisia, sekä keinot, joilla oikeuksia koskevat *kiistat** käsitellään.

4.1.5 *Organisaatio** sallii poronhoitolain (848/1990) mukaisen porojen vapaan laidunnusoikeuden *poronhoitoalueella** sijaitsevilla maillaan.

HUOM. Vapaa laidunnusoikeus määritellään poronhoitolain (848/1990) 3, 3a, 31 ja 32 §:ssä.

4.1.6 *Organisaatio** kunnioittaa poronhoitajien maastoliikenneoikeutta poronhoitoon liittyvissä töissä (maastoliikennelaki 1710/1995 4.2.3 §).

4.1.7 **Valtio:** Metsähallitus neuvottelee *paliskunnan** kanssa suunniteltaessa *metsätaloustoimia**, joilla voi olla olennaista vaikutusta poronhoitoon (poronhoitolaki 848/1990 53 §). Neuvotteluiden piiriin kuuluvat asiat ja neuvottelujen menettelyt määritetään sopimuksella Paliskuntain yhdistyksen kanssa.

4.1.7.1 *Indikaattorin** vaatimuksen täyttyminen tarkoittaa kulloinkin voimassa olevaa sopimusta ja sopimuksen noudattamista.

4.1.8 **Valtio:** *Eryityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella** (poronhoitolaki 848/1990 2 §) metsätaloutta harjoitetaan siten, että se ei aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle. Toteutustavat määritellään Metsähallituksen ja Paliskuntain yhdistyksen välisessä sopimuksessa.

4.2 *Organisaation** tulee tunnustaa ja säilyttää voimassa *paikallisyhteisöjen** *lailliset** oikeudet ja *tapaoikeudet** valvoa *metsätaloustoimia** *metsätalousyksikön** alueella tai siihen liittyen, siinä *laajuudessa** kuin on tarpeen heidän oikeuksiensa, resurssiensa, maittensa ja alueittensa *suojelemiseksi**. *Paikallisyhteisöjen** *metsätaloustoimiin** liittyvä valvonnan siirto kolmansille osapuolille edellyttää *vapaata ja tietoon perustuvaa ennakkosuostumusta**.

4.2.1 *Paikallisyhteisöille** tarjotaan mahdollisuus kommentoida *metsätaloustoimia** *kulttuurisesti soveltuvalla** tavalla, kun se on tarpeen heidän oikeuksiensa turvaamiseksi. Heidän mielipiteensä dokumentoidaan.

HUOM: Tässä *indikaattorissa** tarkoitettuja oikeuksia ovat *lailliset** oikeudet, rasitteet ja sopimukset.

4.2.2 *Organisaatio** kunnioittaa *paikallisyhteisöjen** alueita (kiinteistöjä) koskevia *laillisia** oikeuksia, *käyttöoikeuksia** ja rasitteita.

4.2.3 Jos on näyttöä siitä, että *metsätaloustoimiin** liittyviä *laillisia** oikeuksia, *käyttöoikeuksia** tai rasitteita on rikottu, tilanne korjataan tarvittaessa *kulttuurisesti sopivalla** *osallistamisella** ja/tai asianmukaisella *kiistojen** ratkaisumenettelyllä.

4.2.4 Kaavoituksessa, ulkoilulaissa tai *organisaation** (julkisyhteisöt) julkisissa päätöksissä määritetyillä *virkestysalueilla** tehtävissä *metsätaloustoimissa** otetaan huomioon virkestysarvot. Valtio, kunnat ja seurakunnat eivät tee näillä alueilla yli 2 ha (Etelä-Suomi) tai yli 3 ha (Pohjois-Suomi) laajuisia *uudistushakkuita**.

4.2.5 *Organisaatio** hankkii *paikallisyhteisöjen** vapaan ja tietoon perustuvan *ennakkosuostumuksen** (FPIC) ennen heidän tunnustettuihin oikeuksiinsa vaikuttavia *metsätaloustoimia** seuraavan mukaisesti:

1) Varmistetaan, että *paikallisyhteisöt** ovat tietoisia oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ko. resurssiin liittyen.

2) Saatetaan *paikallisyhteisöjen** tietoon ko. resurssin taloudellinen, sosiaalinen ja ympäristöllinen arvo.

3) Saatetaan *paikallisyhteisöjen** tietoon heidän oikeutensa perua tai muokata suostumustaan ehdotettuihin *metsätaloustoimiin** siinä määrin, kun on tarpeen heidän oikeuksiensa ja resurssiensa turvaamiseksi

4) Saatetaan *paikallisyhteisöjen** tietoon nykyiset ja tulevat *metsätaloustoimet**.

4.2.6 Jos *FPIC**-prosessi ei ole johtanut *FPIC-sopimukseen*, *organisaatio** ja vaikutuspiiriin kuuluvat *paikallisyhteisöt** osallistuvat molemminpuolisesti sovittuun *FPIC-sovitteluprosessiin*, joka etenee molemmin puolin *hyvässä hengessä** ja johon yhteisö on tyytyväinen.

4.2.6.1 Pyyntö sovitteluprosessista esitetään *FSC Suomelle*.

HUOM 1: *FSC Suomi* koordinoi kaikkien osapuolten hyväksymän sovittelijan neuvotteluprosessille.

HUOM 2: Suomessa Periaate 3:n ulkopuolelle jäävillä *paikallisyhteisöillä** ei tällä hetkellä ole *metsätaloustoimiin** vaikuttavia *tapaoikeuksia**. Jos sellaisia *tapaoikeuksia** paljastuu tai tunnustetaan, Indikaattoreita 4.2.5 ja 4.2.6 sovelletaan automaattisesti muiden kriteerin 4.2 indikaattoreiden lisäksi.

4.3 **Organisaation*** tulee tarjota **paikallisille yhteisöille***, alihankkijoille ja tavaran toimittajille **kohtuulliset*** mahdollisuudet työhön, koulutukseen ja muihin palveluihin suhteutettuna **metsätaloustoimien*** **laajuuteen*** ja **intensiteettiin***.

4.3.1 L **Organisaatio*** tarjoaa työmahdollisuuksia paikallisille asukkaille ja yrittäjille kilpailu- ja hankintalainsäädännön puitteissa.

4.4 **Organisaation*** tulee **paikallisyhteisöjä*** **osallistaen*** toteuttaa toimenpiteitä, jotka edistävät näiden yhteisöjen sosiaalista ja taloudellista kehitystä suhteutettuna **metsätaloustoimien*** **laajuuteen***, **intensiteettiin*** ja sosioekonomisiin vaikutuksiin.

4.4.1 Mahdollisuudet tukea paikallista sosiaalista ja taloudellista kehitystä on tunnistettu, ja tällaista kehitystä tukevia projekteja toteutetaan tai niitä tuetaan ottaen huomioon metsätaloustoimien sosioekonomiset vaikutukset **kulttuurisesti soveltuvaa*** **osallistamista*** **paikallisyhteisöjen*** kanssa noudattamalla.

4.5 **Organisaation*** tulee **paikallisyhteisöjä*** **osallistaen*** toimia siten, että tunnistetaan, vältetään ja lievennetään asianosaisiin yhteisöihin kohdistuvia **metsätaloustoimien*** aiheuttamia merkittäviä negatiivisia sosiaalisia, taloudellisia ja ympäristövaikutuksia. Toimenpiteet tulee suhteuttaa näiden toimien ja negatiivisten vaikutusten **laajuuteen**, **intensiteettiin ja riskiin***.

4.5.1 L (pois lukien kunnat, seurakunnat ja valtio):

Toimittaessa maakunta-, yleis- ja asemakaavojen **virkestysalueilla*** (V, VR ja VL), **organisaatio*** julkaisee ennakkoon tiedot monikäytölle tärkeälle kohteelle suunnitellusta **uudistushakkuusta*** (Etelä-Suomi*; > 2 ha **uudistushakkuu***, Pohjois-Suomi*; > 3 ha **uudistushakkuu***) ja tarjoaa tiedossa oleville aluetta käyttäville tahoille mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä silloin, kun maisematyöluoprosessin edellyttämää naapureiden kuulemista ei vaadita.

4.5.1 **Kunnat, seurakunnat ja valtio:**

Toimittaessa maakunta-, yleis- ja asemakaavojen **virkestysalueilla*** (V, VR ja VL), **organisaatio*** julkaisee ennakkoon tiedot monikäytölle tärkeälle kohteelle suunnitellusta **uudistushakkuusta*** ja tarjoaa tiedossa oleville aluetta käyttäville tahoille mahdollisuuden ilmaista mielipiteensä silloin, kun maisematyöluoprosessin edellyttämää naapureiden kuulemista ei vaadita.

4.5.2 **Organisaatio*** noudattaa toiminnassaan lainvoimaisten maakunta-, yleis- ja asemakaavojen määräyksiä.

4.5.3 **Organisaatio*** ei rajoita metsäautoteiden käyttöä ilman perusteita.

HUOM: Käytön rajoittaminen voi olla perusteltua mm. kelirikkoajan, roskaamisen, luvattoman metsästyksen tai **jokamiehenoikeuksien*** väärinkäytön perusteella.

4.5.4 **Organisaatio*** ottaa **poronhoitoalueella*** poronhoidon vaatimukset huomioon **metsätaloustoimissa*** seuraavasti:

1) Poroaitoja ei rikota ja portit pidetään suljettuna.

- 2) Maanmuokkausta vältetään talvilaidunalueiden kuivien ja karukkokankaiden jäkäläalueilla metsälain uudistamisvelvoitteen puitteissa.
- 3) Metsätalouden työt poroerotuspaikkojen välittömässä läheisyydessä suunnitellaan ja toteutetaan siten, että niistä ei aiheudu merkittävää haittaa poroerotukselle tai porojen kuljettamiselle erotusaitaan. Näillä alueilla pieniläpimittaisen puuston raivausta ei tehdä syvän lumen aikana pitkien kantojen välttämiseksi.

4.6 Organisaation* tulee paikallisyhteisöjä* osallistaen* käyttää mekanismeja, joilla ratkotaan erimielisyyksiä ja tarjotaan asianmukainen korvaus* paikallisille yhteisöille* ja yksilöille organisaation* metsätaloustoimien* vaikutuksista.

- 4.6.1 **M-L, kunnat ja seurakunnat:** *Organisaatiolla** on dokumentoitu ja *julkisesti saatavilla oleva** käsittelyrutiini *sidosryhmien** palautetta, tiedusteluja ja valituksia varten. Rutiini on kehitetty *kulttuurisesti soveltuvalla** *osallistamisella** *paikallisyhteisöjen** kanssa.
- 4.6.2 **M-L** *Organisaatio** dokumentoi ristiriidat koskien *paikallisyhteisöjen** *laillisia** oikeuksia ja *tapaoikeuksia** sekä omaisuudelle tai elinkeinolle aiheutunutta vahinkoa.
- 4.6.2 **XS-S** *Organisaatio** dokumentoi ristiriidat koskien *paikallisten yhteisöjen** *laillisia** oikeuksia ja kirjallisesti todettuja *tapaoikeuksia** tai omaisuudelle aiheutunutta vahinkoa.
- 4.6.3 *Organisaatio** ratkaisee *metsätaloustoimiin** liittyvät ristiriidat *viivyttämättä** tai ne ovat vaihtoehtoisesti *kiistojen** ratkaisumenettelyssä.
- 4.6.4 *Organisaatio** kirjaa ristiriitojen käsittelyn, ratkaisut ja maksetut korvaukset. Lisäksi kirjataan ratkaisemattomat ristiriidat, syyt miksi niitä ei ole ratkaistu ja miten ne on tarkoitus ratkaista.

4.7 Organisaation* tulee paikallisyhteisöjä* osallistaen* tunnistaa paikat, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä, ja joihin näillä paikallisilla yhteisöillä* on lailliset* oikeudet tai tapaoikeudet*. Organisaation* tulee tunnustaa nämä paikat, ja niiden käsittelystä ja/tai suojelusta* tulee sopia yhteistyössä näiden paikallisyhteisöjen* kanssa.

- 4.7.1 *Organisaatio** hankkii viranomaisrekistereistä, muista julkisista tietolähteistä ja *kulttuurisesti soveltuvan** *sidosryhmien**, *sisältäen paikalliset yhteisöt**, *osallistamisen** kautta tiedot kohteista, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä ja joihin *paikallisyhteisöillä** on *lailliset** tai *tapaoikeudet**, ja tunnustaa nämä kohteet.
- 4.7.2 *Organisaatio** sopii ja toteuttaa *kulttuurisesti soveltuvan** *osallistamisen** kautta *indikaattorin** 4.7.1 mukaisten kohteiden turvaamisen keinoista *lailliset** oikeudet tai *tapaoikeudet** omaavien *paikallisyhteisöjen** kanssa. Päätökset ja toteutetut toimenpiteet dokumentoidaan.

4.7.3 Mikäli suunnittelun tai toimenpiteiden yhteydessä havaitaan uusia kohteita, joilla on erityistä kulttuurista, ekologista, taloudellista, uskonnollista tai hengellistä merkitystä ja joihin *paikallisyhteisöillä** on *lailliset** oikeudet tai *tapaoikeudet**, *organisaatio** ei jatka kohteiden läheisyydessä toimenpiteitä ennen kuin kohteiden luonne ja juridinen asema on selvitetty ja niiden mahdollisesta turvaamisesta on sovittu voimassa olevan lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

4.8 *Organisaation** tulee ylläpitää* *paikallisyhteisöjen** oikeutta *suojella** ja hyödyntää *perinteistä tietoaan** sekä hyvittää *paikallisyhteisöille** tämän tiedon ja heidän *aineettoman omaisuutensa** käyttö. Tällaista käyttöä koskeva *kriteerin** 3.3 mukainen sitova sopimus tulee solmia *organisaation** ja *paikallisyhteisöjen** välillä *vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen** kautta ennen kuin käyttöä tapahtuu, ja sopimuksen on noudatettava *aineettoman omaisuuden** suojauksen periaatteita.

Ei *indikaattoreita** tämän *kriteerin** alla.

PERIAATE 5: METSÄSTÄ SAATAVAT HYÖDYT

Organisaation* tulee huolehtia tehokkaasti **metsätalousyksikön*** tarjoamasta erilaisten tuotteiden ja palvelujen valikoimasta ylläpitääkseen tai kasvattaakseen **pitkäaikaista*** **taloudellista kannattavuutta*** sekä sosiaalisten hyötyjen ja ympäristöhyötyjen valikoimaa.

5.1 Organisaation* tulee paikallista taloutta vahvistaakseen ja monipuolistaakseen tunnistaa, tuottaa tai mahdollistaa **metsätalousyksikössä*** olevaan resurssien ja **ekosysteemipalveluiden*** valikoimaan pohjautuva erilaisten hyötyjen ja/tai tuotteiden tuottaminen **metsätaloustoimien*** laajuuteen* ja **intensiteettiin*** suhteutettuna.

5.1.1 **Organisaatio*** tunnistaa sertifioitujen metsiensä eri tuotanto- ja käyttömahdollisuudet.

5.1.2 **Organisaatio*** ylläpitää monikäytön edellytyksiä sekä tunnistaa **metsätaloustoimissa*** metsän monikäytön ja metsän tuottamat palvelut ja hyödykkeet voidakseen hyödyntää niitä itse ja/tai saattaakseen ne muiden hyödynnettäväksi.

5.1.3 Kun **organisaatio*** käyttää FSC-ekosysteemipalveluväittämiä markkinoinnissa, **organisaation*** tulee noudattaa dokumentin FSC-PRO-30-006 voimassa olevia vaatimuksia.

5.2 Organisaation* tulee korjata ja hyödyntää **metsätalousyksiköstä*** saatavia tuotteita ja palveluita pääsääntöisesti pysyvästi ylläpidettävissä olevalla tai sen alittavalla tasolla.

5.2.1 **M-L Organisaatio*** laskee **pitkän aikavälin*** (20 vuotta) kestävät hakkuumahdollisuudet perustuen saatavilla olevaan metsävaratietoon. 20 vuoden laskenta-ajasta voi poiketa perustellusta syystä.

HUOM: Perusteltuja syitä poikkeamiselle lyhyempään tai pidempään laskenta-aikaan voivat olla esimerkiksi metsän ikärakenteen aiheuttamat rajoitukset, metsätilan pienestä koosta johtuvat rajoitukset tai eri aikavälillä toteutettu suunnittelu.

5.2.1 **XS-S Organisaatio*** laskee hakkuumahdollisuudet saatavilla olevan metsävaratiedon perusteella.

5.2.2 **M-L Organisaatio*** suunnittelee ja toteuttaa **metsätaloustoimet*** siten, että hakkuut eivät **pitkällä aikavälillä*** (20 vuotta) ylitä metsän kestäväää hakkuumahdollisuutta. 20 vuoden laskenta-ajasta voidaan poiketa perustellusta syystä.

HUOM: Perusteltuja syitä poikkeamiselle lyhyempään tai pidempään laskenta-aikaan voivat olla esimerkiksi metsän ikärakenteen aiheuttamat rajoitukset, metsätilan pienestä koosta johtuvat rajoitukset tai eri aikavälillä toteutettu suunnittelu.

5.2.2 **XS-S Organisaatio*** toteuttaa **metsätaloustoimia*** siten, että hakkuutasot ovat kestäviä **pitkällä aikavälillä***.

5.2.3 **Luonnontuotteiden*** keruu on sallittua **jokamiehen oikeuksien*** perusteella, maanomistajan luvalla tai käyttöoikeussopimuksella.

5.2.4 Sellainen *luonnontuotteiden** keruu, joka ei perustu *jokamiehenoikeuksiin**, on sallittua käytönrajoituskohteilla (esim. 6.5.1.1, 6.5.1.3, 6.5.2) vain, jos se ei vaaranna kohteen suojeluarvoja.

HUOM 1: *Indikaattorit** 5.2.3 ja 5.2.4 koskevat *metsätalousmaalla** tapahtuvaa keruuta/viljelyä. Laajamittainen turpeenosto kuuluu konversioindikaattoreiden (*kriteeri** 6.9) alle, edellä mainitut *indikaattorit** eivät koske sitä.

HUOM 2: *Luonnontuotteiden** määritelmä on termien määritelmässä ja lista *luonnontuotteista** tämän standardin luvussa 2.3.

5.2.5 *Organisaation** valvonnassa olevalle *ekosysteemipalvelujen** ja *luonnontuotteiden** kaupalliselle korjuulle lasketaan kestävä korjuutaso *parhaan saatavilla olevan tiedon** perusteella, ja sitä noudatetaan.

5.3 ***Organisaation** tulee osoittaa, että toimenpiteiden positiiviset ja negatiiviset *ulkoisvaikutukset** on sisällytetty *yleissuunnitelmaan**.**

Ei *indikaattoreita** tämän *kriteerin** alla.

5.4 ***Organisaation** tulee vaatimusten täyttämiseksi pyrkiä paikalliseen arvonlisäykseen ja käyttää paikallista jalostusta ja paikallisia palveluja silloin, kun näitä on saatavilla, suhteutettuna *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin**. Mikäli näitä ei ole paikallisesti saatavilla, *organisaation** tulee pyrkiä *kohtuullisessa** määrin auttamaan niiden perustamisessa.**

Ei *indikaattoreita** tämän *kriteerin** alla.

5.5 ***Organisaation** tulee osoittaa *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin** suhteutetun suunnittelun ja kuluseurannan kautta sitoutumisensa *pitkäaikaiseen** *taloudelliseen kannattavuuteen**.**

5.5.1 *Organisaatio** osoittaa *yleissuunnitelmassaan** olevansa sitoutunut varmistamaan *pitkän aikavälin** *taloudellisesti kannattavan** metsänhoidon tämän standardin mukaisesti.

5.5.2 *Yleissuunnitelman** toteuttamiseksi ja tämän standardin vaatimusten täyttämiseksi käytetään riittävästi rahaa ja toteutetaan investointeja.

PERIAATE 6: YMPÄRISTÖARVOT JA -VAIKUTUKSET

Organisaation* tulee ylläpitää, **suojella*** ja/tai **ennallistaa*** **metsätalouksyksikön*** **ekosysteempalveluita*** ja **ympäristöarvoja*** sekä välttää, lieventää tai korjata negatiivisia ympäristövaikutuksia.

6.1 **Organisaation*** tulee arvioida **metsätalouksyksikön*** **ympäristöarvot*** sekä sellaiset **metsätalouksyksikön*** ulkopuolella sijaitsevat arvot, joihin **metsätalouksyksikön*** alueella tehtävät **metsätaloustoimet*** saattavat vaikuttaa. Arviointi tulee toteuttaa niin yksityiskohtaisesti, siinä **laajuudessa*** ja niin usein, että se on oikeassa suhteessa **metsätaloustoimien*** **laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin***. Lisäksi arvioinnin tulee olla riittävä tarvittavien suojelutoimenpiteiden valintaan sekä **metsätaloustoimien*** mahdollisesti aiheuttamien negatiivisten vaikutusten havaitsemiseen ja seurantaan.

6.1.1 **Ympäristöarvojen*** tunnistamisessa käytetään **parasta saatavilla olevaa tietoa***. **Ympäristöarvot*** tunnistetaan standardin noudattamiseksi vaadittavalla tarkkuudella **metsätalouksyksikön*** alueella ja sen ulkopuolella silloin kun **metsätalouksyksikön*** alueella tapahtuvilla **metsätaloustoimilla*** on niihin standardin mukaan huomioitavia vaikutuksia.

6.2 Ennen kohteelle häiriötä aiheuttavien toimenpiteiden aloittamista **organisaation*** tulee tunnistaa ja arvioida **metsätaloustoimien*** mahdollisten tunnistettuihin **ympäristöarvoihin*** kohdistuvien vaikutusten **laajuus, intensiteetti ja riski***.

6.2.1 **M-L Organisaatio*** laatii ennen **metsätaloustoimien*** aloittamista **ympäristövaikutusten arvioinnin***, joka ottaa huomioon **metsätaloustoimien*** nykyiset ja tulevat ympäristövaikutukset sekä metsikkö- että maisematasolla.

HUOM: Tämä arviointi ei tarkoita lain ympäristövaikutusten arviointimenettelyn mukaista **ympäristövaikutusten arviointia***.

6.2.2 **XS-S Metsätaloustoimien*** ympäristövaikutukset arvioidaan ennen **metsätaloustoimiin*** ryhtymistä.

6.3 **Organisaation*** tulee määritellä ja toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä ehkäistäkseen **metsätaloustoimista*** **ympäristöarvoille*** aiheutuvia negatiivisia vaikutuksia ja lieventääkseen ja korjatakseen toteutuneita negatiivisia vaikutuksia. Toimenpiteet tulee suhteuttaa negatiivisten vaikutusten **laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin***.

6.3.1 **Metsätaloustoimet*** suunnitellaan ja toteutetaan siten, että toimenpiteiden kielteisiä ympäristövaikutuksia ehkäistään.

6.3.2 Silloin kun **ympäristöarvoihin*** kohdistuu tavanomaisesta poikkeavia haittavaikutuksia, lisähaittojen syntyminen estetään ja haittavaikutuksia vähennetään sekä korjataan.

HUOM. Tavanomaisesta poikkeavalla haittavaikutuksella tarkoitetaan tässä haittaa, jonka luonne, voimakkuus tai seuraus on tavanomaisista **metsätaloustoimista*** poikkeava, esim. työkoneen öljyvuoto.

6.4 **Organisaation* tulee suojella* harvinaisia* ja uhanalaisia eliölajeja* ja niiden elinympäristöjä* metsätalousyksikön* alueella suojelualueiden*, suojavyöhykkeiden* ja kytkeytyneisyyden* ylläpidon avulla ja (siellä missä tarpeen) muilla näiden lajien selviytymistä ja elinvoimaisuutta edistävillä suorilla toimenpiteillä. Näiden toimien tulee olla suhteessa metsätaloustoimien* laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* sekä harvinaisten* ja uhanalaisten lajien* suojelun* tilaan ja ekologisiin vaatimuksiin. Määritellessään metsätalousyksikön* alueella tehtäviä toimia organisaation* tulee huomioida uhanalaisten* ja harvinaisten lajien* maantieteellinen levinneisyys ja ekologiset vaatimukset myös metsätalousyksikön* ulkopuolella.**

6.4.1 *Organisaatio** pyytää Suomen ympäristökeskuksesta (LajiGIS-tietokanta) tai vastaavista viranomaisaineistoista tiedon valtakunnallisesti ja alueellisesti *uhanalaisten* ja harvinaisten metsälajien** (luokat NT, RT, VU, EN, CR sekä DD) esiintymispaikoista. Lajiesiintymätiedot pyydetään sekä sertifioidulta alueelta että sen läheisyydestä (n. 500 m vyöhykkeellä). Tiedot merkitään *metsäsuunnitelmaan** tai dokumentoidaan muuten. Tiedonhankintavelvoite koskee vuoden 1995 jälkeisiä havaintoja, jotka on ilmoitettu riittävällä tarkkuudella (koordinaattipiste kymmenen metrin tarkkuudella).

HUOM: Vastaava viranomaisaineisto viittaa tarkistettuun lajitietoon ympäristöviranomaisen ylläpitämässä portaalissa.

6.4.1.1 **M-L** *Uhanalaisten* ja harvinaisten lajien** esiintymiä koskevat tiedot pyydetään vähintään puolen vuoden välein tai sopimuksella tietoja hallinnoivan tahon käytännön mukaisesti.

6.4.1.1 **XS-S** *Uhanalaisten* ja harvinaisten lajien** esiintymiä koskevat tiedot tarkistetaan ennen metsänkäsittelyyn ryhtymistä, korkeintaan vuosi ennen käsittelyn aloittamista.

6.4.2 *Organisaatio** merkitsee *metsäsuunnitelmaan** tai muuten dokumentoi tutkijoilta, tieteellisiltä seuroilta ja yhdistyksiltä, ympäristöjärjestöiltä sekä teettämistään tai tekemistään selvityksistä tietoonsa saamat valtakunnallisesti ja alueellisesti *uhanalaisten* tai harvinaisten lajien** (luokat NT, RT, VU, EN, CR sekä DD) *tiedossa olevat** esiintymispaikat *indikaattorissa** 6.4.1 määritellyiltä alueilta.

6.4.3 *Organisaatio** tunnistaa *metsätaloustoimien** mahdolliset vaikutukset *tiedossa olevien** valtakunnallisesti ja alueellisesti *uhanalaisten* (luokat CR, EN, VU, RT) *metsälajien** esiintymien elinolosuhteiden säilymiseen ja turvaa elinolosuhteiden säilymistä metsänkäsittelyn yhteydessä.

6.4.3.1 Turvaamisvelvoite ei koske aktiivisten luonnonhoitotoimenpiteiden seurauksena syntyneitä lajiesiintymiä seuraavilla edellytyksillä:

- a) laji on uhanalaisluokitukseltaan vaarantunut (VU)
- b) tehdyt toimenpiteet on dokumentoitu riittävällä tarkkuudella
- c) on osoitettavissa, että kyseinen lajiesiintymä on syntynyt kyseisten toimenpiteiden seurauksena.

HUOM 1: *Tiedossa olevalla** esiintymätiedolla tarkoitetaan koordinaattipistettä ja/tai kuvausta esiintymästä siten, että kohde voidaan paikantaa maastossa, esim. valokuva, maastomerkinä. Esiintymätietoa käsiteltäessä huomioidaan mahdollinen GPS:n mittavirhe.

HUOM 2: Mikäli *indikaattorissa** mainitun lajiesiintymän turvaamisesta on olemassa FSC Suomen kamareiden hyväksymä käsittelyohje, tämä ohje määrittää vaadittavan vähimmäistason esiintymän turvaamiselle.

6.4.4 *Organisaatio** tunnistaa *metsätaloustoimien** mahdolliset vaikutukset liitteessä 4 mainittujen silmälläpidettävien (luokka NT) *metsälajien** *tiedossa olevien** esiintymien elinolosuhteiden säilymiseen ja turvaa elinolosuhteiden säilymistä metsänkäsittelyn yhteydessä, mikäli kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- a) Lajit esiintyvät valtapuustoltaan *uudistuskypsissä metsissä**
- b) Lajien esiintymät ovat osa lajistokeskittymää, jossa on:
  - 1) vähintään 10 eri silmälläpidettävää, uhanalaista tai alueellisesti uhanalaista lajia tai
  - 2) vähintään 10 esiintymää sisältäen vähintään viittä eri lajia, kun lajit ovat liitteen 4 mukaisia tai sisältävät myös uhanalaisia tai alueellisesti uhanalaisia lajeja.

6.4.4.1 Turvaamisvelvoite ei koske aktiivisten luonnonhoitotoimenpiteiden seurauksena syntyneitä lajiesiintymiä seuraavilla edellytyksillä:

- a) tehdyt toimenpiteet on dokumentoitu riittävällä tarkkuudella
- b) on osoitettavissa, että kyseinen lajiesiintymä on syntynyt kyseisten toimenpiteiden seurauksena.

6.4.4.2 Turvaamisvelvoite ei koske niitä kohteita, joilla lajien säilymistä edellyttämää resurssijatkumomahdollisuutta ei ole.

HUOM: Tarkasteluyksikkö on yhtenäisesti rajattavissa oleva lajistokeskittymä valtapuustoltaan *uudistuskypsässä metsässä**, ei yksittäinen metsätaloustalokuvio.

6.4.5 *Organisaatio** ottaa hakkuita suunnitellessaan lintujen pesimäajan seuraavasti huomioon seuraavilla linnustollisesti arvokkailla kohteilla:

a) Lehtipuuvaltaisissa (lehtipuuosuus > 50 %) rehevissä metsissä (lehto, lehtomainen kangas ja tuore kangas sekä rehevydeltään vastaavat turvekankaat), korvissa ja *vesistöjen** *suojavyöhykkeillä**,

Etelä-Suomi: hakkuita ei tehdä 1.5.–30.6. ja niitä vältetään 15.4.–30.4. ja 1.7.–15.7.

Pohjois-Suomi: hakkuita ei tehdä 15.5.–15.7. ja niitä vältetään 1.5.–14.5. ja 16.7.–31.7.

HUOM 1: Tuoreiden lehtipuuvaltaisten kankaiden kasvatushakkuita koskee pelkkä hakkuiden välttämisen vaatimus kaikkina edellä mainittuina ajankohtina.

HUOM 2: *Indikaattori** ei estä ajouran tekemistä lehtipuuvaltaisen metsän läpi.

- b) Suomen kansainvälisesti tärkeillä lintualueilla (IBA-kohteet), hakkuita ei tehdä 15.4.–31.7.
- c) Suomen kansainvälisesti, kansallisesti ja maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (IBA-, FINIBA- ja MAALI-alueet) kuuluvien lintukosteikkojen (matalat järvet, lammet, merenlahdet, luhdet) läheisyydessä (alle 50 m) hakkuita ei tehdä 15.4.–31.7.
- d) Maakotkan asuttujen pesien läheisyydessä (1000 m) hakkuita ei tehdä Lapin maakunnassa 15.3.–31.7. ja muualla Suomessa 15.2.–31.7.
- e) Merikotkan asuttujen pesien läheisyydessä (500 m) hakkuita ei tehdä Lapin maakunnassa 15.3.–31.7. ja muualla Suomessa 15.2.–31.7.
- f) Sääksen asuttujen pesien läheisyydessä (500 m) kohteilla, joissa syntyy näköyhteys pesälle, hakkuita ei tehdä 15.4.–31.7.
- g) Kanahaukan ja hiirihaukan tiedossa olevien pesien läheisyydessä (300 m) hakkuita ei tehdä 15.3.–31.7.
- h) Mehiläishaukan tiedossa olevien pesien läheisyydessä (300 m) hakkuita ei tehdä 1.5.–31.8.
- i) Tiedossa olevilla metson soidinpaikoilla hakkuita ei tehdä Pohjois-Suomessa 1.4.–20.5. ja Etelä-Suomessa 15.3.–20.5.

HUOM 3: Kohdat d–i: säännöllisesti liikennöity tie tai rautatie katkaisee rajoitusalueen.

HUOM 4: Ei koske saarikohteita, joilla puunkorjuu muuna ajankohtana on teknisesti mahdotonta. Tällöin hakkuita vältetään kriittisimpään pesimäaikaan (Etelä-Suomi 1.5.–30.6., Pohjois-Suomi 15.5.–15.7.) ja petolintujen pesäpuiden välittömässä läheisyydessä.

6.4.6 Metson tiedossa olevat soidinpaikat merkitään *metsäsuunnitelmaan** ja ne otetaan huomioon metsänhoitotoimenpiteissä seuraavasti:

- a) Metsän peitteisyyttä ja puuston kokovaihtelua ylläpidetään: puolet soidinpaikan kokonaispinta-alasta on metsolle sopivaa metsää.
- b) Riistatiheiköitä ja varustoa säilytetään kaikissa metsänhoitovaiheissa.
- c) Metsää uudistettaessa tehdään korkeintaan 0,5 hehtaarin kokoisia aukkoja tai alle hehtaarin laajuisia, kapeita *uudistushakkuita**, aukon keskileveys on enintään 50 m ja *uudistushakkuun** maksimikoko enintään 1,0 ha.

6.5 ***Organisaation** tulee tunnistaa ja *suojella** luontaisten *ekosysteemien** edustavat osat* jaltai *ennallistaa** ne luontaisemman tilaiseksi. Missä *edustavia osia** ei ole tai ne ovat riittämättömiä, *organisaation** tulee *ennallistaa** osa *metsätalouksiköstä** *luonnontilaisemman kaltaiseksi**. Näiden alueiden koon ja toteutettujen *suojelu**- ja *ennallistamistoimien* (myös *puuviljelmillä**) tulee olla suhteessa *ekosysteemien** *suojelun****

tilaan ja niiden arvoon *maisemasolla** sekä *metsätaloustoimien** laajuuteen, *intensiteettiin ja riskiin**.

6.5.1 *Parasta saatavilla olevaa tietoa** hyödyntäen *organisaatio** tunnistaa ja jättää määritellyt arvokkaat *elinympäristöt** ja eräät lajiensuojelun kannalta erityisen tärkeät kohteet käsittelyn ulkopuolelle. Ainoastaan suojelutavoitteita edistävät hoitotoimenpiteet ovat alueilla mahdollisia. Näitä kohteita ovat:

6.5.1.1 Lakiperusteiset kohteet:

- a) metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt
- b) luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyypit
- c) luonnonsuojelulain 39 §:n mukaiset suurten petolintujen pesäpuut
- d) *tiedossa olevat** luonnonsuojelulain 47 §:n mukaiset erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat
- e) luonnonsuojelulain 49 §:ssä tarkoitetun luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä liitteen IV (b) kasvilajien esiintymät
- f) vesilain 2 luvun 11 §:n kriteerit täyttävät *pienvedet**.

6.5.1.2 Kohtien b), d) ja e) säästämisvelvoite *indikaattorissa** 6.5.1.1 koskee myös niitä *kriteerit** täyttäviä luontotyyppi- ja lajiesiintymiä, joista ympäristöviranomaisen ei ole tehnyt rajausta.

6.5.1.3 Muut aina säästettävät kohteet:

- a) metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteet täyttävät kohteet niiden koosta ja alueellisesta yleisyydestä riippumatta. Jyrkänteiden ja rotkojen osalta ei vaadita 10 metrin vähimmäiskorkeutta vaan tarkastellaan kohteen luonnontilaisuutta.
- b) erikseen määritellyt runsaslahopuustoiset metsät liitteen 5 mukaan
- c) metsämaan louhikkometsät, joiden pohjalla seisoo tai virtaa säännöllisesti vettä ja joiden valtapuusto on yli 100-vuotiasta
- d) vanhat metsäpaloalueet, jotka metsäpalon jälkeen ovat saaneet kehittyä ilman käsittelyä vähintään 20 vuotta ja joilla esiintyy palokantoja ja/tai palon vahingoittamia puita
HUOM 1: Palokannoilla ei tarkoiteta palaneita sahakantoja.
HUOM 2: Vaikutukseltaan vähäiset poimintahakkuut eivät poista säästövelvoitetta.
- e) vesitaloudeltaan *luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset** kosteat lehdot
- f) metsät, joissa on kookkaita tai lahovikaisia vanhoja *jalopuita**. Käsittää ne em. *jalopuita** sisältävät metsät,

jotka eivät edusta mitään muuta *indikaattorissa** 6.5.1 listattua aina säästettävää luontotyyppiä esiintymää. Metsikkökuviosta säästetään se osa, jolla vanhoja *jalopuita** esiintyy.

- g) pähkinäpensaiden kasvupaikat muualla kuin lehdoissa, silloin kun vanhoja pähkinäpensaita on yhtenäisesti rajattavissa olevalla alueella vähintään 20 kappaletta
- h) *tulvametsät**
- i) *kuusivaltaiset supat**
- j) *uomiltaan luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset** joet ja *purot** sekä *purot**, joissa aiemman uoman käsittelyn jälkeen on jäljellä luontaista mutkittelua ja veden paineen vaihtelua sekä *lähteet**; ranta-alueineen

HUOM: Määrittely koskee myös lyhyitä, *uomaltaan luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia** joki- ja puro-osuuksia.

- k) valtuustoltaan vähintään varttuneet, eri-ikäisrakenteiset, näkyvästi (vähintään 5 m³/ha) *lahopuuta** sisältävät *vesistöjen** ja *pienvesien** reunametsät. Ei koske kanavien eikä kaivettujen vesialtaiden reunametsiä.

HUOM: *Kriteerin** täyttävät metsiköt poikkeavat puustoltaan hoidetusta metsiköstä. Näiden metsien puustossa on muuallakin kuin välittömästi veden ja metsän vaihtumisvyöhykkeessä luontaisen uudistumisen ja /tai metsän aukkoisuuden vuoksi syntynyttä kerroksellisuutta, eri-ikäisiä puita ja yleensä eri puulajeja.

- l) *luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset** *fladat ja kluuvijärvet** ranta-alueineen
- m) maankohoamisrannikon metsien *luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset** kehityssarjat tai yksittäiset edustavat kehityssarjan osat

HUOM: Koskee niitä kohteita, joiden edustavuus luontodirektiivin luontotyyppimäärittelyyn (Natura 2000-luontotyyppiopas) perusteella merkittävä, hyvä tai edustava.

- n) vesitaloudeltaan *luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset** korvet, rämeet, nevat, letot ja metsäluhdat

HUOM 1: Vesitaloudeltaan *luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen**: suo tai suon osa, jolla ojat mahdollisesta ojituksesta huolimatta eivät ole olennaisesti muuttaneet vesitaloutta tai suokasvillisuutta ja/tai lisääntynyt puuston kasvu ei enää vaikuta suokasvillisuuden säilymiseen eli suon kuivatusaste ei ole muuttuma tai turvekangas.

HUOM 2: Säästövelvoite koskee niitä soita tai suon osia, joilla säästettävien suotyyppien yhtenäinen pinta-ala on vähintään 0,3 ha.

HUOM 3: Ei koske seuraavilla suotyypeillä sijaitsevia hoidettuja taimikoita tai harvennus- tai päätehakkuihin käsiteltyjä metsiä:

- 1) Etelä-Suomessa metsämaan isovarpurämeet
- 2) Pohjois-Suomessa varpukorvet ja kangaskorvet
- 3) koko maassa ne rämeet ja korvet, joita ei ole luokiteltu uhanalaiseen suotyyppiin omalla tarkastelualueellaan (Etelä-Suomi, Pohjois-Suomi, LUTUn mukaisen aluejaon mukaan).

Näiden mahdollinen käsittely tapahtuu vesitalouteen puuttumatta metsän peitteisenä säilyttävin hakkuuin.

- o) *luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset** kitu- ja *joutomaat**

HUOM 1: *Kitumaihin** kuuluvat puustoiset kivennäismaat lasketaan *luonnontilaisen kaltaisiksi**, mikäli niiden puusto on eri-ikäistä ja sitä on käsitelty korkeintaan poiminta- tai harsintatyyppisillä hakkuilla.

HUOM 2: Luontaisesti puuttomista *joutomaista** *luonnontilaisen kaltaisina** voidaan pitää kaikkia sellaisia kohteita, joiden kasvillisuus on säilynyt lähes luonnontilaista vastaavana. Lievä kulumisen tai rehevöityminen hyväksytään osaksi *luonnontilaisen kaltaisen** *joutomaan** määritelmää. Porolaidunnuksen vaikutuksia ei oteta tässä huomioon muilta osin kuin silloin kun ne ovat johtaneet kasvipeitteen kulumiseen kokonaan pois.

- p) puustoltaan *luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset** karukkokankaat.

HUOM 1: Talousmetsien aktiivisella luonnonhoidolla (metsätaloustoimenpiteiden yhteydessä toteutetut käytönrajoitukset ja toimenpiteet, esim. säästöpuut, poltot, erikoishakkuut, aktiivisesti tuotettu *lahopuu**) aikaan saadut luonnonarvot eivät johda *indikaattorin** 6.5.1.3 mukaiseen suojeluelvoitteeseen. Edellä mainittu edellyttää, että toimenpiteet on riittävällä tavalla dokumentoitu.

HUOM 2: *Indikaattorin** toteuttamisessa huomioidaan metsätuholain (Laki metsätuhojen torjunnasta 1087/2013) vaatimukset.

6.5.1.4 Alaindikaattorien 6.5.1.1 ja 6.5.1.3 määritelmät täyttävät kohteet kirjataan *metsäsuunnitelmaan** ja säästetään heti niiden löydyttyä.

6.5.1.5 Alaindikaattorin 6.5.1.3 kohteille rajataan *suojavyöhykkeet** seuraavasti:

HUOM. Taulukossa on esitetty vain ne 6.5.1.3-kohteet, joille vaaditaan *suojavyöhyke**. Itse kohteilta vaadittavat ominaisuudet on kuvattu alaindikaattorissa 6.5.1.3.

Alaindikaattorin 6.5.1.3 kohde	Metsätalouden ulkopuolisen suojavyöhykkeen* leveys	Peitteisenä hoidettavan* suojavyöhykkeen* leveys	HUOM
a) ML 10 §:n elinympäristöjen rakennekriteerit täyttävät kohteet	Suomen metsäkeskuksen tulkintasuositukseen mukaan, jollei jäljempänä taulukossa esitetty elinympäristökohtainen vaatimus edellytä enempää.	-	Mikäli metsäkeskuksen tulkintasuositukseen ja standardin suojavyöhykevaatimukset poikkeavat toisistaan, voimassa on näistä laajempi.
b) Runsaslahopuustoiset metsät liitteen 5 mukaan	15 m	-	<i>Suojavyöhyke</i> * jätetään liitteen 5 mukaiset lahopuukriteerit täyttävälle osalle kohteesta.
c) Metsämaan louhikkometsät	-	noin 15 m	
e) Kosteat lehdot	-	noin 15 m	
f) Metsät, joissa on kookkaita tai lahovikaisia vanhoja <i>jalopuita</i> *	-	-	<i>Suojavyöhykkeen</i> * tarve arvioitava tapauskohtaisesti (valon/varjon tarve, tuulenskaatoriski).
h) <i>Tulvametsät</i> *		noin 15 m	
i) <i>Kuusivaltaiset supat</i> *	Puusto säästettävä supan pohjalta kuusivaltaisen rinteenosan yläreunaan saakka.	-	
j) Joet, <i>purot</i> * ja <i>lähteet</i> *	20 m	noin 10 m	<i>Peitteisenä hoidettavaa</i> * osaa ei vaadita tilanteissa, joissa kokonaan käytön ulkopuolelle standardin mukaan jätettävä <i>rantavyöhykkeen</i> * osa on päätehakkualaa (A0 ja S0), taimikkoa, <i>nuorta kasvatusmetsää</i> * tai kivennäismaan männikköä.
k) <i>Vesistöjen</i> * ja <i>pienvesien</i> * puustoltaan erirakenteiset ja lahopuustoiset reunametsät	30 m, sisältäen itse kohteen	-	Kunkin vesistö- ja pienvesityypin oman suojavyöhykevaatimuksen ylittävältä osalta niin etäälle kuin lahopuu- ja erirakenteisuuskriteeri täyttyy, kuitenkin enintään 30 m metsän vedenpuoleisesta reunasta lukien.
l) <i>Fladat ja kluuvijärvet</i> *	30 m	-	

n) Korvet, rämeet, nevat, letot ja metsäluhdat	Metsäluhdat ja metsämaan korvet: 10 m Muut: 5 m		<p>Suojavyöhykevaatimus ei koske <i>nuorten kasvatusmetsien*</i> ennakkoraivausta ja ensiharvennushakkuita.</p> <p><i>Suojavyöhykkeen*</i> läheisyydessä ainespuuta pienempi puusto säästetään vähintään 5 metrin levyisellä vyöhykkeellä.</p> <p>Soistunut vaihettumisvyöhyke voidaan laskea mukaan <i>suojavyöhykkeen*</i> leveyteen. Soistunut vaihettumisvyöhyke on jätettävä kokonaisuudessaan <i>uudistushakkuiden*</i>, <i>uudis-</i>, <i>kunnostus-</i> ja <i>täydennysojitusten*</i> sekä maanmuokkauksen ulkopuolelle, vaikka se olisi leveämpi kuin kohteella vaadittava <i>suojavyöhyke*</i>.</p> <p><i>Suojavyöhykkeiden*</i> yhteenlasketun leveyden (vyöhykkeet suon molemmin puolin) ei tarvitse missään tilanteessa olla leveämpi kuin suon leveys kyseisellä kohdalla.</p>
o) Kitu- ja joutomaat*	<i>Joutomaan*</i> kallioilla säästetään välittömästi kohteen reunassa kasvava puusto.		

HUOM: *Suojavyöhykkeen** ja sen ulkopuolella säästettävän ainespuuta pienemmän puuston vyöhykkeen leveydet voivat vaihdella pienialaisesti siten, että yksittäiset pienet poikkeamat leveyksissä eivät ole tämän standardin vastaisia. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta sitä, että *suojavyöhykkeiden** sisältä olisi mahdollista poimia puita. Myös kohteen poikkeava topografia voidaan ottaa huomioon vyöhykkeiden rajauksessa (esimerkiksi kohteen rajautuessa jyrkkiin rinteisiin/jyrkänteisiin).

6.5.1.6 *Indikaattorin** mukaisilla kohteilla ulkoilureittien käytölle vaaraa aiheuttavat puut voidaan kaataa maapuuksi ja kulkua estävät puut voidaan raivata ja siirtää. Jos ulkoilukäyttö *uhkaa** kohteen suojelutavoitteita, kulkua kohteella voidaan ohjata myös kulkuväyliä perustamalla. Kulkuväylät tulee perustaa siten, että minimoidaan kohteen luontoarvoille aiheutuva haitta.

6.5.2 *Organisaatio** säästää vähintään 5 % sertifioidun alueen metsämaasta* metsätalouden ulkopuolelle edustavien *ekosysteemien** ja niihin liittyvien piirteiden, mukaan lukien luonnon monimuotoisuuden, turvaamiseksi. Tähän pinta-alaan voidaan laskea mukaan kaikki metsämaan* alueet, jotka on jätetty pysyvästi metsätalouden

ulkopuolelle tämän standardin *indikaattoreiden** (esim. 6.5.1, 6.4.3 ja 6.7.1) toteuttamiseksi.

HUOM 1: *Indikaattorin** mukaisiin kohteisiin voidaan laskea yksityisiksi suojelualueiksi perustettujen alueiden ja valtiolle FSC-sertifioinnin aikana suojelualueeksi myytyjen alueiden metsämaat*.

HUOM 2: Aktiivisesti jouto- ja *kitumaiksi** ennallistettavat suot voidaan sisällyttää *indikaattorin** 6.5.2 alueisiin kertoimella 0,5 kuitenkin siten, että ne kattavat säästettävistä alueista

- **M-L** enintään 15 %
- **XS-S** enintään 20 %, mutta kuitenkin vähintään 1 ha.

HUOM 3: Valtion mailla lasketaan mukaan kaikki virallisten suojeluohjelmien (ml. METSO-ohjelma) ulkopuolella metsätaloustoiminnan ulkopuolelle siirretyt kohteet, vaikka niistä standardin voimaantumisen jälkeen perustettaisiin lakisääteisiä suojelualueita tai Metsähallituksen suojelumetsiä.

6.5.2.1 Mikäli *indikaattoreiden** 6.5.1, 6.4.3, 6.4.4 ja 6.7.1 toteuttamiseksi pysyvästi metsätalouden ulkopuolelle jätettävät metsämaan kohteet eivät yksinään täytä 5 %:n pinta-alavaatimusta metsämaasta, täydentävät kohteet valitaan ensisijaisesti monimuotoisuusarvoiltaan merkittävistä alueista ennallistumaan kohti luonnontilaa.

6.5.2.2 Säästettävät alueet ovat pysyviä.

HUOM: Alaindikaattorissa 6.5.2.1 mainittuja täydentäviä kohteita voidaan korvata *indikaattorin** 6.5.1 määritelmät täyttävillä kohteilla, mikäli näitä (aiemmin tunnistamattomia) löytyy määrittelyjakson aikana tai sen jälkeen toimenpide- tai muun suunnittelun yhteydessä.

6.5.3 *Organisaatio** rajaa erityiskohteita, joilla on erityistä merkitystä metsäekosysteemin monimuotoisuuden tai metsien rakenteen monipuolistamisen kannalta. Yhdessä metsätalouden ulkopuolisten alueiden kanssa näiden on katettava vähintään 10 % sertifioidusta metsämaasta. Kohteet ovat pysyviä, ellei tämän standardin määritelmässä toisin todeta.

Tällaisia kohteita ovat:

a) kohteet, joilla tavoitteena on puuston kasvatus siten, etteivät käsittelytoimenpiteet *pitkälläkään aikavälillä** johda metsälain uudistamisveloitteeseen. Kohteet valitaan ja niitä käsitellään seuraavien ehtojen mukaisesti:

- *nuoret kasvatusmetsät** tai valtapuustoltaan näitä vanhemmat metsät, joissa on vaihtelevuutta ikärakenteessa (puustojaksoja on oltava vähintään kaksi)
- Ennen hakkuuta mahdollisesti suoritettavan ennakkoraivauksen yhteydessä poistetaan ainespuuta pienempää puustoa vain hakkuussa poistettavien puiden välittömästä läheisyydestä.

- Vesitalouden säätelemisen mahdollistamiseksi peitteisyyttä ylläpitäviin hakkuisiin ei sovelleta *turvemailla** metsälain mukaista pienaukon maksimipinta-alarajaa.

HUOM: Yli 0,5 ha:n laajuiset kuviot, jotka ovat edellisen standardin aikana olleet nimettyjä erityishakkuukohteita, ja joille on tehty alle 0,5 ha:n aukkohakkuita voidaan laskea mukaan. Jatkossa nämä hoidetaan siten, ettei metsälain mukaista uudistamisvelvoitetta synny.

- b) kohteet, joilla tuotetaan kasvatushakkuiden yhteydessä aktiivisesti *lahopuuta** yli 10 m³/ha. Myöhemmin *uudistushakkuun** yhteydessä kohteelle jätetään normaaliin uudistusalaan verrattuna kaksinkertainen määrä säästöpuita.

HUOM: *Lahopuun** tuottamisvaadetta tarkastellaan kiertoajan puitteissa sekä siten, että *lahopuuta** tuotetaan kaikkien hakkuiden yhteydessä.

- c) pysyvästi lehtipuuvaltaiset metsät, joiden hoidossa ylläpidetään lehtimetsiin perustuvaa luonnon monimuotoisuutta myös uudistamalla alueet lehtipuulle. *Uudistushakkuun** yhteydessä kohteelle jätetään normaaliin uudistusalaan verrattuna kaksinkertainen määrä säästöpuita, jotka ovat pääosin lehtipuuta
- d) *metsätalouslehdot**, joilla on monimuotoisuuden ylläpitämiseen tähtäävä *hoitotavoite**
- e) metsäniityt, hakamaat ja muut metsäiset perinneympäristöt, joilla on *elinympäristön** ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä *hoitotavoite**
- f) metsämaan paahdeympäristöt, joilla on paahdelajiston huomioon ottava *hoitotavoite**
- g) dyynimetsät, joilla on *elinympäristön** ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä *hoitotavoite**
- h) kalkkimaiden ja ultraemäksisten maiden metsämaan elinympäristöt, joilla on *elinympäristön** ominaispiirteiden säilyttämiseen tähtäävä *hoitotavoite**
- i) aluemaiset muinaisjäännökset
- j) korkeiden alueiden peitteisen kasvatuksen metsät
- k) poronhoidon erikoiskohteiden metsämaat, joilla toimenpiteitä on rajoitettu *paliskunnan** kanssa yhdessä sopien tai *periaatteen** 3 mukaisesti rajoitetun metsätalouden alueet
- l) *palojatkumoalueet** ja yksittäiset *kulotuskelpoiset** kohteet
- m) pidennetyn kiertoajan kohteet
- n) kohteet, joilla on riistanhoidollinen tavoite:
- 1) metson soidinalueet (*indikaattori** 6.4.6)
  - 2) alueet, joille kasvatushakkuissa jätetään riistatiheiköitä vähintään 5 % pinta-alasta. *Uudistushakkuun** jälkeen korvattava uusilla kohteilla.

HUOM 1: *Luonnontuhon** aiheuttamat muutokset eivät poista aluetta erikoiskasvatuskohteena, vaikka kohde ei täytä tuhon jälkeen kaikkia vaatimuksia.

HUOM 2: Kohteen voi perustellusti vaihtaa, mikäli sieni- tai hyönteistuhon estää metsän kasvattamisen suunnitellulla tavalla tai muutos perustellusti edistää monimuotoisuutta *metsätalousyksikön** alueella.

6.5.4 Metsätalouden ulkopuolelle jätetyt metsämaan* kohteet (6.5.2) ja erityiskohteet (6.5.3) yhdessä muiden *suojelua** varten säästettyjen metsämaan*, *kitumaan** ja *joutumaan** ekosysteemien kanssa muodostavat vähintään 10 % *metsätalousyksikön** *metsätaloukseen** pinta-alasta.

6.5.4.1 Metsätalouden ulkopuolelle säästettävän alueen koko on verrannollinen *ekosysteemien** *suojelun** tilaan ja arvoon *maisematasolla**, *metsätalousyksikön** kokoon sekä metsänhoidon *intensiteettiin**.

6.5.4.2 S, M, L *Organisaation** tulee sertifiointiin liittyessään esittää *julkisesti saatavilla oleva** suunnitelma 10 %:n suojelukohteiden määrittelemiseksi.

HUOM: Ryhmäsertifiointiin liittyjillä sertifikaatinhaltija voi vastata suunnitelmasta.

6.5.5 *Organisaatiolla** on käytössään valtionhallinnon (Suomen ympäristökeskus, Geologian tutkimuskeskus) avoimen datan paikkatietoaineistot seuraavista luontotyypeistä:

- a) dyynimetsät
- b) kalkkimaiden elinympäristöt
- c) ultraemäksisten maiden elinympäristöt.

6.5.6 *Organisaatio** merkitsee *metsäsuunnitelmaan** *tiedossa olevat** ja suunnittelun yhteydessä havaittavat seuraavat *metsätalousyksikön** alueella sijaitsevat *elinympäristöt**:

- a) hakamaat, metsälaitumet ja metsäniityt
- b) harjujen paahderinteet.

6.5.7 *Organisaatio** huolehtii siitä, että *metsätaloustoimet**, mukaan lukien ojitukset tai metsäteiden rakentaminen eivät heikennä olemassa olevien suojelualueiden, Natura 2000 -alueiden eikä *indikaattoreiden** 6.5.1.1 ja 6.5.1.3 mukaisten *elinympäristöjen** suojeluarvoja tai niiden ominaispiirteitä.

6.5.8 *Organisaatio** ei metsitä ympäristöhallinnon virallisissa selvityksissä paikallisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti arvokkaiksi todettuja perinneympäristöjä tai arvokkaiden maisema-alueiden *maiseman** kannalta merkittäviä peltoja, niittyjä tai laitumia.

6.6 ***Organisaation** tulee ylläpitää *alueella luontaisesti esiintyvien lajien** ja *genotyyppien** olemassaoloa ja estää *biologisen monimuotoisuuden** vähenemistä, erityisesti *elinympäristöjen** hoitotoimien kautta, *metsätalousyksikön** alueella. *Organisaation** tulee todentaa, että metsästyksen, kalastuksen, ansapynnin ja muun keräilyn hallintaa ja valvontaa varten on käytössä tehokkaita keinoja.**

6.6.1 Toteutetaan toimenpiteitä, joilla:

- 1) ylläpidetään *metsätalouslyksikön** sijaintialueen luontaista kasvillisuutta ja elinympäristöjen luontaisia ominaispiirteitä
- 2) pyritään palauttamaan entiselleen ne elinympäristöt, joiden luontaisen kasvillisuuden tai luontaiset ominaispiirteet kohteen aiempi käsittely on hävittänyt
- 3) ylläpidetään, parannetaan tai *ennallistetaan** luontaisiin ekosysteemeihin kuuluvien elinympäristöjen ominaisuuksia luonnossa esiintyvien lajien monimuotoisuuden ja geneettisen monimuotoisuuden tukemiseksi.

6.6.1.1 *Organisaatio** säästää monimuotoisuuden kannalta arvokkaita eläviä puita *metsätaloustoimissa**.

HUOM 1: Listan puilla ei tarkoiteta metsänhoidollisesti kaupallisesti kasvatettuja erikoispuita eikä viljeltyjä puita.

HUOM 2: Sähkö- ja tielinjojen, rakennusten/rakenteiden läheisyydessä (säästettävän puun pituuden etäisyydellä kohteesta) voidaan perustelluista turvallisuussyistä poistaa myös *indikaattorin** aina säästettäviä puita.

HUOM 3: Yksittäisiä puita voi kaataa maapuuksi, mikäli se on metsäkuljetuksen järjestämiseksi välttämätöntä.

6.6.1.1.1 Seuraavat monimuotoisuuden kannalta arvokkaat elävät puut säästetään kaikkien *metsätaloustoimien** yhteydessä:

- a) *rauhoitettut puulajit** (lain mukaisesti puun läpimitasta riippumatta)
- b) yksittäiset tai pienissä ryhmissä olevat puut, joiden *rinnankorkeusläpimitta** on vähintään:
  - 1) mänty, kuusi ja koivu: 60 cm
  - 2) muut kotimaiset puulajit*: 40 cm.
- c) puumaiset ja pylväsmäiset katajat
- d) haavat, joiden *rinnankorkeusläpimitta** on vähintään 40 cm: säästetään *havupuuvaltaisissa** kasvatusmetsissä vähintään 20 kpl/ha tai kaikki, mikäli niitä esiintyy edellä mainittua lukua vähemmän
- e) kolopuut
- f) petolintujen *tiedossa olevat** pesäpuut
- g) palokoroiset männyt; Pohjois-Suomessa sellaisilla alueilla, joilla on palovioitusta laajasti, palokoroisia puita säästetään vähintään 10 kpl/ha.

6.6.1.1.2 Seuraavat monimuotoisuuden kannalta arvokkaat elävät puut säästetään *uudistushakkuissa** sekä muissa

valtapuustoltaan vähintään *varttuneiden metsien** hakkuissa:

h) tammet, joiden *rinnankorkeusläpimitta** on:

- 1) hemiboreaalisella vyöhykkeellä vähintään 20 cm
- 2) muualla Suomessa vähintään 10 cm.

i) sellaiset muut *jalot lehtipuut**, raidat ja muut puumaiset pajut, tuomet, pihlajat sekä tervalepät, joiden *rinnankorkeusläpimitta** on vähintään 10 cm.

6.6.1.1.3 Valtapuustoltaan nuorten metsien hakkuissa ja taimikonhoidossa *indikaattorin** 6.6.1.1.2 vaatimukset täyttäviä puita säästetään vähintään 20 kpl/ha tai kaikki edellä mainitut vaatimukset täyttävät puut, mikäli niitä esiintyy vähemmän kuin 20 kpl/ha. Tämän *indikaattorin** mukaisia säästettäviä puita valitessa tulee suosia järeimpiä puita ja eri puulajeja.

HUOM 1: Useamman hehtaarin kokoinen käsittelyala voidaan jakaa hehtaarin kokosiin osiin, joilla *kriteerin** täytyminen tarkastellaan kullakin erikseen.

HUOM 2: Tämän *indikaattorin** perusteella ei voi poiketa laissa säädetyistä puiden säästövelvoitteista (kuten rauhoitetut puulajit, LSL 29 §:n *jalopuumetsät**).

6.6.1.2 *Organisaatio** ylläpitää *metsätaloustoimissa** säästöpuustoa. Säästöpuita voidaan keskittää samanaikaisesti hakattavien leimikoiden tasolla halkaisijaltaan 1 km ympyrän sisällä.

- a) Säästöpuustoon sisältyy myös käsiteltävän alueen pääpuulajia. Vieraspuulajit eivät lehtikuusta lukuun ottamatta kelpaa säästöpuiksi.
- b) Aiemmissä hakkuissa jätettyjä eläviä säästöpuita ei poisteta ja ne lasketaan säästöpuiksi myös myöhemmissä hakkuissa, mikäli ne ovat edelleen elossa.
- c) Säästöpuustoon lasketaan *indikaattorin** 6.6.1.1 mukaisesti säästetyt puut silloin, kun ne täyttävät läpimittavaatimukset (*indikaattorit** 6.6.1.2.1 ja 6.6.1.2.2).
- d) Osasta säästöpuita (enintään 5 kpl/ha) voidaan tehdä tekopötkelöitä, jos kyseiset puut eivät ole *indikaattorin** 6.6.1.1 mukaisia monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita. Tekopötkelöstä irti katkaistu rungonosa jätetään maastoon, jos tekopötkelö luetaan mukaan säästöpuiden lukumäärään.

e) Uudistusaloille jätettyjen säästöpuuryhmien maanpinta säilytetään rikkomattomana eikä niiden pienpuustoa raivata.

6.6.1.2.1 Säästöpuiksi jätetään *uudistushakkuissa** vähintään 10 kpl/ha puita, joiden minimirinnankorkeusläpimitta on:

- 1) Etelä-Suomi: 20 cm
- 2) Pohjois-Suomi: 15 cm.

Uudistushakkuissa* jätetään lisäksi säästöpuiksi vähintään 10 kpl/ha puita, joiden *rinnankorkeusläpimitta** on vähintään 10 cm. Tätä vaatimusta ei sovelleta, jos säästöpuista vähintään 5 kpl/ha on *rinnankorkeusläpimitaltaan**:

- 3) Etelä-Suomessa vähintään 30 cm
- 4) Pohjois-Suomessa vähintään 25 cm.

6.6.1.2.2 Muissa valtapuustoltaan vähintään *varttuneen metsän** hakkuissa säästetään mahdolliset aiemmissa toimenpiteissä säästöpuiksi jätetyt puut sekä huolehditaan siitä, että hakkuun jälkeenkin kohteella on vähintään 10 kpl/ha puita, joiden minimirinnankorkeusläpimitta on:

- 1) Etelä-Suomessa vähintään 20 cm
- 2) Pohjois-Suomessa vähintään 15 cm.

6.6.1.2.3 Mikäli edellä mainitut läpimitat täyttäviä puita ei löydy kohteelta, jätetään säästöpuiksi järeimpiä puita.

6.6.1.2.4 Eri-ikäiskasvatukseen tähtäävien hakkuiden yhteydessä tulee pysyvät säästöpuut määritellä erikseen.

6.6.1.3 *Organisaatio** säästää *metsätaloustoimissa** *rinnankorkeusläpimitaltaan** yli 10 cm kuolleet puut* aina, kun niitä löytyy alueelta, ellei laki metsätuhojen torjunnasta edellytä niiden poistamista. Mikäli kohteella syntyy tuoretta (*lahoasteluokka* 1*) *lahopuuta** yli 20 m³/ha, ylimenevän osan saa poistaa (siinäkin tapauksessa, ettei metsätuholain mukainen poistokynnys ylity). Viljellyissä lehtipuuvaltaisissa 02-kehitysluokan metsissä kerralla syntyneestä tuoreesta (*lahoasteluokka* 1*) kuolleesta puusta* voidaan poistaa 10 m³/ha ylittävä osa.

HUOM 1: Kuolleita pystypuita voi kaataa tai katkoa, mikäli ne vaarantavat metsätyöntekijöiden tai metsässä liikkujien turvallisuuden tai voivat kaatuessaan vaurioittaa koneita tai rakenteita.

HUOM 2: *Metsätaloustoime** suunnitellaan siten, että toimenpiteissä vaurioituvan runkolahopuuston määrä jää mahdollisimman vähäiseksi.

HUOM 3: Tämä *indikaattori** ei estä laissa metsätuhojen torjunnasta asetettujen velvoitteiden mukaista puunkorjuuta. *Indikaattori** ei myöskään estä keinotekoisien kelojen tuotantoa ja käyttöä eikä yksittäisen rungon ottamista käyttöön *kotitarvepuuna** tai kolttalain ja muiden erityisperusteisten oikeuksien mukaista puunottoa.

6.6.1.4 *Organisaatio** varmistaa *havupuuvältaisten** metsien riittävän lehtipuuosuuden seuraavasti:

6.6.1.4.1 Kasvatushakkuut:

- a) Lehtipuuosuutta ei vähennetä alle 10 %:iin kasvatettavan puuston runkoluvusta.
- b) Jos lehtipuuosuus on alle 10 % runkoluvusta ennen toimenpidettä, lehtipuuosto säästetään, paitsi niiltä osin kuin se selvästi haittaa havupuiden kasvua.

6.6.1.4.2 Taimikonhoito:

- a) Taimikonhoidossa säilytetään lehtipuita vähintään 10 % runkoluvusta.
- b) Jos lehtipuuosuus on ennen taimikonhoitoa alle 10 % runkoluvusta, lehtipuuosto säästetään, paitsi niiltä osin, kun se selvästi haittaa havupuiden kasvua.
- c) Säästettävään lehtipuuostoon jätetään *indikaattorissa** 6.6.1.1.2 mainittuja puulajeja. Niitä jätetään mahdollisuuksien mukaan lehtipuuosuuteen sellaisiin paikkoihin, että niistä voi kehittyä *indikaattorin** 6.6.1.1.2 mukaisia monimuotoisuudelle arvokkaita puita.

HUOM: *Indikaattori** ei koske varhaisperkausta.

6.6.1.5 Vesitaloudeltaan *luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset** pienialaiset - alle 0,3 ha kokoiset - suot, suon osat ja kausikosteikot jätetään hakkuiden ja muun metsänkäsittelyn ulkopuolelle silloin kun:

- a) ne erottuvat sekä puustoltaan että pintakasvillisuudeltaan ympäristöstään selkeästi, tai
- b) ne erottuvat pintakasvillisuudeltaan selkeästi ja havaitaan suunnittelun yhteydessä, tai erottuvat pintakasvillisuudeltaan selkeästi ja sijaitsevat alueella, joka on merkitty *maastotietokannassa** tai *organisaation** käyttämässä tietojärjestelmässä suoksi tai soistuneeksi alueeksi tai joka on *maastotietokannassa** näkyvän notkon pohja (karttamerkintöjen sijaintitarkkuus huomioon ottaen), tai
- c) ne täyttävät metsälain 10 § erityisen arvokkaan elinympäristön vaatimukset.

HUOM 1: *Indikaattorin** kohteita ei koske inventointivelvoite, vaan riittää, että ne huomioidaan toimenpidesuunnittelun tai toteutuksen yhteydessä.

HUOM 2: *Indikaattorin** tarkoittamalle kohteelle ei vaadita kohteen ulkopuolista *suojavyöhykettä**.

6.6.1.6 *Organisaatio** ottaa metsänhoidossa huomioon seuraavat riistanhoidon näkökohdat:

- 1) *Organisaatio** säilyttää soisina riistaelinympäristöinä ne *turvemaat**, joita ei ole jatkossa taloudellisesti järkevää käyttää puuntuotantoon.
- 2) Taimikonhoidossa ja harvennushakkuiden yhteydessä säästetään riistalle tärkeitä tiheiköitä ja lehtipuita.

6.6.1.7 *Organisaatio** *ennallistaa** kunnostusojituksen yhteydessä kunnostusojitettavien kohteiden yhteydessä sijaitsevat äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) vuoden 2018 uhanalaisarviossa (liite 6) luokitellut ojitetut suot, mikäli tämä on luonnonsuojelullisesti tarkoituksenmukaista.

HUOM: Tämä ei koske turvekankaaksi muuttuneita kangaskorpia.

6.6.2 *Organisaatio** säilyttää kaikissa *metsätaloustoimissaan** kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kiinteät muinaisjäännökset.

HUOM: Velvoite koskee muinaismuistolain kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kohteiden säilyttäminen edellyttää viranomaisten hyväksymää ohjeistusta, ajanmukaisen muinaisjäänösrekisterin hyödyntämistä ja joissakin tapauksissa yhteydenpitoa Museovirastoon tai maakuntamuseoon.

6.6.3 Toimivaltaisiin viranomaisiin otetaan tarvittaessa yhteyttä, jotta voidaan välttää, estää tai hillitä laitonta:

- a) metsästystä (sisältäen ansapyyynnin),
- b) kalastusta
- c) keräilytoimintaa.

6.6.4 *Organisaatio** ilmoittaa havaituista metsästystä, kalastusta ja keräilyä koskevista laittomuuksista viranomaiselle.

6.7 *Organisaation** tulee *suojella** tai *ennallistaa** luontaisia vesiväyliä, *vesistöjä**, *rantavyöhykkeitä** sekä niiden kytkeytyneisyyttä. *Organisaatio** välttää veden laatuun ja määrään kohdistuvia haittavaikutuksia sekä lieventää ja korjaa niitä, mikäli niitä ilmenee.

6.7.1 *Organisaatio** jättää *vesistöjen** (mukaan lukien merenrannat) ja *pienvesien** ympärille maastomuotojen ja maalajin perusteella määräytyvän *suojavyöhykkeen**. Kohteille on jätettävä vähintään alla olevan taulukon mukainen käsittelemättömästä ja/tai peitteisenä käsiteltävästä osasta koostuva *suojavyöhyke**.

Kohde	Metsätalouden ulkopuolisen vyöhykkeen leveys	Peitteisenä hoidettavan* vyöhykkeen leveys	Yhteensä
a) meret	15 m	noin 10 m	noin 25 m
b) järvet	10 m	Käsittlemättömään suojavyöhykkeeseen rajautuvan kuvion reunaosassa säästetään ainespuuta pienempi puusto sekä mahdollisuuksien mukaan myös kookkaampaa lehtipuustoa.	10 m
c) lammet	10 m, jollei laki enempää vaadi.	Käsittlemättömään suojavyöhykkeeseen rajautuvan kuvion reunaosassa säästetään ainespuuta pienempi puusto sekä mahdollisuuksien mukaan myös kookkaampaa lehtipuustoa.	10 m
d) muut kuin indikaattorin* 6.5.1.3 kohdassa j) tarkoitetut joet	15 m	Käsittlemättömään suojavyöhykkeeseen rajautuvan kuvion reunaosassa säästetään ainespuuta pienempi puusto sekä mahdollisuuksien mukaan myös kookkaampaa lehtipuustoa.	15 m
e) uomaltaan voimakkaasti muutetut purot* (ojiksi muutetut purot*)	-	10 m vyöhyke, jolla säästetään pensaskerros ja ainespuuta pienempi puusto eikä suoriteta maanmuokkausta	10 m

6.7.1.1 Pienimuotoisia raivauksia ja muita pienimuotoisia metsänhoitotoimenpiteitä on mahdollista tehdä *vesistöjen* suojavyöhykkeillä** ja muilla virkistyskäytölle tai maisemallisesti tärkeillä kohteilla silloin, kun toimenpiteet edistävät kohteen virkistys- tai *maisematarvoja**. Tällaiselle alueelle kohdistuu huomattavaa *jokamiehen oikeudella** tapahtuvaa virkistyskäyttöä tai siellä sijaitsee ulkoilureittejä tai -rakenteita. Toimenpiteet eivät saa merkittävästi heikentää alueen luontoarvoja.

HUOM 1: Kiinteiden rakenteiden, pysyvien omaisuuden säilytyspaikkojen sekä ihmisten oleskelupaikkojen (rakennukset, muut rakenteet, veneensäilytyspaikat, venesatamat, parkkipaikat, uimarannat, nuotiopaikat, leikkipaikat jne.) lähipuustoa voidaan käsitellä ja muita toimintoja suorittaa *rantavyöhykkeelläkin** em. kohteiden turvallisuuden edellyttämällä tavalla.

HUOM 2: Käsittelemättömyyden vaatimus ei koske kohteita, joita on jo ennen sertifikaatin voimaantuloa hoidettu maisemakohteena ja jotka merkitään sellaisiksi *metsäsuunnitelmaan** sertifikaattiin liityttäessä (uudet sertifikaatinhaltijat) tai sertifikaatin astuessa voimaan (vanhat sertifikaatinhaltijat). Tällaisilla kohteilla säilytetään metsän peitteisyys, eivätkä toimenpiteet saa merkittävästi heikentää alueen luontoarvoja.

- 6.7.2 *Organisaatio** ei tee *turvemailla** uudisojitusta olemassa olevan ojaverkon rajaaman alueen ulkopuolella eikä muita *vesitalouden järjestelytoimenpiteitä**, ellei metsälaki sitä metsän uudistamisen yhteydessä edellytä. Ojitettua aluetta ei saa laajentaa.
- 6.7.3 Kunnostusojituksessa ojia ei kaiveta alkuperäistä ojan pohjaa syvemmälle, poikkeuksena *turvemaat**, joilla aiemman ojituksen seurauksena turpeen pinta on painunut niin paljon, että suoveden pinta on jälleen lähellä maanpinnan tasoa, eikä riittävä kuivatus ole järjestettävissä pelkästään ojitusalueen purkupistettä syventämällä.
- 6.7.4 *Organisaation** kunnostusojitukset perustuvat kunnostusojitusuunnitelmaan, joka sisältää tiedot vesiensuojeluratkaisuista sekä suunnittelualueella olevista tai siihen rajautuvista arvokkaista luontokohteista (6.5.1 kohteet, 6.5.2 suojelualueet, 9.1.1 HCV-alueet).
- 6.7.5 Yksittäinen oja voidaan kaivaa ojittamattomalle alueelle, mikäli se on välttämätöntä olemassa olevan ojitusalueen vesien johtamiseksi veden luontaiseen laskusuuntaan.
- 6.7.6 *Organisaatio** jättää kunnostusojitusten ulkopuolelle alavien rantojen tulvavaikutteisille alueille ulottuvat ojat sekä syöpymiselle erityisen herkäät ojat. Rajoite ei koske näille alueille kunnostusojitusten yhteydessä tehtäviä vesiensuojelutoimia ja *ennallistamista**.
- 6.7.7 *Organisaatio** estää kunnostusojitusten yhteydessä valumavesien ohjautumisen suoraan *vesistöön** tai *pienveteen**.
- 6.7.8 *Organisaatio** turvaa pohjavesien laadun säilymisen pidättäytymällä tärkeillä pohjavesialueilla (I ja II luokka) *kunnostus- ja täydennysojituksista*, kemiallisten *torjunta-aineiden** käytöstä (ei koske juurikäävän torjuntaa urealla), kantojen korjuusta sekä *kulotuksista**.
- HUOM: Pohjavesialueilla voidaan toteuttaa *kulotuksia**, mikäli tähän on olemassa ympäristöviranomaisen lupa.
- 6.7.9 Metsäteiden perusparannuksen yhteydessä huolehditaan, että siltarummut eivät muodosta *vesistöihin** ja *pienvesiin** kalojen ja muiden vesieliöiden nousuesteit.

6.7.10 Missä toteutetut toimenpiteet eivät turvaa *vesistöjen** ja *pienvesien** veden määrää tai laatua, tai ne ovat heikentyneet *organisaation** tai kolmannen osapuolen aikaisempien toimien vuoksi, ennallistamis- tai muita lieventäviä toimia toteutetaan muiden *metsätaloustoimien** yhteydessä.

6.8 *Organisaation** tulee hoitaa *maisemamosaiikkia** *metsätalouslyksikön** alueella siten, että ylläpidetään ja/tai ennallistetaan* vaihtelevaa lajien, koko- ja ikäluokkien sekä alueellisen *laajuuden** mosaiikkia ja kyseisen alueen *maisema-arvoille** sopivia uudistussyklejä sekä lisätään ympäristön ja talouden resilienssiä*.

6.8.1 *Maisemamosaiikille** ominaista *elinympäristöjen** ja puuston ikäluokkien vaihtelevuutta ylläpidetään.

6.8.2 L *Organisaatio** ylläpitää metsäpaloista riippuvaisen lajiston *elinympäristöjä** *kulotuksilla** ja poltoilla, joiden pinta-ala on vähintään 3 % soveltuvien kohteiden (MT ja karummat kasvupaikat) uudistushakkuupinta-alasta 5-vuotiskaudella. Tavoitteena on tuottaa kulotettavalle alalle palon voittamia säästöpuuvaatimuksen (6.6.2.1) läpimittarajat täyttäviä runkoja vähintään 20 kpl/ha.

HUOM 1: Kantoja ei korjata kulotusalueilta.

HUOM 2: Kulotuspinta-alaan luetaan sertifioidulla alueella sijaitsevien uudistusalojen, säästöpuuryhmien ja paahderinteiden *kulotukset**.

HUOM 3: Jos metsiköitä (> 0,1 ha) poltetaan koko puustoineen, niiden pinta-ala voidaan laskea pinta-alatavoitteeseen 5-kertaisena, lukuun ottamatta *indikaattorin** 6.5.1 sisältämiä kohteita. Tämä koskee myös runsaspuustoisia (metsämaata, puuston keskiläpimitta vähintään 10 cm) luontaisia paloalueita, mikäli puita ei korjata pois.

HUOM 4: *Kulotuskelpoisten** kohteiden pinta-alaan ei lasketa mukaan kohteita, joilla viranomainen kieltää *kulotuksen**, eikä poronhoidon tärkeitä laidunalueita.

6.9 *Organisaation** ei tule muuttaa *luontaisia metsiä** *puuviljelmiksi**, eikä *luontaisia metsiä** tai *puuviljelmiä** kohteilla, jotka on muutettu suoraan *luontaisesta metsästä**, muuhun maankäyttöluokkaan kuin metsäksi, paitsi jos maankäyttöluokan muutos:
a) vaikuttaa vain *hyvin rajalliseen osuuteen** *metsätalouslyksiköstä**,
b) tuottaa selkeän, tuntevan, lisäarvoisen ja turvattun *pitkäaikaisen** *suojelluksen** hyödyn *metsätalouslyksikön** alueella
c) eikä vahingoita tai *uhkaa** *korkeita suojelevarvoja** eikä *korkeiden suojelevarvojen** säilyttämisen tai vahvistamisen kannalta välttämättömiä alueita tai resursseja.

6.9.1 *Organisaatio** hoitaa metsiään siten, että yhteensä 5 %:n osuutta suurempaa ja enimmillään 0,5 %:n vuosittaista osuutta suurempaa alaa sertifioidusta alueesta ei muuteta *puuviljelmäksi** tai ei-metsäiseen maankäyttötarkoitukseen siten, että metsien muuttaminen mahdollistaa merkittäviä, ylimääräisiä ja pitkällä tähtäimellä toimivia *suojellullisia** hyötyjä.

6.9.2 *Organisaatio** palauttaa soranottoalueet takaisin *metsätalousmaaksi**, kun niiden käyttö on päättynyt.

6.9.2.1 Palautusvelvoite ei koske sellaisia kohteita, joiden säilyttäminen puuttomana tai niukkapuustoisena on perusteltua monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvistä syistä.

6.9.3 *Organisaatio** ei muuta *korkean suojeluarvon alueiden** (HCV) eikä aina säästettävien *elinympäristöjen** (6.5.1) maankäyttömuotoa, jotta voidaan välttää luonnonsuojelullisten tai muiden arvojen vahingoittaminen tai vaarantuminen.

6.10 *Metsätalousyksiköt**, joilla on *luontaisesta metsästä** muutetulle alueelle marraskuun 1994 jälkeen perustettuja *puuviljelmiä**, eivät sovellu sertifiointiin, paitsi missä:
a) on osoittaa selvät ja riittävät todisteet, että *organisaatio** ei ollut suoraan tai epäsuorasti vastuussa maankäytön muutoksesta tai
b) muutos on vaikuttanut *hyvin rajalliseen osuuteen** *metsätalousyksikön** alueesta ja tuottaa selvää, merkittävää, lisäarvoista ja turvattua *pitkäaikaista** *suojelullista** hyötyä *metsätalousyksikön** alueella.

6.10.1 *Parhaaseen saatavilla olevaan tietoon** perustuva tarkka tieto kerätään kaikista *puuviljelmiksi** vuoden 1994 jälkeen muutetuista alueista.

6.10.2 Vuoden 1994 jälkeen *luontaisen metsän** tilalle perustettuja *puuviljelmiä** ei sertifioida.

HUOM: Muussa maankäytössä kuin metsätalouskäytössä olleiden alueiden ottaminen puuviljelmäkäyttöön on hyväksyttävää alkuperäisen maankäytön muutoksen ajankohdasta riippumatta.

PERIAATE 7: METSÄTALOUSTOIMINNAN SUUNNITTELU

Organisaatiolla* tulee olla toimintaperiaatteidensa ja tavoitteidensa* mukainen, metsätaloustoimintansa *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin** suhteutettu *yleissuunnitelma**. *Yleissuunnitelmaa** tulee toteuttaa ja pitää ajan tasalla seurantatiedon perusteella *mukautuvan suunnittelun** edistämiseksi. Tähän liittyvän suunnittelun ja toiminnan dokumentaation tulee olla riittävää henkilöstön ohjaamiseksi, *organisaation** toiminnan *vaikutuspiiriin kuuluvien** ja *kiinnostuneiden sidosryhmien** informoimiseksi sekä metsätaloustoimintaa koskevien päätösten perustelemiseksi.

7.1 *Organisaation** tulee asettaa metsätaloustoiminnalleen sen *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin** suhteutettuja toimintaperiaatteita (visioita ja arvoja) ja tavoitteita*, jotka ovat ympäristön kannalta tarkoituksenmukaisia, sosiaalisesti hyödyllisiä ja *taloudellisesti kannattavia**. Toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden tiivistelmät tulee sisällyttää *yleissuunnitelmaan** ja julkaista.

7.1.1 *Organisaatiolla** on toimintaperiaatteet ja erityiset *hoitotavoitteet**, jotka edistävät tämän standardin vaatimusten täyttämistä.

7.2 *Organisaatiolla** tulee olla *metsätalouslyksikön** *yleissuunnitelma**, jota *organisaation** tulee toteuttaa, ja joka on yhdenmukainen *kriteerin** 7.1 mukaisten toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden* kanssa. *Yleissuunnitelman** tulee kuvailla *metsätalouslyksikön** alueen luonnonvaroja ja selittää, kuinka suunnitelma täyttää FSC:n sertifiointivaatimukset. *Yleissuunnitelman** tulee kattaa metsänhoidon suunnittelu ja hallinnon suunnittelu suhteutettuna suunniteltavien toimenpiteiden *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin**.

7.2.1 **S-L** *Organisaatiolla** on *metsäsuunnitelma** ja siihen liittyvät asiakirjat, jotka sisältävät seuraavat asiat:

- 1) tavoitteet* metsien hoidolle ja käytölle (Vain **M-L**)
- 2) metsikkökohtaiset puusto- ja maaperätiedot
- 3) metsikkökohtaiset metsänhoitotarpeet ja hakkuumahdollisuudet
- 4) toteutetut lannoitukset, kunnostusojitukset ja muut vastaavat toimet
- 5) *tiedossa olevat** valtakunnallisesti ja alueellisesti *uhanalaisten** sekä *harvinaisten lajien** esiintymispaikat (*kriteerin** 6.4 *indikaattorien** mukaisesti)
- 6) kartat, joista selviää kyseisen alueen metsävarat sisältäen suunnitellut metsänkäsittelytoimenpiteet sekä kiinteistörajat, aluetta koskevat suojelualueet ja *korkean suojeluarvon alueet** (*Periaate** 9). Suojelualueisiin merkitään myös *indikaattorien** 6.6.1.7 (arvokkaat kiinteät muinaisjäännökset), 6.5.1 (aina säästettävät arvokkaat *elinympäristöt**) ja 6.5.2 (5 %:n suojeluosuus metsämaasta), 6.5.3 (erityiskohteet) ja 6.5.4 (10 %:n suojeluosuus *metsätalouslyksiköstä**) kohteet.

7.2.1 **XS** *Organisaatiolla** on *metsäsuunnitelma** tai tämän standardin mukaisessa metsäsuunnittelussa vaadittavat tiedot muuten dokumentoituna.

HUOM: Lisätietoa on saatavilla standardin liitteessä 7.

7.3 **Yleissuunnitelman*** tulee sisältää **todennettavia tavoitteita***, joiden mukaisesti etenemistä kohti kunkin määritetyn **hoitotavoitteen*** saavuttamista voidaan arvioida.

7.3.1 *Todennettavat tavoitteet** ja niiden arviointitiheydet on asetettu seuraamaan edistymistä kohti kutakin *hoitotavoitetta**. Kunkin *hoitotavoitteen** edistymistä seurataan asettamalla sille *todennettavat tavoitteet**, joita arvioidaan määräväleini.

7.4 **Organisaation*** tulee päivittää ja tarkistaa määräajoin yleissuunnittelua ja toiminnan dokumentaatiota sisällyttäkseen niihin seurannan ja arvioinnin tulokset, **sidosryhmien*** **osallistamisen*** tai uuden tieteellisen ja teknisen tiedon sekä vastataksaan muuttuviin ympäristöllisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin olosuhteisiin.

7.4.1 *Yleissuunnitelma** ja standardin vaatimat ohjeistukset tarkistetaan ja päivitetään säännöllisesti, jotta niissä voidaan huomioida:

- 1) seurantatulokset, mukaan lukien sertifikaattiauditoinnit
- 2) standardin perusteella toteutettujen *sidosryhmien** *osallistamisen** tulokset
- 3) merkittävät muutokset ympäristöllisissä, sosiaalisissa tai taloudellisissa olosuhteissa
- 4) lakimuutokset ja *Metsänhoidon suositukset**
- 5) uusi tieteellinen ja tekninen tieto (L).

7.4.2 **M-L** *Organisaatio** päivittää *metsäsuunnitelman** vähintään joka 10. vuosi.

7.4.2 **XS-S** *Organisaatio** tarkistaa ja tarvittaessa päivittää *metsäsuunnitelman** vähintään joka 10. vuosi.

7.4.3 **M-L** *Organisaatio** pyytää vähintään kaksi kertaa vuodessa, tai mikäli viranomaisen käytännöt eivät tätä mahdollista, sopimuksella viranomaisen käytännön mukaisesti, viranomaiselta tiedot arvokkaista *elinympäristöistä** (*indikaattorin** 6.5.1.1 mukaiset kohteet), *uhanalaisten lajien** esiintymispaikoista (*kriteerin** 6.4 *indikaattorien** mukaisesti) ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kiinteistä muinaisjäännöksistä (*indikaattori** 6.6.1.7) sekä päivittää ne *metsäsuunnitelmaan**.

7.4.3 **XS-S** *Organisaatio** tallettaa saamansa viranomaistiedot arvokkaista *elinympäristöistä** (*indikaattorien** 6.5.1.1, 6.5.1.3 mukaiset kohteet), *uhanalaisten lajien** esiintymispaikoista (*kriteerin** 6.4 *indikaattorien** mukaisesti) ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaista kiinteistä muinaisjäännöksistä (6.6.1.7). Tiedot pyydetään ennen metsänkäsittelyä. Pyytämistä useammin kuin vuosittain ei edellytetä.

7.4.4 **S-L** *Organisaatio** kirjaa *yleissuunnitelmaan** *metsätalousyksikön** alueella tekemänsä tai teettämänsä toimenpiteet.

7.5 *Organisaation** tulee asettaa *yleissuunnitelman** tiivistelmä *julkisesti saatavilla olevaksi** maksutta. *Luottamuksellisia tietoja** lukuun ottamatta muiden *yleissuunnitelman** olennaisten osien tulee olla toiminnan *vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien** saatavilla pyynnöstä käsittelykustannusten hinnalla.

7.5.1 *Organisaatio** varmistaa, että *yleissuunnitelman** yhteenveto liitteen 7 mukaisesti on pyynnöstä *julkisesti saatavilla**, kunnioittaen *tietojen luottamuksellisuutta**. Julkisuusvaatimus ei koske puukauppatietoja eikä häirinnälle, keräilylle ja metsästykselle alttiiden *uhanalaisten lajien** esiintymätietoja.

HUOM: Laki viranomaistoiminnan julkisuudesta säätelee valtion ja kuntien tietojen julkaisemista.

7.6 *Organisaation** tulee *osallistaa**, suhteessa toiminnan *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin**, metsien käytön suunnittelun ja seurannan prosesseihin ennakoivasti ja läpinäkyvästi toiminnan *vaikutuspiiriin kuuluvia sidosryhmiä** ja pyynnöstä *kiinnostuneita sidosryhmiä**.

7.6.1 **M-L** *Organisaatiolla** on käytössä *metsätaloustoimien** laajuuteen, *intensiteettiin ja riskeihin** suhteutetut *kulttuurisesti soveltuvat** osallistamismenettelyt ennakoivaan ja läpinäkyvään *vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien** osallistamiseen* sekä *kiinnostuneiden sidosryhmien** osallistamiseen* pyynnöstä.

7.6.2 Toteutettaessa *kulttuurisesti soveltuvaa** osallistamista* on varmistuttava seuraavasta:

- 1) kaikki kokoukset, kaikki keskustellut kohdat ja kaikki saavutetut sopimukset kirjataan
- 2) kokouspöytäkirjojen sisältö hyväksytään.

PERIAATE 8: SEURANTA JA ARVIOINTI

Organisaation* tulee osoittaa, että hoitotavoitteiden* saavuttamista, metsätaloustoimien* vaikutuksia ja metsätalousyksikön* tilaa seurataan ja arvioidaan mukautuvan suunnittelun* toteuttamiseksi suhteutettuna metsätaloustoimien* laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin*.

HUOM: Organisaation* sisäinen arviointi ja siihen liittyvät asiakirjat tulee tehdä sellaisiksi, että sertifiointiorganisaatio pystyy niistä määrittelemään näiden vaatimusten toteutumisen.

8.1 Organisaation* tulee seurata yleissuunnitelmansa* toteuttamista, siihen kuuluvia toimintaperiaatteita ja hoitotavoitteita*, suunniteltujen toimenpiteiden etenemistä ja todennettavien tavoitteiden* saavuttamista.

8.1.1 *Organisaatio* kirjaa yleissuunnitelmaan* tekemänsä tai teettämänsä metsänhoidon toimenpiteet ja seuraa suunnitelman tavoitteiden saavuttamista.*

8.2 Organisaation* tulee seurata ja arvioida metsätalousyksikössä* tehtyjen toimenpiteiden ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia sekä ympäristön tilassa tapahtuvia muutoksia.

8.2.1 *Organisaatio* seuraa metsätaloustoimien* ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia siten, että standardin vaatimukset täytetään.*

HUOM: Seuranta toteutetaan laadun arvioinnin ja valvonnan avulla. Arviointi ja seuranta voi sisältää esimerkiksi omavalvontaa, asiakasseurantaa, laadun valvontaa kolmannelta osapuolelta ostettuna tai viranomaisvalvontaa.

8.3 Organisaation* tulee analysoida seurannan ja arvioinnin tulokset ja ottaa analyysin lopputulokset mukaan suunnitteluprosessiin.

8.3.1 **M-L** Seurannan tulokset otetaan huomioon *yleissuunnitelman** toteutuksessa ja päivityksessä.

8.3.1 **XS-S** Tunnistetut vaikutukset otetaan huomioon *yleissuunnitelman** toteutuksessa ja tarkistuksessa.

8.4 Organisaation* tulee julkaista julkisesti saatavilla oleva*, maksuton tiivistelmä seurannan tuloksista, lukuun ottamatta luottamuksellista tietoa*.

8.4.1 **M-L** Seurantatulosten maksuton tiivistelmä on *julkisesti saatavilla** tai saatavilla pyynnöstä *sidosryhmille** ymmärrettävässä muodossa, lukuun ottamatta *luottamuksellista tietoa**.

8.5 Organisaatiolla* tulee olla käytössä toiminnan laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin* suhteutettu seuranta- ja jäljitysjärjestelmä kaikille metsätalousyksikön* tuotteille, joita markkinoidaan FSC-sertifioituna. Järjestelmän tarkoituksena on osoittaa näiden tuotteiden alkuperä ja volyyymi suhteessa vuosittaiseen ennakoituun tuotantoon.

- 8.5.1 Kaikkien FSC-sertifioitujen tuotteiden seurantaan varten on otettu käyttöön järjestelmä. Osana sitä:
- 1) *liiketapahtuman varmennusta** tuetaan toimittamalla *FSC-liiketapahtuman** tiedot sertifiointiorganisaation pyynnöstä
  - 2) *kuidun testaamista** tuetaan luovuttamalla materiaalinäytteitä ja -kappaleita sekä tietoja lajikoostumuksesta varmennettavaksi sertifiointiorganisaation pyynnöstä.
- 8.5.2 Pysty- ja hankintakaupoilla toimitetun puun puukauppa-asiakirjoihin sekä *luonnontuotteiden** kauppa-asiakirjoihin kirjataan seuraavat tiedot:
- 1) ostaja ja myyjä
  - 2) kiinteistötiedot materiaalin alkuperän jäljittämiseksi
  - 3) korjuun tai tienvarsitoimituksen ajankohta
  - 4) puutavaralaji tai tuote (mukaan lukien lajin yleisnimi)
  - 5) myytävän puun tai tuotteen tilavuus tai määrä
  - 6) jos jalostustoimintaa tapahtuu metsässä, valmistusajankohta ja -määrä
  - 7) tieto, onko materiaali myyty FSC-sertifioituna vai ei.
- 8.5.3 Kaikista FSC-merkillä myydyistä tuotteista säilytetään myyntiasiakirjat tai vastaavat asiakirjat, jotka sisältävät vähintään seuraavat tiedot:
- 1) ostajan nimi ja osoite
  - 2) Myyntipäivä
  - 3) lajin yleisnimi
  - 4) tuotteen kuvaus
  - 5) myyty tilavuus tai määrä
  - 6) Sertifikaattikoodi ja
  - 7) FSC-merkki "FSC 100 %" FSC-sertifioituina myytyjen tuotteiden tunnistamiseksi.
- 8.5.4 Edellä mainittu dokumentaatio säilytetään vähintään viisi vuotta.

PERIAATE 9: KORKEAT SUOJELUARVOT*

Organisaation* tulee ylläpitää ja/tai kohentaa korkeita suojeluarvoja* metsätalouksikössä* varovaisuusperiaatetta* soveltaen.

9.1 *Organisaatio** arvioi ja dokumentoi seuraavien *korkeiden suojeluarvojen** esiintymisen ja tilan *metsätalouksikössä** suhteessa toiminnan vaikutusten *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin** sekä *korkeiden suojeluarvojen** esiintymisen todennäköisyyteen. Arviointi toteutetaan *osallistamalla** toiminnan *vaikutuspiiriin kuuluvia sidosryhmiä** ja *kiinnostuneita sidosryhmiä** sekä muita keinoja ja lähteitä käyttämällä.

HCV 1 – Lajien monimuotoisuus: *Biologisen monimuotoisuuden** keskittymät mukaan lukien endeemiset lajit sekä *harvinaiset**, vaarantuneet tai *uhanalaiset** lajit, jotka ovat merkittäviä* globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla.

HCV 2 – *Maisematason** *ekosysteemit** ja mosaiikit: *Laajat koskemattomat metsäalueet** (*Intact Forest Landscapes, IFL*) ja laajat *maisematason** *ekosysteemit** sekä *ekosysteemien** mosaiikit, jotka ovat globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla merkittäviä* ja joilla elää suuri enemmistö *alueella luontaisesti esiintyvistä lajeista** elinkelpoisina populaatioina, luontaisesti jakaantuneina ja luontaisella runsaudella.

HCV 3 – *Ekosysteemit** ja *elinympäristöt**: harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset *ekosysteemit**, *elinympäristöt** tai *refugiot**.

HCV 4 – *Kriittisen** tärkeät *ekosysteemipalvelut**: perusekosysteemipalvelut *kriittisissä** tilanteissa, mukaan lukien valuma-alueiden *suojaelu** tai alttiin maaperän ja rinteiden eroosion hillintä.

HCV 5 – Yhteisön tarpeet: paikat ja luonnonvarat, jotka ovat perustavanlaatuisia *paikallisyhteisöjen** ja *alkuperäiskansojen** perustarpeiden tyydyttämiseksi (elinkeinoja, terveyttä, ravintoa, vettä jne. varten), ja jotka on tunnistettu *osallistamalla** näitä yhteisöjä tai alkuperäiskansoja*.

HCV 6 – Kulttuuriset arvot: paikat, luonnonvarat, *elinympäristöt** ja *maisemat**, joilla on globaalia tai kansallista kulttuurista, arkeologista tai historiallista merkitystä, ja/tai *kriittistä** kulttuurista, ekologista, taloudellista tai uskonnollista merkitystä tai jotka ovat pyhiä *paikallisyhteisöjen** tai *alkuperäiskansojen** perinteisissä kulttuureissa, ja jotka on tunnistettu *osallistamalla** *paikallisia yhteisöjä** tai *alkuperäiskansoja**.

9.1.1 *Organisaatio** on parhaaseen saatavilla olevaan tietoon* perustuen tietoinen *korkean suojeluarvon (HCV) alueista** ja niiden määrittelystä liitteen 8 mukaisesti.

9.1.1.1 **S-L** *Organisaatio** kartoittaa ja huomioi *korkean suojeluarvon alueiden** sijainnin ja tilan sekä merkitsee nämä *metsäsuunnitelmaan**.

- 9.1.1.1 **XS** *Organisaatio** arvioi ja dokumentoi *korkean suojeluarvon alueiden** sijainnin ja tilan *metsätalouksyksikön** alueella.
- 9.1.1.2 **L** *Organisaatio** pyytää oleellista tietoa *kulttuurisesti soveltuvalla** tavalla *sidosryhmiltä** *korkeista suojeluarvoista** määritellään näitä arvoja *metsätalouksikkönsä** alueella.
- 9.1.1.2 **XS-M** *Organisaatio** pyytää oleellista tietoa *korkeista suojeluarvoista** *sidosryhmiltä** *kulttuurisesti soveltuvalla** tavalla, kun se on tarpeen näiden arvojen määrittämiseksi *metsätalouksyksikön** alueella.
- 9.1.2 *Organisaatio** tunnistaa *metsätalouksikkönsä** alueen *laajat koskemattomat metsäalueet** (IFL) liitteessä 8 mainitun viimeisimmän saatavilla olevan kartta-aineiston perusteella.
- 9.2** *Organisaation** tulee kehittää **tehokkaita strategioita määritettyjen korkeiden suojeluarvojen*** ylläpitämiseksi ja/tai parantamiseksi **osallistaen*** toiminnan **vaikutuspiiriin kuuluvia sidosryhmiä***, **kiinnostuneita sidosryhmiä*** sekä asiantuntijoita.
- 9.2.1. **L** *Organisaatiolla** on käytössä toimintaohjeet HCV-alueilla toimimiseen. Ohjeissa tunnistetaan *korkeita suojeluarvoja** koskevat uhkatekijät ja ne laaditaan yhteistyössä *sidosryhmien** ja asiantuntijoiden kanssa.
- 9.2.2 *Organisaatio** huomioi *korkeiden suojeluarvojen** säilyttämisen vaatimat rajoitteet ja/tai lisätoimenpiteet *metsäsuunnitelmassa**.
- 9.2.3 *Teollinen toiminta** *laajoilla koskemattomilla metsäalueilla** (IFL) ei ole sallittua.
- 9.3** *Organisaation** tulee toteuttaa strategioita ja toimenpiteitä, jotka säilyttävät ja/tai parantavat määritettyjä *korkeita suojeluarvoja**. Näiden strategioiden ja toimenpiteiden tulee toteuttaa **varovaisuusperiaatetta*** ja olla oikeassa suhteessa *metsätaloustoimien** **laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin***.
- 9.3.1 *Organisaatio** varmistaa *korkean suojeluarvon alueiden** suojeluarvojen turvaamisen tai lisäämisen toteuttamalla *metsäsuunnitelmassa** määritellyt toimenpiteet liitteen 8 mukaisesti *varovaisuusperiaatetta** noudattaen.
- 9.3.2 Mikäli toimenpiteen todetaan vahingoittavan *korkean suojeluarvon alueen** suojeluarvoja, toimenpide keskeytetään välittömästi ja toimenpiteisiin ryhdytään *korkeiden suojeluarvojen** **ennallistamiseksi*** ja **suojelemiseksi***.
- 9.3.3 *Metsätaloustoimet** on sallittu sellaisilla *laajan koskemattoman metsäalueen** (IFL) karttarajauksen alueilla, jotka eivät todistettavasti käyttöhistoriansa aiheuttamien muutosten suuruuden johdosta täytä *laajan koskemattoman metsäalueen** (IFL) määritelmää.
- 9.4** *Organisaation** tulee osoittaa, että se toteuttaa säännöllistä seuranta **korkeiden suojeluarvojen*** tilassa tapahtuvien muutoksien arvioimiseksi sekä sopeuttaa *metsätaloustategiansa* takaamaan **korkeiden suojeluarvojen*** tehokkaan *suojelelun**. Seurannan tulee olla oikeassa suhteessa *metsätaloustoimien** **laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin***, ja

sen tulee sisältää toiminnan *vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien**, *kiinnostuneiden sidosryhmien** sekä *asiantuntijoiden osallistamista**.

9.4.1 *Organisaatiolla** on säännöllinen seurantaohjelma, jolla seurataan ja dokumentoidaan:

- 1) ohjeiden täytäntöönpanoa ja
- 2) *korkean suojeluarvon alueilla** tehtyjä *metsätaloustoimia** ja niiden vaikutuksia *korkeiden suojeluarvojen** tilaan.

9.4.1.1 Seurannan ja dokumentoinnin laajuus mukautetaan *metsätaloustoimien** laajuuden, *intensiteetin ja riskin** mukaan.

9.4.2 M-L *Korkean suojeluarvon alueilla** tehtyjä toimenpiteitä koskeva, *sidosryhmiltä** ja *asiantuntijoilta* saatu palaute dokumentoidaan ja käsitellään.

9.4.3 Metsätalouden menetelmiä kehitetään, jos tehtyjen toimenpiteiden havaitaan heikentäneen *korkean suojeluarvon alueiden** suojeluarvoja.

PERIAATE 10: METSÄTALOUSTOIMIEN TOTEUTTAMINEN

Organisaation* metsätalouslyksikössä* tekemät ja teettämät metsätaloustoimet* tulee valita ja toteuttaa siten, että ne ovat yhteneviä organisaation* omien taloudellisten, ympäristöllisten ja sosiaalisten toimintaperiaatteiden ja tavoitteiden* kanssa sekä noudattavat FSC:n periaatteita* ja kriteerejä*.

10.1 Organisaation* tulee uudistaa kasvillisuuspeite puunkorjuun jälkeen tai metsäsuunnitelman* mukaisesti joko luontaisesti tai keinollisesti puunkorjuuta edeltävään tai sitä luontaisempaan tilaan* niin nopeasti kuin olosuhteet sallivat.

10.1.1 *Organisaatio** huolehtii metsän uudistamisesta metsälain määräämällä tavalla.

10.2 Organisaation* tulee käyttää uudistamiseen lajeja, jotka soveltuvat ekologisesti hyvin kohteeseen ja hoitotavoitteisiin*. Organisaation* tulee käyttää alueella luontaisesti esiintyviä lajeja* ja paikallisia genotyyppejä* uudistamiseen, ellei muiden lajien tai genotyyppien* käyttöön ole selviä ja vakuuttavia perusteita.

10.2.1 Metsän uudistamisessa käytetään kasvupaikalle sopivia paikallisia puulajeja. Vierasperäisiä puulajeja voi käyttää vain selkeästi ja vakuuttavasti perustellusta syystä.

10.2.2 *Organisaatio** suosii luontaisesti syntyneitä taimia, kun se on metsänhoidollisesti ja taloudellisesti perusteltua.

10.2.3 Metsän viljelyssä on varmistuttava taimi- ja siemenaineksen alkuperän soveltuvuudesta.

10.2.4 Ei-paikallisia kantoja voi käyttää vain perustellusta syystä.

10.2.5 **M-L** *Organisaatio** voi uudistaa 5-vuotiskaudella vierasperäisille puulajeille korkeintaan 3 %:n osuuden viljely- tai uudistusalaista ilman, että tätä luetaan poikkeamaksi standardin Indikaattoreiden 6.9.1 ja 6.9.3 vaatimuksista.

10.2.5 **XS-S** *Organisaatio** voi kasvattaa metsätalouskäytössä vierasperäisiä puulajeja korkeintaan 5 %:lla metsämaan pinta-alasta. *Metsätalouslyksikössä**, jossa on alle 50 hehtaaria metsämaata, sallitaan kuitenkin ulkomaisten puulajien käyttö 2,5 ha pinta-alaan asti ilman, että tämä luetaan poikkeamaksi standardin Indikaattoreiden 6.9.1 ja 6.9.3 vaatimuksista.

HUOM: Vierasperäisten puiden viljelyalan sallitussa määrässä ei oteta huomioon metsätalouden ulkopuolella olleita uudelleenmetsityskohteita.

HUOM: Metsänuudistamisessa on noudatettava *kriteerin** 6.9 vaatimuksia.

10.3 Organisaation* tulee käyttää vierasperäisiä lajeja* vain silloin, kun tieto ja/tai kokemus ovat osoittaneet, että vieraslajien* haitallista vaikutusta voidaan kontrolloida, ja tehokkaita hillintäkeinoja on käytössä.

- 10.3.1 Vierasperäisiä puulajeja käytetään vain, jos tiedetään käytännön kokemuksen tai tieteellisen tiedon pohjalta niiden leviämisen olevan hallittavissa, ja jos käytössä on tehokkaita keinoja estää lajien leviäminen.
- 10.3.2 *Organisaatio** dokumentoi kaikkien metsänuudistamisessa käytettyjen vierasperäisten siementen ja taimien alkuperän viljelymateriaalin tuottajalta saadun tiedon mukaisesti.
- 10.3.3 *Organisaatio** seuraa ja dokumentoi viljeltyjen vierasperäisten puulajien esiintymistä.
- HUOM: Seurantavelvoite leviämiskyvyn mukaan; juurivesoista leviävillä 5 vuoden välein ja muilla kerran 20 vuodessa.
- 10.3.4 *Organisaatio** poistaa istutusalueen ulkopuolelle levinneet vierasperäisen puulajin taimet, jos vierasperäinen puulaji leviää merkittävästi.
- 10.3.4.1 Velvoite ei koske siperianlehtikuusta (*Larix sibirica*) eikä venäjänlehtikuusta (*Larix archangelica*).
- 10.3.5 *Organisaatio** huolehtii *vieraslajien** aiheuttaman *riskin** hallinnasta lain vieraslajeista aiheutuvien *riskien** hallinnasta (1709/2015) edellyttämällä tavalla.
- 10.4 *Organisaation** ei tule käyttää *geneettisesti muunneltuja organismeja** *metsätalouksikön** alueella.**
- 10.4.1 *Geneettisesti muunneltuja organismeja** ei käytetä.
- 10.5 *Organisaation** tulee käyttää *metsänhoidon** menetelmiä, jotka ovat ekologisesti yhteensopivia kasvillisuuden, lajiston, kohteiden ja *hoitotavoitteiden** kanssa.**
- 10.5.1 Mikäli tutkimustarkoituksissa halutaan poiketa standardin vaatimuksista, kyseiset alueet suljetaan sertifiikaatin ulkopuolelle.
- 10.6 *Organisaation** tulee minimoida *lannoitteiden** käyttö tai välttää sitä kokonaan. *Lannoitteita** käytettäessä *organisaation** tulee osoittaa, että käytöstä on yhtä paljon tai enemmän ekologista ja taloudellista hyötyä kuin *metsänhoidon** menetelmistä, jotka eivät vaadi *lannoitteita**. *Organisaation** tulee myös estää, hillitä ja/tai korjata *ympäristöarvoille**, mukaan lukien maaperälle, koituva haitta.**
- 10.6.1 *Lannoitteita** käytetään noudattaen *Metsänhoidon suosituksia**.
- 10.6.1.1 Sallittuja terveyslannoituskohteita ovat kohteet, joilla puusto kärsii osoitetusti ravinne-epätasapainosta.
- 10.6.1.2 Suometsämaiden tuhkalannoitus on sallittua. Suometsämaiden tuhkalannoituksessa käytettävä *lannoite** ei sisällä lisättyä typpeä.
- 10.6.1.3 Sallittuja kivennäismaiden kasvatuslannoituskohteita ovat tuoreet ja kuivahkot kankaat.
- 10.6.1.4 L Vuoden aikana *kasvatuslannoitetaan** korkeintaan 3% *organisaation** hallitsemasta metsäalasta. Suometsien

tuhkalannoitusta ei lasketa mukaan *kasvatuslannoitusten** pinta-alaan.

10.6.1.5 **M-L** Kasvatuslannoituskohteet voivat *pitkällä aikavälillä** kattaa korkeintaan 30 % *organisaation** metsäalasta.

10.6.1.5 **XS-S** Kasvatuslannoituskohteet voivat *pitkällä aikavälillä** kattaa korkeintaan 50 % *organisaation** metsäalasta.

HUOM 1: Tehtyjä *kasvatuslannoituksia** ei tarkastella takautuvasti, vaan tarkastelu alkaa sertifiikaattiin liittymishetkestä.

HUOM 2: Suometsien tuhkalannoitusta ei lasketa mukaan *kasvatuslannoitusten** pinta-alaan.

10.6.2 Lannoituskohteet määritellään siten, että kohteissa on saavutettavissa merkittävä taloudellinen hyöty ilman ympäristöriskiä.

10.6.3 *Lannoitteiden** käyttö dokumentoidaan (laatu, määrä, alue, vuosi).

10.6.4 Lannoituksen haitallisia ympäristövaikutuksia ehkäistään ja jos haittoja ilmenee, niitä lievennetään tai korjataan.

10.6.4.1 Lannoituksen vesistövaikutukset minimoidaan jättämällä lannoitettavan alueen ja *vesistöjen** väliin leveydeltään vähintään seuraavan levyiset lannoittamattomat *suojavyyhykkeet**:

1) *vesistöt** (meri, järvi, joki tai lampi*): lentolevitys 50 m, maakonelevitys 30 m

2) *purot** ja *tiedossa olevat* lähteet**: 20 m

3) ojat: 5 m.

HUOM 1: 10.6.4.1 3) Ei koske lannoittamista tuhkalannoitteella, joka ei sisällä lisättyä tyyppiä, eikä ojia, joilla ei ole suoraa vesistöyhteyttä tai yhteyttä *vesistöön** muun ojaverkon kautta.

HUOM 2: Helikopterilannoituksessa pyritään noudattamaan ojien väliin jäävien sarkojen suuntaista lentolinjaa.

10.6.4.2 Lannoituksen suunnittelussa ja toteutuksessa huolehditaan siitä, ettei lannoituksella rehevöitetä metsätalouden ulkopuolelle jätettäviä kohteita. Tarvittaessa metsätalouden ulkopuolelle jätettävän kohteen ympärille jätetään lannoittamaton *suojavyyhyke**.

10.6.4.3 *Organisaatio** ei käytä tyypipitoisia *lannoitteita** 1- tai 2-luokan pohjavesialueilla.

10.7 *Organisaation** tulee käyttää integroituja tuholaistorjunnan ja metsänhoidon* käytäntöjä, joissa vältetään kemiallisten torjunta-aineiden* käyttöä tai pyritään luopumaan siitä. *Organisaation** ei tule käyttää mitään FSC:n toimintaperiaatteiden kieltämiä kemiallisia torjunta-aineita*. Kun torjunta-aineita* käytetään, *organisaation** tulee ehkäistä, hillitä ja/tai korjata *ympäristöarvoille** tai ihmisten terveydelle aiheutuvia haittoja.

10.7.1 Kemiallisten *torjunta-aineiden** käyttöä vältetään tai se minimoidaan ja ensisijaisesti käytetään muita torjuntamenetelmiä.

10.7.1.1 *Organisaatio** käyttää juurikäävän torjunnassa vain biologisesti hajoavia *torjunta-aineita** (urea ja harmaaorvakkaliuos).

10.7.2 FSC:n torjunta-ainekäytäntöjen (*FSC Pesticide Policy*) kieltämiä kemiallisia *torjunta-aineita** ei käytetä tai säilytetä *metsätalousyksikön** alueella, ellei FSC ole myöntänyt poikkeusta.

10.7.3 *Torjunta-aineiden** käyttö dokumentoidaan (kauppanimi, käytetty määrä, käyttöajankohta, käyttöalue ja pinta-ala sekä käytön syy).

HUOM: Kantokäsittelyssä riittää käsitelty metsäpinta-ala vuositasolla.

10.7.4 *Organisaatio** käyttää *torjunta-aineita** lainsäädännön vaatimusten mukaisesti (VNA 30/2015). *Torjunta-aineiden** käyttäjillä on lainsäädännön vaatimissa tilanteissa kasvinsuojeluinventointi.

10.7.5 Jos kemiallisia *torjunta-aineita** käytetään, niitä käytetään mahdollisimman vähän, ja siten, että ympäristölle aiheutetaan mahdollisimman vähän haittaa.

10.7.6 Kemiallisten *torjunta-aineiden** käytöllä ei aiheuteta vaaraa ympäristölle tai terveydelle. Haittoja lievennetään tai korjataan siellä missä niitä tapahtuu.

10.7.6.1 *Organisaatio** noudattaa kemiallisia *torjunta-aineita** käyttäessään viranomaisten antamia ohjeita ja valmistajan antamia käytettävän aineen turvallisuusohjeita.

10.7.6.2 *Torjunta-aineita** käsittelevät *työntekijät** ja urakoitsijat koulutetaan ja opastetaan niiden asianmukaiseen käyttöön ja varastointiin.

10.7.7 Kun *torjunta-aineita** käytetään:

- 1) valittu *torjunta-aine**, levitysmenetelmä, ajoitus ja käyttötapa aiheuttavat mahdollisimman pienen *riskin** ihmisille ja muille kuin kohdelajeille
- 2) puolueettomat todisteet osoittavat, että *torjunta-aine** on ainoa tehokas, käytännöllinen ja kustannustehokas keino tuholaisten torjuntaan.

10.8 *Organisaation** tulee minimoida, seurata ja tiukasti kontrolloida biologisten torjuntamenetelmien* käyttöä kansainvälisesti hyväksytyyn tieteelliseen protokollan mukaisesti. Kun biologisia torjuntamenetelmiä käytetään, *organisaation** tulee ehkäistä, lieventää ja/tai korjata ympäristöarvoille* aiheutuvia haittoja.

HUOM: Juurikääpää torjutaan Suomen lain edellyttämällä ja sallimalla tavalla.

10.8.1 *Biologisia torjuntamenetelmiä** käytetään mahdollisimman vähän, ja niiden käyttöä valvotaan ja seurataan.

HUOM: Tämä *indikaattori** ei koske juurikäävän torjuntaa harmaaorvakkasiemenellä eikä monisärmiöviruksen käyttöä.

10.8.1.1 Biologisessa torjunnassa käytetään vain *alueella luontaisesti esiintyviä lajeja**.

10.8.2 *Biologisten torjuntamenetelmien** käytössä noudatetaan kansainvälisiä standardeja ja käytettävien *biologisten torjuntamenetelmien** tyyppi, määrä, ajanjakso, käyttökohteen sijainti ja käytön syy dokumentoidaan.

HUOM: Kantokäsittelyssä riittää käsittelypinta-ala vuositason.

10.8.3 *Biologisten torjuntamenetelmien** käytöllä ei aiheuteta haittaa ympäristölle eikä muille kuin torjunnan kohteena oleville lajeille. Haittoja lievennetään tai korjataan siellä missä niitä tapahtuu.

10.9 *Organisaation** tulee arvioida *riskejä** ja tehdä toimenpiteitä, jotka vähentävät mahdollisia *luonnontuhojen** aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia suhteessa toiminnan *laajuuteen, intensiteettiin ja riskiin**.

10.9.1 Mahdolliset *luonnontuhojen** negatiiviset vaikutukset *infrastruktuurille**, metsävaroille ja yhteisöille arvioidaan *metsätaloussykliin** alueella*.

10.9.2 *Metsätaloustoimilla** lievennetään näitä vaikutuksia.

10.9.3 *Metsätaloustoimet**, jotka aiheuttavat *riskin** *luonnontuhojen** esiintymistiheyden, jakautumisen tai vakavuuden lisääntymiseen, on tunnistettu.

10.9.4 *Metsätaloustoimia** mukautetaan ja/tai toimenpiteitä kehitetään ja toteutetaan *riskien** vähentämiseksi.

HUOM: Ohjeet *indikaattoreiden** 10.9.2 ja 10.9.4 noudattamiseksi löytyvät *Metsänhoidon suosituksista**.

10.10 *Organisaation** tulee ohjata *infrastruktuurin** kehittämistä, kuljetuksia ja *metsänhoitoa** siten, että vesivarantoja ja maaperää *suojellaan**, ja häiriöitä ja haittaa *harvinaisille** ja *uhanalaisille lajeille**, *elinympäristöille**, ekosysteemeille* ja *maisema-arvoille** ehkäistään, lievennetään ja/tai korjataan.

10.10.1 Metsätalouteen liittyvän *infrastruktuurin** suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä ei aiheuteta haittaa *kriteerissä** 6.1 tarkoitetuille *ympäristöarvoille**.

10.10.2 Käytettäessä maanmuokkausmenetelmänä aurausta tai äestystä muokkausjäljen syvyys yksittäisellä metsikkökuviolla saa ylittää 25 cm korkeintaan 10 %:lla muokkausjäljen pituudesta.

10.10.3 Maanmuokkaus tapahtuu kohteelle soveltuvalla menetelmällä.

10.11 *Organisaation** tulee toteuttaa puunkorjuu ja *luonnontuotteiden** keruu siten, että *ympäristöarvoja** *suojellaan**, kaupallisesti hyödynnettävissä olevan tähteen määrää vähennetään ja vahinkoja muille tuotteille ja palveluille vältetään.

10.11.1 Puun ja *luonnontuotteiden** korjuu- ja keräyskäytännöt toteutetaan tavalla, joka *suojelee** *kriteerissä** 6.1 määriteltyjä *ympäristöarvoja** ja *kriteereissä** 9.1 ja 9.2 määriteltyjä *korkeita suojeleuarvoja**.

10.11.2 Korjuukäytännöt optimoivat metsätuotteiden ja kaupallisesti hyödynnettävien materiaalien käytön tavalla, joka täyttää asetetut *hoitotavoitteet**.

10.11.3 Puunkorjuussa vältetään jäljelle jääville eläville puille, kuolleille puille, maaperälle ja taimille aiheutuvaa haittaa.

10.11.4 Energiapuun korjuuta ei tehdä kuivahkoja kankaita ja niitä vastaavia turvekankaita karummilta kasvupaikoilta.

HUOM 1: Tämä *indikaattori** ei estä lain metsätuhojen torjunnasta mukaista puunkorjuuta merkittävien sieni- ja hyönteistuhojen *uhatessa** eikä laajoilta tuhoalueilta, joissa on kuollut suuri osa puustosta.

HUOM 2: Energiapuun korjuun työlajeissa tulee noudattaa kaikkia sovellettavissa olevia standardin velvoitteita (luontokohteet, *suojavaiohyökkeet** *vesistöihin** jne.).

10.11.4.1 Energiapuun korjuussa jätetään tasaisesti korjuualalle jakautuneena vähintään 30 % hakkuutähteistä. Kaikki yli 10cm paksut pysty- ja maalahopuut jätetään korjaamatta ja niiden rikkomista vältetään.

10.11.4.2 Korjuualalle jätetään korjaamatta yli 15 cm paksuja kantoja vähintään 25 kpl/ha. Savi- ja silttimaillo jätetään korjaamatta yli 15 cm paksuja kantoja vähintään 50 kpl/ha tasaisesti korjuualalle jakautuneena. Mahdollisuuksien mukaan jätetään eri puolajien kantoja. Halkaisijaltaan alle 15cm kannot ja aiemmissa hakkuissa jääneet kannot jätetään korjaamatta.

HUOM: Juurikäävän saastuttamilla kohteilla on mahdollista poistaa kaikki havupuiden kannot.

10.11.4.3 Kantojenkorjuussa jätetään ojien ympärille vähintään 3 metriä leveä suojakaista ja kasvatettavien puiden lähimmät kannot jätetään korjaamatta (vähintään 3 metriä leveä suojakaista).

10.11.4.4 Kantoja ei korjata pohjavesialueilta.

10.11.5 Ulkoilureittien kulkukelpoisuutta, metsästys- ja riistanhoitomahdollisuuksia sekä *luonnontuotteiden** keruumahdollisuuksia edistetään metsien monikäyttöedellytysten turvaamiseksi.

10.12 Organisaation* tulee hävittää jätemateriaalit ympäristön kannalta sopivalla tavalla.

10.12.1 *Organisaatio** huolehtii metsätaloudessa käyttämiensä, metsätaloutta varten hankkimiensa tai metsätaloutta harjoittaessa syntyneiden kemikaalien, säilytysastioiden, nestemäisten ja kiinteiden jätteiden hävittämisestä lainmukaisella tavalla.

10.12.2 *Organisaatio** varmistaa, että vaaralliset jätteet (esim. polttoaineet, öljyt ja niiden säiliöt) pidetään erillään muista jätteistä ja toimitetaan lainmukaisesti hävitettäväksi.

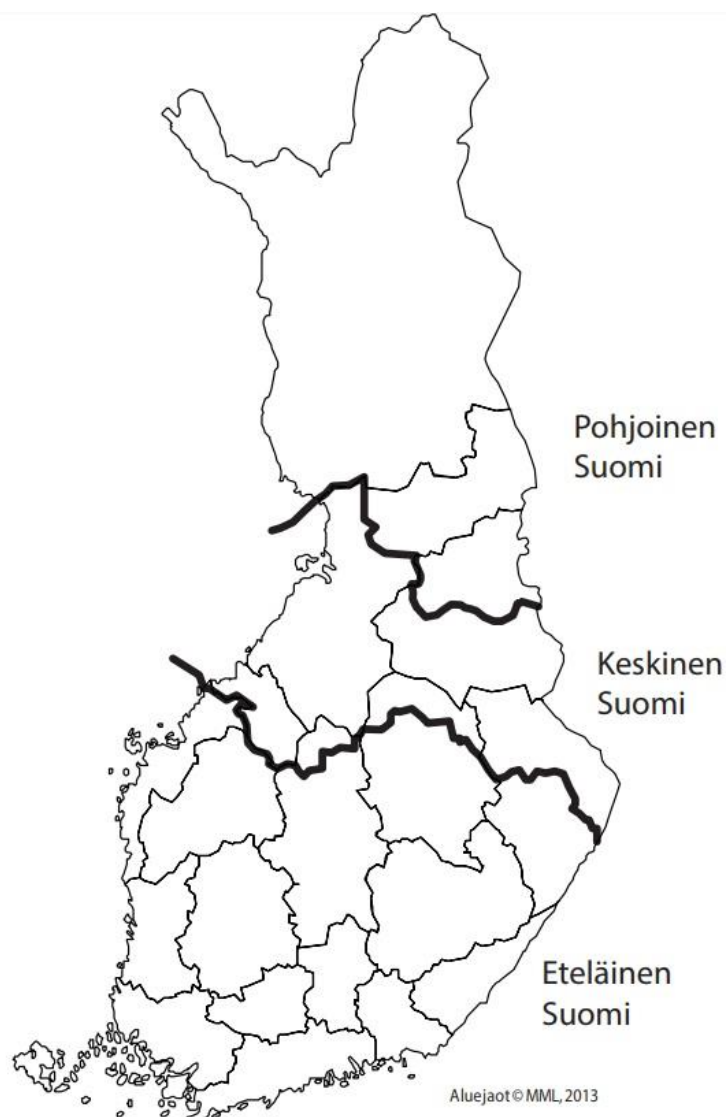

10.12.3 Polttoaineiden säilytys pohjavesialueilla on sallittu väliaikaisesti ainoastaan säiliöissä, joilla on tarvittava tyyppihyväksyntä ja jotka ovat lukittavissa polttoainevarkauksien ja ilkvallan estämiseksi sekä ovat varustettuja vuodon hallintaan tarkoitetulla valuma-altaalla, kaksoisvaipalla tai kaksoispohjalla. Nestemäisten voiteluaineiden väliaikainen säilytys on sallittua ilkvallalta suojattuna.

LIITE 1: Aluerajaukset

Indikaattoreissa* on erilaisia vaatimuksia ja määritelmiä eri alueille Suomessa.

- Jako eteläiseen, keskiseen ja pohjoiseen Suomeen on metsälainsäädännön (VNA 1308/2013) mukainen (kuva 1).
- Jaossa eteläiseen ja pohjoiseen Suomeen tarkoitetaan eteläisellä metsälainsäädännön mukaisia eteläistä ja keskistä aluetta. Tässä rajauksessa pohjoinen alue on metsälainsäädännön pohjoinen alue.

Kuva 1. Metsälainsäädännön mukainen aluejako.

LIITE 2: Vähimmäisluettelo sovellettavista laeista, määräyksistä ja kansallisesti ratifioiduista kansainvälisistä sopimuksista ja yleissopimuksista

Seuraavia luetteloituja lakeja, asetuksia, määräyksiä ja kansallisesti ratifioituja kansainvälisiä sopimuksia ja yleissopimuksia sovelletaan tähän standardiin. Tämä luettelo on koostettu huhtikuussa 2022. Standardia sovellettaessa tulee käyttää ajantasaisia säännöksiä. Organisaation* vastuulla on seurata sovellettavaa lainsäädäntöä ja sen päivityksiä.

1. Lailliset puunkorjuun oikeudet	
1.1 Maankäyttö- ja hallintaoikeudet	Suomen perustuslaki (731/1999) Erämaalaki (62/1991) Kiinteistönmuodostamislaki (554/1995) Laki metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) Luonnonsuojelulaki (1096/1996) Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) Metsälaki (1093/1996) Muinaismuistolaki (295/1963) Poronhoitolaki (848/1990) Ulkoilulaki (606/1973) Vesilaki (587/2011) Yhteismetsälaki (109/2003) Yksityistielaki (560/2018) Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013)
1.2. Käyttöoikeussopimukset	-
1.3. Metsänhoidon ja puunkorjuun suunnittelu	Laki metsäkeskuksesta (418/2011) Metsälaki (1093/1996) Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013)
1.4. Puunkorjuun luvat	Metsälaki (1093/1996) Vesilaki (587/2011) Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
2. Verot ja maksut	
2.1 Maksut ja rojalit ja korjuumaksut	Metsälaki (1093/1996)
2.2 Arvonlisäverot ja muut myyntiverot	Arvonlisäverolaki (1501/1993)
2.3. Tulo- ja voittoverot	Tuloverolaki (1532/1993) Laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968)

3. Puunkorjuun toimenpiteet	
3.1 Puunkorjuun säädökset	<p>Metsälaki (1093/1996)</p> <p>Poronhoitolaki (848/1990)</p> <p>Valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä (1308/2013)</p>
3.2. Suojellut alueet ja lajit	<p>Erämaalaki (62/1991)</p> <p>Luonnonsuojelulaki (1096/1996)</p> <p>Metsälaki (1093/1996)</p> <p>Metsästyslaki (615/1993)</p> <p>Vesilaki (587/2011)</p> <p>Yleissopimus muuttavien luonnonvaraisten eläinten suojelemisesta (Bonnin sopimus, 1979)</p> <p>Euroopan lepakoiden suojelusta tehty sopimus (EUROBATS, 1991, Bonninin sopimuksen alasopimus)</p> <p>Sopimus Afrikan ja Euraasian muuttavien vesilintujen suojelusta (AEWA-sopimus, 1996, Bonninin sopimuksen alasopimus)</p> <p>Yleissopimus Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta (Bernin sopimus, 1979)</p>
3.3. Ympäristövaatimukset	<p>Geeniteknikkalaki (377/1995)</p> <p>Jätelaki (646/2011)</p> <p>Laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011)</p> <p>Laki metsätuhojen torjunnasta (1087/2013)</p> <p>Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)</p> <p>Ympäristönsuojelulaki (527/2014)</p> <p>Vesilaki (287/2011)</p> <p>Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004)</p> <p>Valtioneuvoston asetus juurikäävän torjunnasta (264/2016)</p> <p>Maa- ja metsätalousministeriön asetus puutavaran poistamisen vaihtoehtoisista toimenpiteistä ja omavalvontailmoituksesta (6/2014)</p> <p>Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (CBD, 1992)</p> <p>Vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä vesiperäisiä maita koskeva yleissopimus (Ramsarin sopimus, 1971)</p>
3.4. Terveys ja turvallisuus	<p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1907/2006, annettu 18 päivänä joulukuuta 2006, kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista,</p>

	<p>lupamenettelyistä ja rajoituksista (REACH), Euroopan kemikaaliviraston perustamisesta, direktiivin 1999/45/EY muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 793/93, komission asetuksen (EY) N:o 1488/94, neuvoston direktiivin 76/769/ETY ja komission direktiivien 91/155/ETY, 93/67/ETY, 93/105/EY ja 2000/21/EY kumoamisesta</p> <p>Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EU) 2016/425, annettu 9. päivänä maaliskuuta 2016, henkilönsuojaimista ja neuvoston direktiivin 89/686/ETY kumoamisesta</p> <p>Geenitekniikkalaki (377/1995)</p> <p>Jätelaki (646/2011)</p> <p>Kemikaalilaki (599/2013)</p> <p>Laki kasvinsuojeluaineista (1563/2011)</p> <p>Elintarvikelaki (297/2021)</p> <p>Laki työsuojeluhallinnosta (16/1993)</p> <p>Laki työsuojeluhenkilörekisteristä (1039/2001)</p> <p>Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta (44/2006)</p> <p>Laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä (1053/2010)</p> <p>Maa-aineslaki (555/1981)</p> <p>Maastoliikennelaki (1710/1995)</p> <p>Työterveyshuoltolaki (1383/2001)</p> <p>Työturvallisuuslaki (738/2002)</p> <p>Työtapaturma- ja ammattitautilaki (359/2015)</p> <p>Valtioneuvoston asetetus puunkorjuutyön turvallisuudesta (749/2001)</p> <p>Rotterdamin yleissopimus kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä (PIC-sopimus, 1998)</p>
3.5. Laillinen työ	<p>Suomen perustuslaki (731/1999)</p> <p>Laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa (725/1990)</p> <p>Laki yhteistoiminnasta yrityksissä (334/2007)</p> <p>Laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004)</p> <p>Opintovapaalaki (273/1979)</p> <p>Palkkaturvalaki (866/1998)</p> <p>Sairausvakuutuslaki (1224/2004)</p> <p>Työehtosopimuslaki (436/1946)</p> <p>Työsopimuslaki (55/2001)</p>

	<p>Työaikalaki (872/2019)</p> <p>Vuosilomalaki (162/2005)</p> <p>Vuorotteluvapaalaki (1305/2002)</p> <p>Laki nuorista työntekijöistä (998/1993)</p> <p>Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)</p> <p>Laki henkilöstörahostosta (934/2010)</p> <p>Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)</p> <p>Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986)</p> <p>Ulkomaalaislaki (301/2004)</p> <p>ILO:n keskeiset yleissopimukset</p>
4. Kolmansien osapuolien oikeudet	
4.1. Tapaoikeudet	<p>Suomen perustuslaki (731/1999)</p> <p>Laki saamelaiskäräjistä (974/1995)</p> <p>Kolttalaki (253/1995)</p> <p>Poronhoitolaki (848/1990)</p> <p>Maastoliikennelaki (1710/1995)</p> <p>YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista (UNDRIP, 2007)</p>
4.2. Vapaa ja ennakkotietoon perustuva suostumus (FPIC)	<p>Suomen perustuslaki (731/1999)</p> <p>Laki saamelaiskäräjistä (974/1995)</p> <p>Laki Metsähallituksesta (234/2016)</p> <p>Kolttalaki (253/1995)</p> <p>Metsälaki (1093/1996)</p> <p>YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista (UNDRIP, 2007)</p>
4.3 Alkuperäiskansojen oikeudet	<p>Suomen perustuslaki (731/1999)</p> <p>Erämaalaki (62/1991)</p> <p>Laki Metsähallituksesta (234/2016)</p> <p>Laki saamelaiskäräjistä (974/1995)</p> <p>Luonnonsuojelulaki (1096/1993)</p> <p>Kolttalaki (253/1995)</p> <p>Muinaismuistolaki (295/1963)</p> <p>Saamen kielilaki (1086/2003)</p> <p>Vesilaki (587/2011)</p> <p>YK:n julistus alkuperäiskansojen oikeuksista (UNDRIP, 2007)</p>

5. Kauppa ja liikenne	
HUOM. Tämä osa kattaa vaatimukset metsänhoitotoimille sekä käsittelylle ja kaupalle.	
5.1 Lajiluokitus, määrät, ominaisuudet	Laki metsänviljelyaineiston kaupasta (241/2002) Laki puutavaran mittauksesta (414/2013) Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsänviljelyaineiston kaupasta (1055/2002)
5.2. Kauppa ja kuljetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta. Laki metsänviljelyaineiston kaupasta (241/2002) Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013) Laki puutavaran mittauksesta (414/2013) Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsänviljelyaineiston kaupasta (1055/2002) Tieliikennelaki (729/2018)
5.3. Offshore-koulutus ja siirtohinnoittelu	Laki verotusmenettelystä (1558/1995)
5.4. Tullisäännökset	Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 498/2012, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2012, puun vientiin Venäjän federaatiosta Euroopan unioniin sovellettavien tariffikiintiöiden kohdentamisesta.
5.5. CITES	Neuvoston asetus (EY) N:o 338/97, annettu 9 päivänä joulukuuta 1996, luonnonvaraisten eläinten ja kasvien suojelusta niiden kauppaa sääntelemällä Luonnonsuojelulaki (1096/1996) Rikoslaki (39/1889) Villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus (CITES-sopimus, 1973)
6. Due diligence / due care	
6.1. Due diligence / due care käytännöt	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta. Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 607/2012, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2012, puutavaraa ja puutuotteita markkinoille saattavien toimijoiden velvollisuuksien vahvistamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 995/2010 säädetyistä asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää ja valvontaorganisaatioille tehtävän tarkastusten tiheyttä ja luonnetta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä.

	<p>Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015)</p> <p>Laki Luonnonvarakeskuksesta (561/2014)</p> <p>Laki metsänhoitoyhdistyksistä (534/1998)</p> <p>Laki puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta (897/2013)</p> <p>Laki viranomaistoiminnan julkisuudesta (621/1999)</p> <p>Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)</p> <p>Laki puutavaran mittauksesta (414/2013)</p> <p>Riistavahinkolaki (105/2009)</p> <p>Ympäristönsuojelulaki (527/2014)</p>
7. Ekosysteemipalvelut	
	Kansallinen metsästrategia 2025

LIITE 3: Kuvaus Periaatteen 3 mukaisesta neuvotteluprosessista

1. *Organisaatio** ylläpitää alueensa *metsäsuunnitelmaa** tai vastaavaa.
2. *Organisaatio** tunnistaa alueensa saamelaisyhteisöt (*indikaattorin** 3.1.2 mukaisesti) ja ehdottaa tapaamista.
3. Neuvotteluissa otetaan huomioon poronhoidon vuodenkierto. Mikäli saamelaisia edustava taho ei halua neuvotella *kohtuullisen** ajan (2 kk) sisällä tapaamisehdotuksesta, katsotaan, että taho ei halua käyttää ennakkoneuvotteluoikeuttaan.
4. Neuvotteluissa päivitetään molempien osapuolien tiedot alueelle suunnitelluista *metsätaloustoimista** sekä saamelaiskulttuurin kannalta tärkeimmistä kohteista sisältäen tärkeimmät laidunalueet, poronhoidon rakenteet ja kuljetus- ja kulkureitit. Tiedot kirjataan, samoin kuin eriävät mielipiteet ja se, kuinka ristiriidat aiotaan ratkaista (*kriteerien** 3.2 ja 3.5 mukaisesti).

HUOM. Porojen kuljetus- ja kulkureitit voivat vaihdella mm. porojen kunnon, säiden ja laidunolosuhteiden vaihdellessa.
5. Neuvotteluiden tavoitteena on sopimus metsätalouden (hakkuutavat, maanmuokkaus, uudistaminen, toimenpiteiden ajoitus) ja poronhoidon yhteensovittamisesta.
6. Sopimus tehdään kirjallisesti, ja se sitoo molempia osapuolia, kunnes toisin sovitaan (*kriteerin** 3.3 mukaisesti).

LIITE 4: Silmälläpidettävien lajien lista (indikaattori 6.4.4)

Ryhmä	Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi
Jäkälät	<i>Absconditella celata</i>	taigakaihojäkälä
Jäkälät	<i>Bacidia fraxinea</i>	ruskolehtojäkälä
Jäkälät	<i>Bacidina egenula</i>	kalliolehtojäkälä
Jäkälät	<i>Biatora sphaeroidiza</i>	tuhkaruskeinen
Jäkälät	<i>Biatora subduplex</i>	varpuruskeinen
Jäkälät	<i>Biatora vacciniicola</i>	taigaruskeinen
Jäkälät	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	aarniluppo
Jäkälät	<i>Carbonicola myrmecina</i>	kastanjansuomujäkälä
Jäkälät	<i>Hypogymnia austerodes</i>	tunturipaisukarve
Jäkälät	<i>Lecanora septentrionalis</i>	pohjankehräjäkälä
Jäkälät	<i>Micarea globulosella</i>	tyvityynyjäkälä
Jäkälät	<i>Parvoplaca suspiciosa</i>	turjankultajäkälä
Jäkälät	<i>Psoroma hypnorum</i>	taigakulhojäkälä
Jäkälät	<i>Sclerophora coniophaea</i>	härmähuhmarjäkälä
Jäkälät	<i>Stictis populorum</i>	haavanuurnikka
Jäkälät	<i>Strangospora pinicola</i>	pikkuhitujäkälä
Jäkälät	<i>Verrucaria breussii</i>	runkomustuainen
Käävät	<i>Anomoloma albolutescens</i>	keltarihmakääpä
Käävät	<i>Anomoloma myceliosum</i>	valkorihmakääpä
Käävät	<i>Anomoporia bombycina</i>	käpäläkääpä
Käävät	<i>Antrodia mellita</i>	mesipillikääpä
Käävät	<i>Antrodia ramentacea</i>	pettukääpä
Käävät	<i>Antrodia tanakai</i>	tanakkakääpä
Käävät	<i>Antrodiella niemelaei</i>	vuotikankääpä
Käävät	<i>Aporpium canescens</i>	rustikka
Käävät	<i>Boletopsis leucomelaena</i>	mäyränkääpä
Käävät	<i>Ceriporiopsis aneirina</i>	kittikääpä
Käävät	<i>Dichomitus squalens</i>	salokääpä
Käävät	<i>Diplomitoporus flavescens</i>	kaarnakääpä
Käävät	<i>Erastia aurantiaca</i>	oranssikääpä
Käävät	<i>Erastia ochraceolateritia</i>	krappikääpä
Käävät	<i>Gloeophyllum protractum</i>	liekokääpä
Käävät	<i>Pelloporus tomentosus</i>	huopakääpä
Käävät	<i>Postia ceriflua</i>	kellokääpä
Käävät	<i>Postia parva</i>	kitukääpä
Käävät	<i>Sidera vulgaris</i>	laikkukääpä
Käävät	<i>Skeletocutis borealis</i>	limiludekääpä
Käävät	<i>Trechispora candidissima</i>	kermaharsukka
Käävät	<i>Tyromyces kmetii</i>	ruskakääpä
Maksasammalet	<i>Nowellia curvifolia</i>	rakkosammal
Maksasammalet	<i>Tritomaria exsectiformis</i>	polkukämmensammal

Muut kääväkkäät	<i>Amylocorticium subsulphureum</i>	rikkivanukka
Muut kääväkkäät	<i>Crustoderma dryinum</i>	peikonnaikka
Muut kääväkkäät	<i>Cystostereum murrayi</i>	känsäorvakka
Muut kääväkkäät	<i>Fibricium lapponicum</i>	aarnikarakka
Muut kääväkkäät	<i>Gloeodontia subasperispora</i>	pikkutyllikkä
Muut kääväkkäät	<i>Hastodontia halonata</i>	halo-otarasikka
Muut kääväkkäät	<i>Hydnellum gracilipes</i>	hoikkaorakas
Muut kääväkkäät	<i>Irpicodon pendulus</i>	talvihampikka
Muut kääväkkäät	<i>Laurilia sulcata</i>	louhennaikka
Muut kääväkkäät	<i>Odonticium romellii</i>	mäntyrasikka
Muut kääväkkäät	<i>Paullicorticium ansatum</i>	kätköorvakka
Muut kääväkkäät	<i>Peniophora septentrionalis</i>	taigaorvakka
Muut kääväkkäät	<i>Phlebia diffissa</i>	kermarypykkä
Muut kääväkkäät	<i>Ramaria gypsea</i>	siloitiöhaarakas
Muut kääväkkäät	<i>Ramaria pallida</i>	korpihaarakas
Muut kääväkkäät	<i>Ramaricium albochraceum</i>	kaihikka
Muut kääväkkäät	<i>Scytinostroma galactinum</i>	maitosäämikkä

LIITE 5: Runsalahopuustoisten metsien määritelmät

Kohteelta löytyy *lahopuuajatkumo** ja *lahopuuta** esiintyy vähintään 1 ha:n alalle vaadittavan minimimäärän verran.

Runsalahopuustoisuuden perustuva säästämisvelvoite ei koske kohteita, joissa yli 80 % *lahopuusta** on kertaluontoisen häiriön seurauksena syntyneitä lahoasteluokan 1 lahopuuta eikä kohde ole täyttänyt säästökohteen kriteereitä jo ennen kyseistä häiriötä.

Taloustmetsien aktiivisella luonnonhoidolla (metsätaloustoimien yhteydessä toteutettu *lahopuun** tuottaminen, elävien säästöpuiden jättäminen, palaneen puun tuottaminen) aikaan saatu lahopuusto ei johda määritelmän mukaisen runsalahopuustoisen metsän suojeluvälvoitteeseen.

Etelä-Suomi

- 1) Valtapuustoltaan vähintään *varttunut metsä**, jossa on luonnontilainen tai *luonnontilaisen kaltainen puustorakenne**:
  - a) lehtipuuvaltaiset (lehtipuuosuus yli 50 %) lehdot, joissa on lehtipuiden *lahopuuta** yli 5 m³/ha
  - b) kaikki kuivahkoa kangasta karummat kasvupaikat sekä kallioiset tai louhikkoiset kuivahkot kankaat, joissa *lahopuuta** on vähintään 7 m³/ha
  - c) muut kuivahkon kankaan ja vastaavan *turvemaan** kasvupaikat sekä kaikki kuivahkoa kangasta rehevämmät kangas- ja *turvemaiden** kasvupaikat, joissa *lahopuuta** on vähintään 10 m³/ha.
- 2) Valtapuustoltaan vähintään *varttunut metsä**, jossa puuston luonnontilaisuutta tai luonnontilaisuuden kaltaisuutta ei edellytetä:
  - a) kuusivaltainen lehto, jossa *lahopuuta** on vähintään 15 m³/ha
  - b) *sekapuustoinen** lehto jossa *lahopuuta** on vähintään 10 m³/ha
  - c) kangasmetsä tai turvekangas, jossa *lahopuuta** on vähintään 20 m³/ha.

Pohjois-Suomi

- 1) Valtapuustoltaan vähintään *varttunut metsä**, jossa on luonnontilainen tai *luonnontilaisen kaltainen puustorakenne**:
  - a) lehtipuustoiset (lehtipuuosuus yli 50 %) lehdot, joissa on lehtipuiden *lahopuuta** vähintään 5 m³/ha,
  - b) lehtomaisen ja tuoreen kankaan sekä vastaavien *turvemaiden** kasvupaikat, joissa *lahopuuta** on vähintään 15 m³/ha
  - c) kaikki kuivahkoa kangasta karummat kasvupaikat sekä kallioiset tai louhikkoiset kuivahkot kankaat, joissa *lahopuuta** on vähintään 10 m³/ha
  - d) muut kuivahkon kankaan ja vastaavan *turvemaan** kasvupaikat, joissa *lahopuuta** on vähintään 20 m³/ha.
- 2) Valtapuustoltaan vähintään *varttunut metsä**, jossa puuston luonnontilaisuutta tai luonnontilaisuuden kaltaisuutta ei edellytetä:
  - a) kuusivaltainen lehto, jossa *lahopuuta** on vähintään 15 m³/ha
  - b) *sekapuustoinen** lehto, jossa *lahopuuta** on vähintään 10 m³/ha
  - c) *sekapuustoinen** kangasmetsä tai turvekangas, jossa *lahopuuta** on vähintään 20 m³/ha

- d) yhden puulajin kangasmetsä tai turvekangas, jossa *lahopuuta** on vähintään 25m³/ha.

Lisäkriteri Pohjois-Suomen osalta

Päätehakuualueiden ja/tai taimikoiden kokonaan ympäröimässä metsässä kangas- tai turvemaan runsaslahopuustoinen kohde muodostaa *indikaattorin** 6.5.1 mukaisen, lahopuustoisuutensa perusteella aina säästettävän kohteen vain, jos se lahopuustoisten kohteiden yleiskriteerin ohella täyttää myös vähintään yhden seuraavista ehdoista:

- runsaslahopuustoinen kohde on puustoltaan täysin luonnontilainen
- runsaslahopuustoinen kohde on luontainen, luonnontilaisen joutu- ja/tai kitumaan ympäröimä metsämaasaareke
- runsaslahopuustoinen kohde rajautuu suoraan suojelualueeseen
- runsaslahopuustoisella kohteella on *lahopuuta** vähintään 20 m³/ha
- päätehakuualueiden ja/tai taimikoiden ympäröimä metsäalue on:
  - Enontekiön ja Inarin kuntien alueella vähintään 60 ha
  - Kittilän, Muonion, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kuntien alueella vähintään 40 ha
  - muiden Pohjois-Suomen kuntien alueella vähintään 10 ha.

Metsäalueiden luokittelu runsaslahopuustoiisiin metsiin

- Runsaslahopuustoisuuden perusteella säästettäviä kohteita ovat:
  - jo ennen tämän standardin voimaantuloa sertifioiduissa metsissä sijaitsevat metsiköt, jotka tämän standardin voimaan tullessa täyttävät runsaslahopuustoisesta metsän määritelmän
  - tämän standardin voimassa ollessa sertifiointiin liitettävissä metsissä sijaitsevat metsiköt, jotka liittämisen aikaan (luontokohteiden maastoinventoinnin siirtymäajan sisältäen) täyttävät runsaslahopuustoisesta metsän määritelmän.
- Kohdassa 1 mainittujen ajankohtien jälkeen *lahopuun** lisääntymisen myötä syntyy velvoite muodostaa uusia säästökohteita, mikäli kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:
  - kriteerin** 6.5.1 mukaisten arvokkaiden elinympäristöjen määrä on alle 5 % tai runsaslahopuustoisesta säästökohdeiden yhteismäärä on alle 2 % *metsätaloustalouden** metsämaan pinta-alasta
  - Kohteella esiintyy vähintään 2 eri lahoastetta, vanhaa (FSC-lahoasteluokituksen lahoasteet 2-3) *lahopuuta** on vähintään 80 % kasvupaikkakohtaisesta vaaditusta *lahopuun** vähimmäismäärästä/ha
  - Etelä-Suomessa kohteella ei ole tehty merkittäviä metsätaloustoimia 20 vuoteen. Pohjois-Suomessa kohteella ei ole tehty merkittäviä metsätaloustoimia tuoreilla tai rehevillä kasvupaikoilla 30 vuoteen, karummilla kasvupaikoilla 40 vuoteen.

Runsaslahopuustoisten metsien rajaaminen

Valtapuustoltaan ympäristöstään erottuva metsikkökuvio, joka on kokonaisuudessaan lahopuustoinen, rajataan kokonaisuudessaan. Kuviolla *lahopuu** voi olla epätasaisesti jakautuneena.

Yksittäinen lahopuukeskittymä muuten lahopuuttomalla metsikkökuvioilla voidaan rajata erilliseksi aina säästettäväksi kohteeksi suojavyöhykkeineen.

Laajoissa lahopuustoisissa metsiköissä, joissa vaadittava *lahopuun** vähimmäismäärä ei metsikkökuvion tasolla tarkasteltuna täyty, lahopuustoisimmat osat tulee säästää kun määritelmän mukaiset *lahopuun** vähimmäismäärät täyttyvät vähintään 0,3 ha:n alueella. Ne voidaan rajata eron kuvion osista, joissa kuviota koskevat lahopuuvaatimukset eivät täyty. Kriteerit täyttävän lahopuuosuuden ympärille jätetään tällöin 15 m:n suojavyöhyke.

LIITE 6: Suomen uhanalaiset eläin- ja kasvilajit sekä luontotyypit

Uhanalaiset eläin- ja kasvilajit

Suomen noin 48 000 eliölajista noin 22 400 lajia tunnetaan niin hyvin, että niiden uhanalaisuus on pystytty arvioimaan. Tämän arvioinnin mukaan Suomessa on noin 2 700 uhanalaista lajia. Reilut 300 lajia on jo kokonaan hävinnyt Suomen luonnosta. Noin 1 900 lajia on luokiteltu silmälläpidettäviksi. Katso valtion ympäristöhallinnon sivuilta lisää Suomen uhanalaisista lajeista: http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Uhanalaiset_lajit.

Vuonna 2019 julkaistiin Suomen lajien uhanalaisuutta koskevan selvitystyön tulokset. Selvitystyössä arvioitiin, että metsälajien ensisijaisena uhanalaisuuden syynä on:

- vanhojen metsien ja kookkaiden puiden väheneminen 21 %
- metsien uudistamis- ja hoitotoimet 19 %
- lahopuun väheneminen 19 %
- puulajisuhteiden muutokset 13 %
- avoimien alueiden sulkeutuminen 10 %
- rakentaminen 4 %
- satunnaistekijät 3 %
- kuloalueiden ja muiden luontaisen sukcession alkuvaiheiden väheneminen 3 %
- kemialliset haittavaikutukset 2 %
- pellonraivaus 1 %
- ilmastonmuutos 1 %
- muu syy 4 %

Lähde: Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Uhanalaiset luontotyypit

Suomen luontotyyppien toinen uhanalaisuuskartoitus julkaistiin vuonna 2018. Metsien 40 luontotyyppistä 76 % määriteltiin uhanalaisiksi. Suotyypit luokiteltiin arvioinnissa 56 suotyyppiin ja suotyyppiryhmään. Näistä 50:tä tarkasteltiin koko maan tasolla. Maanlaajuisesti tarkastelluista soista 54 % arvioitiin uhanalaisiksi.

Lähde: Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

LIITE 7: Yleissuunnitelman yhteenveto ja julkisesti saatavilla olevat tiedot

Yhteenveto metsätalouden yleissuunnitelmasta on saatavilla pyydettyessä, maksutta ja ymmärrettävässä muodossa. Yhteenveto päivitetään vuosittain. Jos alla listatuissa asioissa ei ole tapahtunut muutoksia, yhteenvetoa ei ole tarpeen päivittää.

Jos vastaavia tietoja on saatavilla julkisista internet-palveluista (esimerkiksi metsään.fi, paikkatietoikkuna.fi tai fsc.org), *organisaatio** voi ohjata tiedon pyytäjän kyseiseen palveluun.

Yleissuunnitelman yhteenveto sisältää vähintään:

1. Metsätaloustoiminnan yleiskuvaus (vrt. *indikaattori** 7.5.1)
  - a) kuvaus metsistä, metsien kasvun seuranta, suunnittelumenetelmät, *metsänhoito*-* ja hakkuumenetelmät, osallistamismenettely standardin edellyttämällä tavalla
  - b) vuosittaisten korjuumäärien perustelut (L)
  - c) ympäristötavoitteet, ympäristövaikutusten arviointi ja seurantamenetelmät standardin edellyttämällä tavalla

HUOM 1: Tämä ei sisällä korjattuja puumääriä, vaan puunkorjuun perusteet.

2. Yhteenveto käytönrajoituksista (vuosittainen)
  - a) yhteenveto erikoistyyölajeista (kulutus, kunnostusojitus, lannoitus, ennallistaminen)
  - b) suunnitelmat *indikaattoreiden** 6.5.1, 6.5.2 ja 6.5.4 mukaisten kohteiden määrittämiseksi
  - c) yhteenveto *indikaattoreiden** 6.5.1, 6.5.2 ja 6.5.4 mukaisista käytönrajoituskohteista
  - d) auditointiraportin yhteenveto

3. Karttatieto

Organisaation* on järjestettävä julkisesti tai pyydettyessä, paikkatietoaineistona tai karttakuvana sähköisesti ja ilmaiseksi saataville kartat, joista on paikannettavissa ja toisistaan eroteltuna (merkinnät, mittakaava) alla listatut asiat:

- a) sertifioidujen alueiden rajat (Mikäli sertifioitu alue koostuu korkeintaan 10 kpl määrästä tiloja tai muutoin tietojen pyytäjän kanssa niin sovittaessa, *organisaatio** voi toimittaa tiedon myös kiinteistötunnuksina.)
- b) käytön ulkopuoliset metsämaan kohteet (*indikaattorin** 6.5.1 mukaiset kohteet)
- c) erityiskohteet (*indikaattorin** 6.5.3 mukaiset kohteet)
- d) HCV-alueet (*kriteeri** 9.1).

Aineisto saa olla korkeintaan vuoden vanhaa (päiväys vuoden sisällä).

HUOM 1: Tiedot kohdan 3 a) mukaisesti on oltava saatavilla sertifikaattia haettaessa.

HUOM 2: *Metsänomistaja**, jonka sertifioitu pinta-ala on alle 20 ha (XS) voi halutessaan toimittaa aineiston karttakuvana paperilla.

4. Leimikkotason tieto (*organisaation** on mahdollista veloittaa leimikkotason tiedosta tuotantokustannuksia vastaava korvaus)
  - a) kulotukset
  - b) kunnostusojitukset.

LIITE 8: Korkeiden suojeluarvojen viitekehys (HCV Framework)

Tämän korkeiden suojeluarvojen (High Conservation Values, HCV)* viitekehysten tavoitteena on tarjota kansallisia tulkintoja korkeista suojeluarvoista ja parhaasta saatavilla olevasta tiedosta korkeiden suojeluarvojen huomioimiseksi, sisältäen niiden hoidon ja seurannan.

HUOM. Yksittäinen metsäkuvio voi kuulua yhteen tai useampaan HCV-luokkaan samanaikaisesti.

HCV 1 – Lajien monimuotoisuus. *Biologisen monimuotoisuuden** keskittymät mukaan lukien endeemiset lajit sekä *harvinaiset**, vaarantuneet tai *uhanalaiset lajit**, jotka ovat merkittäviä globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla.

HCV1:n KANSALLINEN KUVAUS

- Suojelualueet (myös HCV 3)
- IBA + FINIBA-kosteikot (myös HCV 3)
- *Aina säästettävien kohteiden* (indikaattori 6.5.1) *keskittymät** (myös HCV 3, HCV 5)
  - Keskittymän muodostavien kohteiden suojelustuksesta riippumatta
  - HUOM. *Aina säästettävien kohteiden keskittymät**: yhtenäinen alue, jonka sisällä korkeintaan 10 % pinta-alasta saa olla jotain muuta kuin indikaattorin 6.5.1 mukaisia aina säästettäviä kohteita ja jossa aina säästettävien kohteiden yhteenlaskettu pinta-ala on:
    - hemiboreaalisella vyöhykkeellä vähintään 20 ha
    - etelä- ja keskiboreaalisella vyöhykkeellä vähintään 50 ha
    - pohjoisboreaalisella vyöhykkeellä vähintään 100 ha

HCV1:n TUNNISTAMINEN

1. Kuvaus parhaasta saatavilla olevasta tiedosta HCV1:n tunnistamiseksi

suojelualueet:

- luettelot ja kartat kansallispuistoista, luonnonpuistoista, soidensuojelualueista, vanhojen metsien suojelualueista, muista valtio-omisteisista suojelualueista, yksityisistä suojelualueista ja muista suojelualueista
- alueet, jotka valtio on hankkinut suojelutarkoituksessa yksityisiltä omistajilta osana Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelmaa (METSÖ).

IBA + FINIBA-kosteikot:

- luettelot ja kartat IBA ja FINIBA-kosteikoista
- BirdLife Suomi

Aina säästettävien kohteiden keskittymät*:

- Katso indikaattori 6.5.1 standardissa.

2. Kuvaus sidosryhmistä

- Metsähallitus
- ympäristöministeriö
- maa- ja metsätalousministeriö
- Suomen ympäristökeskus SYKE
- Suomen metsäkeskus
- metsätalouden ja metsänomistajien edunvalvontaorganisaatiot
- metsänomistajat
- BirdLife Suomi ja sen paikallisjärjestöt
- ympäristöjärjestöt
- Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous
- paliskunnat ja tokkakunnat

3. Kuvaus kulttuurisesti soveltuvasta osallistamisesta HCV:n tunnistamiseksi

- Soveltuvat osallistamistoimenpiteet (esim. konsultointi, kuuleminen, tietopyyntö) ovat käytössä HCV:n tunnistamiseksi asianomaisten sidosryhmien kanssa.

4. Esimerkkejä harvinaisista/uhanalaisista/erittäin uhanalaisista lajeista

- Suomen lajien punainen kirja 2019
- luonnonsuojeluasetuksen (160/1997) nojalla suojellut lajit ja kasvit, uhanalaiset ja tiukasti suojellut lajit
- Ahvenanmaan maakunnan lakien (ÅFS 86/98 & ÅFS 113/98) mukaiset erityisen suojelun arvoiset elinympäristöt ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi tärkeät elinympäristöt

5. Maantieteelliset alueet, joilla HCV1-alue todennäköisesti esiintyy

- lailla suojellut alueet
- suojelualueiden viereiset metsät
- virkistysalueet
- Metsähallituksen alue-ekologinen verkosto

6. Kartat HCV1-alueista

- Suomen ympäristökeskus SYKE:n avoimet paikkatietoaineistot (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot)
- BirdLife Suomen FINIBA alueet karttoina ja paikkatietoaineistoina (<https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/finiba/finiba-rajaukset/>)
- kaikki HCV1-alueet kattavia aineistoja ei ole saatavana

7. Uhat HCV1-alueille

- maankäytön muutokset ja avoimien alueiden umpeenkasvu
- elinympäristöjen pirstoutuminen
- lintujen pesimisen häiriöt
- metsän intensiivinen hoito herkissä luontotyypeissä

STRATEGIAT HCV1:n YLLÄPITÄMISEKSI

- 1) Toteutetaan toimenpiteet olemassa olevien suojelualueiden ylläpitämiseksi ja mahdollisesti suojeltavia arvoja sisältävien alueiden tunnistamiseksi. Metsänhoitotoimia on kehitettävä tavalla, joka ei heikennä olemassa olevien suojelualueiden tai luontotyyppien suojeluarvoja tai ominaisuuksia indikaattorin 6.5.1 mukaisesti.
- 2) Indikaattorin 6.5.1 mukaisesti määritellyt arvokkaat elinympäristöt ja tietyt lajien suojelun kannalta erityisen tärkeät alueet jätetään metsänhoidon ulkopuolelle. Määritelmät täyttävät alueet kirjataan metsänhoitosuunnitelmaan ja säilytetään heti niiden tunnistamisen jälkeen.
- 3) Indikaattorissa 6.4.5 asetettuja hakkuurajoituksia on noudatettava IBA- ja FINIBA-alueilla.

HCV1:n SEURANTA

- 1) Kehitettyjen toimenpiteiden toteutusta ja suunniteltuja metsätaloustoimia seurataan riittävällä tarkkuudella ja tiheydellä, jotta voidaan arvioida niiden toteuttamista standardin vaatimusten mukaisesti.

HCV 2 – Maisematason* ekosysteemit* ja mosaiikit. Laajat koskemattomat metsäalueet* (Intact Forest Landscapes, IFL) ja laajat maisematason* ekosysteemit* sekä ekosysteemien* mosaiikit, jotka ovat globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla merkittäviä ja joilla elää suuri enemmistö alueella luontaisesti esiintyvistä lajeista* elinkelpoisina populaatioina luontaisesti jakaantuneina ja luontaisella runsaudella.

HCV2:n KANSALLINEN KUVAUS

- laajat koskemattomat metsäalueet* (*Intact Forest Landscapes, IFL*)

HCV2:n TUNNISTAMINEN

1. Kuvaus parhaasta saatavilla olevasta tiedosta HCV2:n tunnistamiseksi:

- Global Forest Watchin Intact Forest Landscapes -kartat (2015) (www.globalforestwatch.org)
- FSC Suomen keskitetty kansallinen riskinarvio (FSC-CNRA-FI V1-1)

2. Kuvaus sidosryhmistä

- Metsähallitus
- Saamelaiskäräjät, Kolttien kyläkokous ja paliskunnat
- Suomen metsäkeskus
- metsätalouden ja metsänomistajien edunvalvontaorganisaatiot
- metsänomistajat
- ympäristöjärjestöt
- asiantuntijat ja tutkimuslaitokset

3. Esimerkkejä HCV2-alueista

- laajat koskemattomat metsäalueet

4. Maantieteelliset alueet, joilla IFL- tai muu HCV2-alue todennäköisesti esiintyy

- Lapissa Inarin, Sodankylän, Kittilän, Savukosken, Sallan ja Enontekiön kunnat, Pohjois-Pohjanmaalla Kuusamon kunta ja Kainuussa Suomussalmen kunta

5. Kartat HCV2-alueista

- *Global Forest Watchin Intact Forest Landscapes** -kartat (2015) www.globalforestwatch.org tai muut Suomen FSC:n kamareiden yhdessä hyväksymät kartat, jotka perustuvat uudempaan ja tarkempaan IFL-inventointiin ja kehittyneisiin kartoitusmenetelmiin.

6. Uhat HCV2-alueille

- IFL-alueiden heikentyminen lakisäateisten kansallispuistojen ja *erämaa-alueiden** ulkopuolella

STRATEGIAT HCV2:n YLLÄPITÄMISEKSI

- 1) Laajat koskemattomat metsäalueet (IFL) tunnistetaan metsätaloustalouden alueella käytettävissä olevien karttatietojen perusteella.
- 2) Metsätaloustoimet on sallittu laajan koskemattoman metsäalueen (IFL) karttarajauksen alueilla, jotka eivät käyttöhistoriansa aiheuttamien muutosten suuruuden johdosta täytä laajan koskemattoman metsäalueen määritelmää.
- 3) Teollinen toiminta laajoilla koskemattomilla metsäalueilla (IFL) ei ole sallittua.

HCV2:n SEURANTA

- 1) Tehdyt metsätaloustoimet ja niiden vaikutus laajojen koskemattomien metsäalueiden (IFL) korkeisiin suojeluarvoihin (HCV) dokumentoidaan ja niitä seurataan. Metsätaloustoimenpiteitä kehitetään tarvittaessa vastaavasti.

HCV 3 – Ekosysteemit* ja elinympäristöt*. Harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset ekosysteemit*, elinympäristöt* tai refugiot*.

HCV3:n KANSALLINEN KUVAUS

- Natura 2000
- suojelualueet sekä suojeluohjelma-alueet, joiden suojelua ei ole vielä toteutettu
- maakuntakaavojen luonnonympäristöön kohdistuvat suojeluvaraukset
- ojittamattomat, laajat suoalueet: yhtenäistä, ojittamatonta, vesitaloutensa pääosin säilyttäneitä suopinta-alaa:
  - o hemiboreaalaisella vyöhykkeellä vähintään 30 ha
  - o eteläboreaalaisella vyöhykkeellä vähintään 50 ha
  - o keskiboreaalaisella vyöhykkeellä vähintään 100 ha
  - o ei sovelleta pohjoisboreaalaisella vyöhykkeellä

HCV3:n TUNNISTAMINEN

1. Kuvaus parhaasta saatavilla olevasta tiedosta HCV3:n tunnistamiseksi

- Suomen Natura 2000 -verkosto (<https://ym.fi/natura-2000-verkosto>)
- valtioneuvoston periaatepäätökset suojeluohjelmista ja näiden alueet kartalla
- maakuntakaavojen kartat ja kaavamääräykset

2. Kuvaus sidosryhmistä

- ympäristöministeriö
- Suomen ympäristökeskus SYKE
- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- maakuntien liitot
- Suomen metsäkeskus
- metsätalouden ja metsänomistajien edunvalvontaorganisaatiot
- metsänomistajat
- ympäristöjärjestöt

3. Esimerkkejä HCV3-ekosysteemeistä ja elinympäristöistä

- Natura 2000 -alueet
- suojeluohjelmissa suojeltavaksi osoitetut alueet
- laajat ojittamattomat suoalueet

4. Maantieteelliset alueet, joilla HCV3-alue todennäköisesti esiintyy

- suojelualueet pohjoisessa Lapissa
- rannikkoalueet
- Pohjois- ja Itä-Suomen vanhat metsät

5. Kartat HCV3-alueista

- Suomen ympäristökeskus SYKE:n avoimet paikkatietoaineistot (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot)
- maakuntakaavojen kartat saatavilla maakuntien liitoilta

6. Uhat HCV3-alueille

- maankäytön muutokset
- suojeluarvojen menetys ennen lakisääteistä suojaa
- turpeennosto

STRATEGIAT HCV3:n YLLÄPITÄMISEKSI

- 1) Metsätaloustoimia on kehitettävä tavalla, joka ei heikennä nykyisten suojelualueiden, suojeluohjelmien alueiden tai Natura 2000 -alueiden suojeluarvoja tai ominaispiirteitä.

HCV3:n SEURANTA

- 1) Metsätaloustoimien toteutusta seurataan riittävällä tarkkuudella ja tiheydellä, jotta voidaan arvioida niiden toteuttamista standardin vaatimusten mukaisesti.

HCV 4 – Kriittisen* tärkeät ekosysteemipalvelut*. Perusekosysteemipalvelut kriittisissä* tilanteissa, mukaan lukien valuma-alueiden suojele* tai alttiin maaperän ja rinteiden eroosion hillintä.

HCV4:n KANSALLINEN KUVAUS

- I- ja II-luokan pohjavesialueet

HCV4:n TUNNISTAMINEN

1. Kuvaus parhaasta saatavilla olevasta tiedosta HCV4:n tunnistamiseksi

- kartat pohjavesialueista
- pohjavesialueiden suojeleusuunnitelmat
- pohjavesialueiden vesiensuojeleuoppaat

2. Kuvaus sidosryhmistä

- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY)
- Suomen ympäristökeskus SYKE
- Suomen metsäkeskus
- metsätalouden ja metsänomistajien edunvalvontaorganisaatiot
- metsänomistajat

3. Esimerkkejä HCV4:n kriittisen tärkeistä ekosysteemipalveluista

- I- ja II-luokan pohjavesialueet

4. Maantieteelliset alueet, joilla HCV4-alue todennäköisesti esiintyy

- harjut kaikkialla Suomessa
- usein hiekka- ja sorapitoisissa maaperissä

5. Kartat HCV4-alueista

- Suomen ympäristökeskus SYKE:n avoimet paikkatietoaineistot (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Paikkatietoaineistot)

6. Uhat HCV4-alueille

- polttoaineiden ja öljyjen varastointi ja kuljetus
- ojitus
- kemikaalien käyttö
- lannoitteiden käyttö
- hiekan ja soran otto

STRATEGIAT HCV4:n YLLÄPITÄMISEKSI

- 1) Pohjavesien suojeleutoimenpiteet ovat käytössä. Metsätaloustoimissa pohjaveden laadun säilyminen varmistetaan pidättäytymällä kunnostusojituksista, kemiallisten torjunta-aineiden käytöstä, kannonnostosta ja kulutuksesta. Kulotuksia voidaan toteuttaa, mikäli tähän on olemassa ympäristöviranomaisen lupa.
- 2) Polttoaineiden varastointi pohjavesialueilla on järjestetty indikaattorin 10.12.3 mukaisesti.

HCV4:n SEURANTA

- 1) Pohjavesien suojeleutoimenpiteiden toteutumista standardin mukaisesti ja pohjavesialueilla toteutettuja metsätaloustoimia seurataan sekä vaikutuksia pohjaveden laatuun arvioidaan.

HCV 5 – Yhteisön tarpeet. Paikat ja luonnonvarat, jotka ovat perustavanlaatuisia paikallisyhteisöjen* ja alkuperäiskansojen* perustarpeiden tyydyttämiseksi (elinkeinoja, terveyttä, ravintoa, vettä jne. varten), ja jotka on tunnistettu osallistamalla* näitä yhteisöjä tai alkuperäiskansoja*.

HCV5:n KANSALLINEN KUVAUS

- Llakisääteiset erämaa-alueet*
- saamelaisalueella Periaate 3:ssa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät

- paliskuntien tai tokkakuntien ja Metsähallituksen välisissä voimassa olevissa sopimuksissa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät (indikaattoreiden 4.1.5 ja 4.1.6 mukaiset sopimukset)

HCV5:n TUNNISTAMINEN

1. Kuvaus parhaasta saatavilla olevasta tiedosta HCV5:n tunnistamiseksi

- luettelot ja kartat lakisääteisistä *erämaa-alueista**
- saamelaisten edustajien, paliskuntien ja tokkakuntien antamat tiedot ja kartat

2. Kuvaus sidosryhmistä

- Metsähallitus
- Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous
- paliskunnat ja tokkakunnat
- Suomen metsäkeskus
- metsätalouden ja metsänomistajien edunvalvontaorganisaatiot
- metsänomistajat

3. Esimerkkejä HCV5-alueista ja paikallisyhteisöille välttämättömistä resursseista

- lakisääteiset *erämaa-alueet**
- poronhoidon kannalta tärkeäksi laidunalueeksi määritellyt metsät

4. Maantieteelliset alueet, joilla HCV5-alue todennäköisesti esiintyy

- Pohjois-Lappi
- saamelaisten kotiseutualue
- poronhoitoalue

5. Kartat HCV5-alueista

- Suomen ympäristökeskus SYKE:n avoimet paikkatietoaineistot (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot)
- Karttoja voidaan laatia yhteistyössä saamelaisten edustajien ja paliskuntien kanssa.

6. Uhat HCV5-alueille

- metsien ja laidunalueiden pirstoutuminen
- ilmastonmuutoksesta johtuvat kasvillisuuden muutokset
- virkistyskäytön haitalliset vaikutukset

STRATEGIAT HCV5:n YLLÄPITÄMISEKSI

- 1) Yhteistyömenettelyistä ja tärkeistä laidunalueista neuvotellaan ja sovitaan paliskuntien ja tarvittaessa tokkakuntien kanssa. Sopimuksen sisältö määräytyy metsätalouden mitoituksen ja paliskunnan poronhoitojärjestelyjen erityispiirteiden perusteella.
- 2) Suunniteltaessa metsätaloustoimia, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia poronhoitoon, metsätaloustoimet on toteutettava siten, että ne eivät aiheuta merkittävää haittaa poronhoidolle.

HCV5:n SEURANTA

- 1) Tarvittavat sopimukset ja kartat määritellyistä tärkeistä laidunalueista arkistoidaan.

HCV 6 – Kulttuuriset arvot. Paikat, luonnonvarat, *elinympäristöt** ja *maisemat**, joilla on globaalia tai kansallista kulttuurista, arkeologista tai historiallista merkitystä, ja/tai *kriittistä** kulttuurista, ekologista, taloudellista tai uskonnollista merkitystä tai jotka ovat pyhiä *paikallisyhteisöjen** tai *alkuperäiskansojen** perinteisissä kulttuureissa, ja jotka on tunnistettu *osallistamalla** *paikallisia yhteisöjä** tai *alkuperäiskansoja**.

HCV6:n KANSALLINEN KUVAUS

- lakisääteiset *erämaa-alueet**
- muinaisjäännösalueet
- saamelaisalueella Periaate 3:ssa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät
- paliskuntien tai tokkakuntien ja Metsähallituksen välisissä voimassa olevissa sopimuksissa tärkeiksi laidunalueiksi määritellyt metsät (indikaattoreiden 4.1.5 ja 4.1.6 mukaiset sopimukset)

HCV6:n TUNNISTAMINEN

1. Kuvaus parhaasta saatavilla olevasta tiedosta HCV6:n tunnistamiseksi

- luettelot ja kartat lakisääteisistä *erämaa-alueista**
- luettelot, tiedot ja kartat muinaisjäännöskohteista ja -alueista
- saamelaisten edustajien, paliskuntien ja tokkakuntien antamat tiedot ja kartat

2. Kuvaus sidosryhmistä

- Metsähallitus
- Museovirasto
- Saamelaiskäräjät ja Kolttien kyläkokous
- paliskunnat ja tokkakunnat
- Saamelaismuseum Siidan kulttuuriympäristöyksikkö
- Suomen metsäkeskus
- metsätalouden ja metsänomistajien edunvalvontaorganisaatiot
- metsänomistajat

3. Esimerkkejä HCV6:n merkittävistä kulttuuriarvoista

- lakisääteiset *erämaa-alueet**
- muinaisjäännöskohteet ja -alueet
- poronhoidon kannalta tärkeiksi laidunalueeksi määritellyt metsät

4. Maantieteelliset alueet, joilla HCV6-alue todennäköisesti esiintyy

lakisääteiset *erämaa-alueet** ja tärkeät laidunalueet:

- Pohjois-Lappi
- saamelaisten kotiseutualue
- poronhoitoalue

Muinaisjäännösalueet ja -alueet:

- muinaisen asutuksen jäänteet vesistöjen läheisyydessä

5. Kartat HCV6-alueista

- Suomen ympäristökeskus SYKE:n avoimet paikkatietoaineistot (https://www.syke.fi/fi-FI/Avoim_tieto/Paikkatietoaineistot)
- Karttoja voidaan laatia yhteistyössä saamelaisten edustajien ja paliskuntien kanssa.
- Museoviraston karttatietokanta (<https://kartta.museoverkko.fi/>)

6. Uhat HCV6-alueille

- metsien ja laidunalueiden pirstoutuminen
- ilmastonmuutoksesta johtuvat kasvillisuuden muutokset
- virkistyskäytön haitalliset vaikutukset
- löytämättömien ja tunnistamattomien muinaisjäännösalueiden ja -alueiden häviäminen

STRATEGIAT HCV6:n YLLÄPITÄMISEKSI

- 1) Yhteistyömenettelyistä ja tärkeistä laidunalueista neuvotellaan ja sovitaan paliskuntien ja tarvittaessa tokkakuntien kanssa. Sopimuksen sisältö määräytyy

metsätalouden mitoituksen ja paliskunnan poronhoitojärjestelyjen erityispiirteiden perusteella.

- 2) Suunniteltaessa metsätaloustoimia, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia poronhoitoon, metsätaloustoimet on toteutettava siten, että ne eivät aiheuta merkittävää haittaa poronhoidolle.
- 3) Metsätaloustoimet suunnitellaan siten, että kulttuurihistoriallisesti arvokkaat muinaisjäännökset turvataan muinaismuistolain mukaisesti.

HCV6:n SEURANTA

- 1) Tarvittavat sopimukset ja kartat määritellyistä tärkeistä laidunalueista arkistoidaan.
- 2) Tarvittava tieto ja kartat muinaisjäännöskohteista ja -alueista arkistoidaan.
- 3) Metsätaloustoimien vaikutuksia poronhoitoon ja tärkeiden laidunalueiden tilaan seurataan.

TERMIEN MÄÄRITELMÄT

Seuraavat termien määritelmät koskevat Suomen metsänhoidon FSC-standardia. Tämän lisäksi sovelletaan, mitä FSC:n Glossary of Terms -dokumentissa (FSC-STD-01-002) on määritelty. Tämä sanasto sisältää kansainvälisesti hyväksytyt määritelmät aina kun mahdollista. Suluissa olevat englanninkieliset termit vastaavat englanninkielisessä standardiversiossa käytettyjä termejä.

Termeihin, joita ei ole määritelty tässä termisanastossa tai muissa normatiivisissa FSC-asiakirjoissa, käytetään yleistä sanakirjan mukaista määrittelyä.

Aina säästettävien kohteiden keskittymä (engl. *Concentration of sites to be always preserved*): Yhtenäinen alue, jonka sisällä korkeintaan 10 % pinta-alasta saa olla jotain muuta kuin indikaattorin 6.5.1 mukaisia aina säästettäviä kohteita ja jossa aina säästettävien kohteiden yhteenlaskettu pinta-ala on:

- hemiborealisella vyöhykkeellä vähintään 20 ha
- etelä- ja keskiborealisella vyöhykkeellä vähintään 50 ha
- pohjoisborealisella vyöhykkeellä vähintään 100 ha

Aineeton omaisuus (engl. *Intellectual property*): Käytännöt sekä tieto, innovaatiot ja muu mielen luominen (Lähde: Perustuu Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 8 artiklan j kohtaan).

Akwé: Kon (engl. *Akwé: Kon*): Akwé: Kon -ohjeita soveltamalla voidaan prosessin eri vaiheissa tunnistaa ja reagoida saamelaiskulttuurin säilyttämisen kannalta tärkeisiin asioihin ja saamelaisten huolenaiheisiin. Menettelytapa on työkalu tunnistaa ne saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset, jotka Metsähallituksen tulee ottaa huomioon maankäytön ja luonnonvarojen käytön suunnittelussa. Saamelaisia Akwé: Kon -prosessissa edustaa Saamelaiskäräjät ja kolta-alueella Saamelaiskäräjien lisäksi Kolttien kyläkokous. (Lähde: Toimintamalli Akwé: Kon -ohjeiden soveltamisesta Metsähallituksen ja Saamelaiskäräjien välisessä yhteistyössä - MH 6536/2019).

Alkuperäiskansat (engl. *Indigenous peoples*): Ihmiset ja ihmisryhmät, jotka voidaan tunnistaa tai joita voidaan luonnehtia seuraavasti:

Tärkein ominaisuus tai kriteeri on itsemäärittely alkuperäiskansaksi yksilön tasolla ja yhteisön hyväksyminen jäsenekseen

historiallinen jatkuvuus esikolonialaisten ja/tai asutusta edeltävien yhteiskuntien kanssa

vahva yhteys alueisiin ja ympäröiviin luonnonvaroihin

erilliset sosiaaliset, taloudelliset tai poliittiset järjestelmät

erillinen kieli, kulttuuri ja uskomukset

eivät muodosta hallitsevia yhteiskuntaryhmiä

ylläpitävät ja jatkavat esi-isiansä elinympäristöjä ja järjestelmiä erottuvina kansoina ja yhteisöinä

(Lähde: Mukautettu United Nations Permanent Forum on Indigenous, Factsheet 'Who are Indigenous Peoples' October 2007; United Nations Development Group, 'Guidelines on Indigenous Peoples' Issues' United Nations 2009, United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples, 13 September 2007)

Alueella luontaisesti esiintyvä laji (engl. *Native species*): Laji, alalaji tai alempi taksoni, jotka esiintyvät luonnollisella alueellaan (menneellä tai nykyisellä) ja leviämispotentiaalissa (eli alueella, jota se luonnostaan voi käyttää tai jota asuttaa ilman ihmisten suoraa tai epäsuoraa tuontia tai hoitoa). (Lähde: Biologisen monimuotoisuuden yleissopimus (CBD)).

Ammattitauti (engl. *Occupational disease*): Sairaus, joka johtuu altistumisesta työssä esiintyville riskitekijöille (Lähde: Kansainvälinen työjärjestö (ILO)).

Asianmukainen korvaus (engl. *Fair compensation*): Korvaus, joka on oikeassa suhteessa toisen osapuolen suorittamien palvelujen suuruuteen ja tyyppiin tai ensimmäiselle osapuolelle aiheutuvaan vahinkoon.

Biologinen monimuotoisuus (engl. *Biological diversity*): Kaikkiin, kuten manner-, meri- tai muuhun vesiperäiseen ekosysteemiin tai ekologiseen kokonaisuuteen kuuluvien elävien eliöiden vaihtelevuus; tähän lasketaan myös lajin sisäinen ja lajien välinen sekä ekosysteemien monimuotoisuus (Lähde: Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus 1992, 2 artikla).

Biologinen torjuntamenetelmä (engl. *Biological control agent*): *Organismit**, joita käytetään eliminoimaan tai säätelemään muiden *organismien** populaatiota (Lähde: Perustuu FSC-STD-01-001 V4-0 ja Maailman Luonnonsuojeluliiton (IUCN) määritelmään).

Edustavat osat (engl. *Representative sample areas*): Metsätalouksyksikön osat, jotka ovat luonnontilaisia, luonnontilaisen kaltaisia tai muuten ekologisesti erityisen arvokkaita.

Ekosysteemi (engl. *Ecosystem*): Dynaaminen kokonaisuus, jossa kasvi, eläin ja pieneliöyhteisöt toimivat elottomassa ympäristössään toiminnallisena yksikkönä (Lähde: Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus 1992, 2 artikla).

Ekosysteempalvelu (engl. *Ecosystem service*): Ihmisen ekosysteemeistä saamat hyödyt. Nämä sisältävät:

- tuotantopalvelut, kuten ruoka, metsätuotteet ja vesi
- säätelypalvelut, kuten tulvien, kuivuuden, maan huonontumisen, ilmanlaadun, ilmaston ja tautien säätely
- ylläpitopalvelut, kuten maaperän muodostuminen ja ravinteiden kierto
- kulttuuripalvelut ja kulttuuriarvot, kuten virkistys, henkiset, uskonnolliset ja muut aineettomat edut.

Elinympäristö (engl. *Habitat*): Paikka tai sijainti, jossa eliö tai populaatio luontaisesti esiintyy (Lähde: Perustuu biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen 2 artiklaan).

Ennallistaa / Ennallistaminen (engl. *Restore/Restoration*): Näitä sanoja käytetään eri tavoin kontekstin mukaan. Joissain tapauksissa 'ennallistaminen' tarkoittaa niiden ympäristöarvoille tehtyjen vaurioiden korjaamista, jotka johtuvat metsätaloustoimista tai muista syistä. Muissa tapauksissa 'ennallistaminen' tarkoittaa luonnon omien säätelymekanismien palauttamista alueille, jotka ovat voimakkaasti heikentyneet tai muuntuneet muuhun maankäyttöön. (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2.)

Organisaatio ei välttämättä ole velvollinen ennallistamaan niitä ympäristöarvoja, joihin ovat vaikuttaneet organisaation ulkopuoliset tekijät, kuten esimerkiksi luonnonkatastrofit, ilmastomuutos tai kolmansien osapuolien toimet, kuten julkinen infrastruktuuri, kaivostoiminta, metsästys tai asutus. FSC-POL-20-003 kuvaa prosessit, joilla tällaiset alueet voidaan tarvittaessa erottaa sertifioidusta alueesta.

Organisaation ei myöskään tarvitse ennallistaa ympäristöarvoja, jotka ovat mahdollisesti olleet olemassa historiallisessa tai esihistoriallisessa menneisyydessä tai joihin aiemmat omistajat tai organisaatiot ovat vaikuttaneet negatiivisesti. Organisaation odotetaan kuitenkin toteuttavan kohtuulliset toimenpiteet metsätalouksyksikössä tällaisten toimenpiteiden seurauksena jatkuvan ympäristön pilaantumisen lieventämiseksi, hallitsemiseksi ja estämiseksi.

Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue (engl. *Area specifically intended for reindeer herding*): Poronhoitolaissa määritelty alue, kaikki valtion maat kartassa tummennetun rajan pohjoispuolisella alueella. Tällä alueella valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle. Maan luovuttaminen tai vuokraaminen tällä alueella saa tapahtua vain sillä ehdolla, että maanomistajalla tai vuokramiehellä ei ole oikeutta saada korvausta porojen aiheuttamista vahingoista.

Erämaa-alueet (engl. *Wilderness area*): Erämaa-alueet ovat erämaalakiin perustuvia suojelualueita, jotka on muodostettu niiden erityisluonteen säilyttämiseksi sekä saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi.

Eteläisen, keskisen ja pohjoisen Suomen raja (engl. *Southern Central and Northern Finland*): Katso liite 1.

Fladat ja kluuvijärvet (engl. *Fladas and gloe lakes*): Fladat ja kluuvijärvet ovat jääkauden jälkeisiä rantaviivamuodostelmia. Flada on rannikolaguuni, jolla on yhteys mereen yhden tai useamman vesiväylän tai salmen kautta. Kluuvijärvet ovat järviä, jotka ovat irronneet merestä ja menettäneet yhteyden meriveteen.

FSC-liiketapahtuma (engl. *FSC Transaction*): FSC-merkin myyntiasiakirjoissa sisältävien tuotteiden osto tai myynti (Lähde: ADV-40-004-14).

Geneettisesti muunneltu organismi (engl. *Genetically modified organism*): Organismi, jonka geenimateriaalia on muutettu tavalla, jota ei tapahdu luonnollisesti lisääntymällä ja/tai luonnollisella rekombinaatiolla (Lähde: Perustuu FSC-POL-30-602).

Hallintaoikeus (engl. *Tenure*): Yksilöiden tai ryhmien yhteiskunnallisesti määritellyt sopimukset, jotka on tunnustettu *laillisilla** säädöksillä tai tavanomaisella käytännöllä ja jotka koskevat tietyn maayksikön tai siihen liittyvien resurssien omistukseen, hallintaan, pääsyyn ja/tai käyttöön liittyvää "oikeuksien ja velvollisuuksien nippua" (Lähde: IUCN. Sanastojen määritelmät IUCN:n verkkosivuilla).

Harvinaiset lajit (engl. *Rare species*): Lajit, jotka ovat harvinaisia tai vähäisiä, mutta joita ei ole luokiteltu uhanalaisiksi. Nämä lajit sijaitsevat maantieteellisesti rajoitetuilla alueilla tai tietyillä elinympäristöillä tai ovat hajanaisesti levinneet laajalla alueella. Ne vastaavat suunnilleen IUCN (2001) silmälläpidettävät (NT) -luokkaa, mukaan lukien lajit, jotka ovat lähellä tai todennäköisesti luokiteltavissa uhanalaiseksi lähitulevaisuudessa. (Lähde: Perustuu IUCN (2001). IUCN:n punaisen listan luokat ja kriteerit: Versio 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Sveitsi ja Cambridge, UK).

Havupuuvaltainen (engl. *Coniferous-dominant*): Havupuiden osuus runkoluvusta yli 75 %.

Hoitotavoite (engl. *Management objective*): Täsmälliset tavoitteet, käytännöt, tulokset ja lähestymistavat, jotka on luotu tämän standardin vaatimusten saavuttamiseksi.

Hyvin rajallinen osuus (engl. *Very limited portion*): Vaikutettava alue ei saa olla yli 0,5 % metsätalouksikön pinta-alasta yhden vuoden aikana, eikä se saa vaikuttaa yhteensä yli 5 % metsätalouksikön pinta-alasta (Lähde: FSC-STD-01-002).

Hyvässä hengessä (engl. *Good faith*): Osallistamisprosessi, jossa osapuolet tekevät kaikkensa päästäkseen sopimukseen, käyvät aitoja ja rakentavia neuvotteluja, välttävät neuvottelujen viivästyksiä, kunnioittavat tehtyjä ja kehitteillä olevia sopimuksia sekä antavat riittävästi aikaa keskustella ja ratkaista riidat (muokattu Motion 40:2017).

ILO:n keskeiset yleissopimukset (engl. *ILO Core Fundamental Conventions*): Työelämän normit, jotka kattavat peruseriaaatteet ja -oikeudet työssä: yhdistymisvapaus ja

työehtosopimusneuvotteluoikeuden tosiasiallinen tunnustaminen, kaikenlaisen pakkotyön tai pakollisen työn poistaminen, lapsityövoiman tosiasiallinen poistaminen sekä syrjinnän poistaminen työssä ja ammatissa.

Kahdeksan perussopimusta ovat:

Nro 29: Pakollinen työ (1930) ja sopimuksen lisäpöytäkirja (2014) (Forced Labour Convention, 1930 and its supplementing Protocol of 2014)

Nro 87: Ammatillinen järjestäytymisvapaus ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojeleminen (1948) (Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention, 1948)

Nro 98: Järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltaminen (1949) (Right to Organise and Collective Bargaining Convention, 1949.)

Nro 100: Samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettava sama palkka (1951) (Equal Remuneration Convention, 1951)

Nro 105: Pakkotyön poistaminen (1957) (Abolition of Forced Labour Convention, 1957)

Nro 111: Työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuva syrjintä (1958) (Discrimination (Employment and Occupation) Convention, 1958)

Nro 138: Työhön pääsemiseksi vaadittava vähimmäisikä (1973) (Minimum Age Convention, 1973)

Nro 182: Lapsityön pahimpien muotojen kieltäminen ja välittömät toimet niiden poistamiseksi (1999) (Worst Forms of Child Labour Convention, 1999)

(Lähde: FSC report on generic criteria and indicators based on ILO Core Conventions principles, 2017)

Indikaattori (engl. *Indicator*): Määrällinen tai laadullinen muuttuja, jota voidaan mitata tai kuvata ja joka tarjoaa keinoja arvioida, täyttääkö metsätaloustaloyksikkö FSC-kriteerin vaatimukset. Indikaattorit ja niihin liittyvät kynnysarvot määrittelevät siten vastuullisen metsänhoidon vaatimukset metsätaloustaloyksikön tasolla ja ovat metsien arvioinnin ensisijainen perusta (Lähde: FSC-STD-01-002 V1-0 FSC Glossary of Terms (2009).

Infrastruktuuri (engl. *Infrastructure*): Metsänhoidon yhteydessä tiet, sillat, siltarummut, puuvarastot, maa-ainesten otto- ja varasto-alueet, rakennukset ja muut metsäsuunnitelman toteuttamisen yhteydessä tarvittavat rakenteet.

Intensiteetti (engl. *Intensity*): Mitta metsätaloustaloyksikön kovuudesta tai voimakkuudesta tai muusta tapahtumasta, joka vaikuttaa toiminnan vaikutuksiin (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Jalot lehtipuut / jalopuut (engl. *Southern broadleaved trees*): Suomen jalot lehtipuut: metsälehmus (*Tilia cordata*), metsävaahtera (*Acer platanoides*), tammi (*Quercus robur*), saarni (*Fraxinus excelsior*), vuorijalava (*Ulmus glabra*), kynäjalava (*Ulmus laevis*), euroopanpähkinäpensas (*Corylus avellana*).

Jokamiehenoikeudet (engl. *Everyman's rights*): Jokamiehenoikeuksilla tarkoitetaan jokaisen Suomessa oleskelevan mahdollisuutta käyttää luontoa siitä riippumatta, kuka omistaa alueen tai on sen haltija. Niistä nauttimiseen ei tarvita maanomistajan lupaa eikä niistä tarvitse maksaa. Jokamiehenoikeutta käyttämällä ei kuitenkaan saa aiheuttaa haittaa tai häiriötä.

Jokamiehenoikeuksilla saa:

- liikkua jalan, hiihtäen tai pyöräillen muualla kuin pihamaalla ja erityiseen käyttöön otetuilla alueilla (esimerkiksi viljelyksessä olevat pellot ja istutukset)
- oleskella tilapäisesti alueilla, missä liikkuminenkin on sallittua (esimerkiksi teltoilla riittävän etäällä asumuksista)
- poimia luonnonmarjoja, sieniä ja kukkia

- onkia ja pilkkiä
- kulkea vesistöissä ja jäällä

Jokamiehen oikeuksilla ei saa:

- aiheuttaa häiriötä tai haittaa toisille tai ympäristölle
- häiritä lintujen pesintää ja riistaeläimiä
- kaataa tai vahingoittaa puita
- ottaa sammalta, jäkälää, maa-ainesta tai puuta
- häiritä kotirauhaa
- sytyttää nuotiota ilman maanomistajan lupaa
- roskata
- tehdä tulta ilman maanomistajan lupaa
- ajaa moottoriajoneuvolla maastossa maalla ilman maanomistajan lupaa
- kalastaa ja metsästää ilman asianomaisia lupia

(Lähde: ympäristö.fi)

Joutomaa (engl. *Non-productive land*): Joutomaa on luontaisesti lähes puutonta aluetta ja sen puuntuotoskyky on alle 0,1 kuutiometriä hehtaaria kohden vuodessa.

Julkisesti saatavilla (oleva) (engl. *Publicly available*): Yleisesti ihmisten saatavilla tai tarkasteltavissa oleva

Kansalliset lait (engl. *National laws*): Koko kansalliselle alueelle sovellettava primaari- ja johdettujen lakien (säädökset, määräykset, asetukset) sarja, samoin kuin toissijaiset määräykset ja hallinnolliset menettelyt (säännöt/vaatimukset), jotka johtavat viranomaisen toimivaltaan suoraan ja nimenomaisesti näistä primaari- ja johdetuista laeista (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kasvatuslannoitus (engl. *Growth fertilization*): Puuston tarvitsemien ravinteiden lisäämistä metsään. Lannoituksen tarkoituksena on parantaa puuston kasvua.

Kiinnostunut sidosryhmä (engl. *Interested stakeholder*): Mikä tahansa henkilö, henkilöryhmä tai yhteisö, joka on osoittanut kiinnostusta tai jonka tiedetään olevan kiinnostunut metsätaloustoiminnan toiminnasta. Seuraavat ovat esimerkkejä kiinnostuneista sidosryhmistä:

- suojelujärjestöt, esimerkiksi ympäristöjärjestöt
- työväen (oikeuksien) järjestöt, esimerkiksi ammattiliitot
- Ihmisoikeusjärjestöt
- paikalliset kehityshankkeet
- kunnat ja maakunnat
- FSC:n kansallinen toimisto

tiettyjen kysymysten, esimerkiksi korkeiden suojeluarvojen, asiantuntijat. (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kiista (engl. *Dispute*): Kenen tahansa tekemä valitus organisaation* metsätaloustoimista tai sen FSC:n periaatteiden ja kriteerien noudattamisesta, johon odotetaan vastausta. (Lähde: perustuu FSC-PRO-01-005 V3-0 Processing Appeals).

Kitumaa (engl. *Low-productive land*): Yleensä kivi- tai suoperäistä maata, jolla puuston keskikasvu on alle yhden kuutiometrin mutta vähintään 0,1 kuutiometriä hehtaaria kohden vuodessa.

Kohtuullinen (engl. *Reasonable*): Arvioidaan olevan oikeudenmukainen tai olosuhteisiin tai tarkoituksiin sopiva yleisen kokemuksen perusteella.

Kolttien kyläkokous (engl. *Skolt Sámi Siida Council*): Kolttien kyläkokous on kolttsaamelaisten perinteinen ja ikiaikainen itsehallintojärjestelmä. Kyläkokousjärjestelmä pitää sisällään kolttsaamelaisten kylien yhteiset kyläkokoukset, jotka ovat järjestelmän ylin päättävä elin, sekä kokouksissa kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittavat kyläkohtaiset kolttaneuvostot. Kyläkokousjärjestelmää johtaa kolmen vuoden välein vaalilla valittava kolttien luottamusmies.

Korkean suojeluarvon alueet (engl. *High conservation value areas*): Alueet, joilla on ja/tai joita tarvitaan tunnistettujen korkeiden suojeluarvojen olemassaoloon ja ylläpitämiseen. (Lähde: FSC-STD-60-004 V2-0)

Korkeat suojeluarvot (engl. *High Conservation Values*): Mikä tahansa seuraavista arvoista:

HCV 1 – Lajien monimuotoisuus. Biologisen monimuotoisuuden keskittymät mukaan lukien kotoperäiset lajit sekä harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset lajit, jotka ovat merkittäviä globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla.

HCV 2 – Maisematason ekosysteemit ja mosaiikit. Laajat koskemattomat metsäalueet (IFL) ja laajat maisematason ekosysteemit sekä ekosysteemien mosaiikit, jotka ovat merkittäviä globaalilla, alueellisella tai kansallisella tasolla ja joilla elää suuri enemmistö alueella luontaisesti esiintyvistä lajeista elinkelpoisina populaatioina luontaisesti jakaantuneina ja luontaisella runsaudella.

HCV 3 – Ekosysteemit ja elinympäristöt. Harvinaiset, vaarantuneet tai uhanalaiset ekosysteemit, elinympäristöt tai refugiot.

HCV 4 – Kriittisen tärkeät ekosysteemipalvelut. Perusekosysteemipalvelut kriittisissä tilassa, mukaan lukien valuma-alueiden suojelu sekä haavoittuvan maaperän ja rinteiden eroosion hillintä.

HCV 5 – Yhteisön tarpeet. Paikat ja luonnonvarat, jotka ovat perustavanlaatuisia paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen perustarpeiden tyydyttämiseksi (elinkeinoja, terveyttä, ravintoa, vettä jne. varten) ja jotka on tunnistettu osallistamalla näitä yhteisöjä tai alkuperäiskansoja.

HCV 6 – Kulttuuriset arvot. Paikat, luonnonvarat, elinympäristöt ja maisemat, joilla on globaalia tai kansallista kulttuurista, arkeologista tai historiallista merkitystä, ja/tai kriittistä kulttuurista, ekologista, taloudellista tai uskonnollista merkitystä tai jotka ovat pyhiä paikallisten yhteisöjen tai alkuperäiskansojen perinteisissä kulttuureissa ja jotka on tunnistettu osallistamalla paikallisia yhteisöjä tai alkuperäiskansoja.

(Lähde: perustuu FSC-STD-01-001 V5-2).

Kosteikko (engl. *Wetlands*): Ramsarin sopimuksen mukaan: Kosteikot voivat sisältää vuorovesilietteitä, luonnollisia lampia, marskimaita, altaita, tulvivia niittyjä, turvemaita, makean ja suolaisen veden soita, mangrovesoita, järviä, jokia ja jopa joitain koralliriuttoja (Lähde: IUCN, IUCN:n määritelmät – englanti).

Kotitarvepuu (engl. *Household wood*): Puutavara, jota ei myydä tulojen saamiseksi vaan on hakattu metsänomistajan omiin tarpeisiin, esimerkiksi poltto- tai rakennuspuuksi. (Lähde: Metsäsanasto, Metsäkeskus)

Kriittinen (engl. *Critical*): Periaate 9:ssä ja HCV:ssä kriittisyyden tai keskeisyyden käsite, joka liittyy korvaamattomuuteen ja tapauksiin, joissa korkeiden suojeluarvojen menetys tai merkittävä vahinko aiheuttaisi vakavia haittoja tai kärsimyksiä vaikutuspiiriin kuuluville sidosryhmille. Ekosysteemipalvelua pidetään kriittisenä (HCV 4), jos kyseisen palvelun häiriö aiheuttaa todennäköisesti vakavia kielteisiä vaikutuksia paikallisyhteisöjen hyvinvointiin, terveyteen tai

selviytymiseen, ympäristöön ja korkeisiin suojeluarvoihin, tai merkittävän infrastruktuurin (tiet, padot, rakennukset jne.) toimintaan. Kriittisyyden käsitteellä tarkoitetaan tässä luonnonvarojen sekä ympäristö- ja sosioekonomisten arvojen merkitystä ja riskejä (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Kriteeri (engl. *Criterion*): Tapa arvioida, onko jokin (metsänhoidon) periaate täytetty vai ei. (Lähde: FSC-STD-01-001 V4-0).

Kuidun testaaminen (engl. *Fibre Testing*): sarja puuntunnistustekniikoita, joita käytetään massiivipuu- ja kuitupohjaisten tuotteiden heimon, suvun, lajin ja alkuperän tunnistamiseen.

Kulotus (engl. *Prescribed burning*): Metsän uudistusalojen tai säästöpuuryhmien polttaminen suotuisissa sääolosuhteissa. Kulotuksella pyritään ennalta hyvin määriteltäisiin metsänhoidollisiin ja -suojelellisiin tavoitteisiin.

Kulotuskelpoinen (engl. *Prescribed burning qualified*): Moreenimaiden tuoreet ja kuivahkot kankaat sekä säästöpuuryhmät, ei 1- ja 2-luokan pohjavesialueet. Sammutus- ja kasteluvesi on saatavilla ja turvallisuustyistä pelastuslaitoksella on oltava pääsy kohteen välittömään läheisyyteen. Kohde ei sijaitse asutuksen läheisyydessä.

Kulttuurisesti soveltuva [tapa] (engl. *Culturally appropriate [mechanisms]*): **Sellaiset** keinot/lähestymistavat kohderyhmien tavoittamiseksi, jotka ovat sopusoinnussa kohderyhmien tapojen, arvojen, havaintokyvyn ja elämäntavan kanssa.

Kunnostus- ja täydennysojitus (engl. *Ditch cleaning and supplementary ditching*): Vanhojen oijen puhdistus ja ojaverkkojen täydennys, tehdään yleensä kaivinkoneella.

Kuusivaltainen suppa (engl. *Spruce-dominant ridge-hollow / kettle hole*): Harjumuodostelmien painanteet/vajoamat, jotka ovat syntyneet jääkauden aikana suurten maahan hautautuneiden jäälohkareiden sulamisen seurauksena. Tässä standardissa ne, jotka kasvavat nykyään kuusia, on jätettävä koskemattomiksi.

Käyttöoikeus (engl. *Use rights*): Metsätaloustalouden resurssien käyttöoikeudet, jotka voidaan määrittää paikallisten käytäntöjen, keskinäisten sopimusten tai muiden käyttöoikeuksia omistavien tahojen määräämällä. Nämä oikeudet voivat rajoittaa tiettyjen resurssien käyttöä tiettyyn kulutukseen tai tiettyihin korjuutekniikoihin (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Laaja koskematon metsäalue (engl. *Intact Forest Landscape, IFL*): **Maapallon** nykyisen metsän peittämän alueen rajojen sisälle sijoittuva alue, joka käsittää metsäisiä ja mahdollisesti myös ei-metsäisiä ekosysteemejä, joihin ihmisen taloudellinen toiminta on vaikuttanut korkeintaan vähäisesti, ja joiden pinta-ala on vähintään 500 km² (50 000 ha) ja leveys 10 km (mitattuna suurimman kokonaan alueen rajojen sisälle mahtuvan ympyrän halkaisijana) (Lähde: Intact Forests / Global Forest Watch. 2006-2014).

Laajuus (engl. *Scale*): Mitta sille, missä määrin metsätaloustoimet tai tietyt tapahtumat vaikuttavat ympäristöarvoon tai metsätaloustalouden alueeseen, ajassa tai tilassa. Toimenpide, jolla on pieni tai matala alueellinen laajuus vaikuttaa vain pieneen osaan metsästä vuosittain. Toimenpide, jolla on pieni tai matala ajallinen laajuus tapahtuu vain pitkällä aikavälillä (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Laajuus, intensiteetti ja riski (engl. *Scale, Intensity and Risk*): Katso määritelmät termeille 'laajuus', 'intensiteetti' ja 'riski'.

Lahoaste (engl. *Decay grade*):

FSC-lahoasteluokka	Pystypuu	Maapuu	Vastaavuus 5-portaiseen maapuun lahoasteluokitukseen
--------------------	----------	--------	--

1	Äskettäin kuollut puu, kaarna ja oksat eivät ole vielä karisseet.	Tuore tai kova; vasta kaadettu tai kaatunut puu jossa ainakin kuori jäljellä. (Puukko uppoaa puuhun vain muutamia millijä). HUOM! Tässä yhteydessä äskettäin kaadetulla puulla ei tarkoiteta ainespuuksi tai energiapuuksi kaadetun puun osia.	<u>Lahoasteluokka 1 a):</u> Vuoden sisällä kuollut puu. Neulasen tai lehdet ovat usein vielä kiinni oksissa. <u>Lahoasteluokka 1 b):</u> Puuainees kovaa, puukko uppoaa vain muutamien millimetrin. <u>Lahoasteluokka 2):</u> Puuainees on edelleen melko kovaa; puukko tunkeutuu puuhun keskimäärin 0,5 cm.
2	Puolilaho, havupuilla kaarna karissut osittain tai kokonaan (kaarna usein puiden tyvillä), lehtipuilla tuohi/kaarna jäljellä mutta puuainees alkanut lahota, oksat pääosin karisseet.	Hiukan laho tai puolilaho, kuori usein repeillyt ja paikoin pudonnut, rungolla usein epifyyttikasvustoja. (Puukko uppoaa runkoon yli 0,5cm). HUOM! Lisäksi kova kelomaapuu.	<u>Lahoasteluokka 1 b):</u> Kova kelomaapuu. <u>Lahoasteluokka 2):</u> Puuainees on ohuesti pintalahoaa; puukko tunkeutuu puuhun keskimäärin 0,5–2 cm. <u>Lahoasteluokka 3):</u> Puuainees melko pehmeää; puukko uppoaa keskimäärin n. puoleenväliin, 3–5 cm.
3	Havupuun kuivettunut runko. Lehtipuun runko pehmentynyt, pysyy pystyssä enää kaarnan/tuohen tukemana.	Läpilaho tai lähes maatonut; puuaineeseltaan pehmeä, epifyyttien osittain tai kokonaan peittämä puu. (Puukko tunkeutuu puuaineeseen helposti tai melko helposti kahvaa myöten).	<u>Lahoasteluokka 4):</u> Puukko on mahdollista painaa puuaineeseseen kahvaa myöten (vastusta on vielä). Runko on säilyttänyt muotonsa, tai kelomaapuilla voi olla jo joitakin aivan lahonneita kohtia (ympärysmitta vain osa alkuperäisestä, vaikka ydin voikin olla kova), joskin myös muotonsa säilyttäneitä rungonosia on. <u>Lahoasteluokka 5 a):</u> Pitkälle lahonnut runko; puukko uppoaa helposti kahvaa myöten (koivussa kuori voi olla vielä sitkeä). Puuainees on jo lahoa (mahdollista puristella sormissa massaksi). Runko usein jo ainakin

			<p>osittain sammalen peittämä. <u>Lahoasteluokka 5 b</u>): Hyvin lahot, muotonsa menettäneet rungot (koivusta jäljellä vain kuori). Tähän laholuokkaan lasketaan myös rungot, joiden olemassaolon vielä tuntee esim. päällä kävellessä, vaikka niitä ei helposti (tottumaton havainnoija) näe metsäkuvassa. Selkeää puuainesta täytyy löytyä.</p>
--	--	--	---

Lahopuu (engl. *Deadwood*): Lahopuuta on kaikki kuollut puu, paitsi ainespuuksi tai energiapuuksi metsästä hakattu puu, joka vielä välittömästi ennen hakkuuta on ollut elossa. Tässä standardissa mainittuihin lahopuumääriin luetaan mukaan kaikki sellainen kuollut runkopuu, joka rungon tyvestä 1,3 metrin etäisyydellä on läpimitaltaan vähintään 10 cm. Juurenniskasta alaspäin sijaitsevia kannonosia ei lueta runkopuuksi (pätee niin saha- kuin luonnonkantoihinkin).

Lahopuuajtkumo (engl. *Deadwood continuum*):

Etelä-Suomi:

Kohteella esiintyy vähintään kahta FSC-lahoasteluokista 1–3 (ks. lahoasteen määritelmä) edustavaa lahopuuta. Muun kuin lahoasteluokan 1 lahopuun määrä on merkittävä (vähintään 80% runsalahopuustoiselta metsältä vaadittavasta kasvupaikkakohtaisesta lahopuun vähimmäismäärästä /ha).

Pohjois-Suomi:

Kohteella esiintyy vähintään keskilahea (FSC-lahoasteluokka 2) sekä pitkälle lahonnutta (FSC-lahoasteluokka 3) kuollutta puuta. Näihin lahoasteluokkiin kuuluvan lahopuun määrä on merkittävä (vähintään 80 % runsalahopuustoiselta metsältä vaadittavasta kasvupaikkakohtaisesta lahopuun vähimmäismäärästä /ha). Lisäksi voi esiintyä myös tuoretta kuollutta puuta (FSC-lahoasteluokka 1), jonka esiintymistä ei edellytetä ehtona lahopuuajtkumon olemassaololle, mutta joka esiintyessään lasketaan mukaan lahopuun kokonaismäärään.

Laillinen (engl. *Legal*): Primaarioikeuden (kansallinen lainsäädäntö) tai johdetun lainsäädännön (toissijaiset määräykset, asetukset, jne.) mukainen. 'Laillinen' käsittää myös oikeudellisesti toimivaltaisten virastojen tekemät sääntöihin perustuvat päätökset, jos päätökset johtuvat suoraan ja loogisesti laeista ja säännöksistä. Oikeudellisesti toimivaltaisten virastojen päätökset eivät välttämättä ole laillisia, jos ne eivät johdu suoraan ja loogisesti laeista ja säännöksistä, ja jos ne eivät ole sääntöpohjaisia vaan käyttävät harkintavaltaa (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Laillinen rekisteröinti (engl. *Legal registration*): Kansallinen tai paikallinen laillinen lisenssi tai lupa toimia yrityksenä, jolla on oikeus ostaa ja myydä tuotteita ja/tai palveluita kaupallisesti. Lisenssi tai luvat voivat koskea yksittäistä henkilöä, yksityisomistuksessa olevaa yritystä tai julkisessa omistuksessa olevaa yritysyritystä. Laillinen rekisteröinti koskee myös organisaatioita, jotka hallinnoivat metsätalousyksikköä ilman tuotteiden tai palveluiden myyntiä; esimerkiksi hinnoittelemattomaan virkistykseen tai biologisen monimuotoisuuden tai elinympäristön säilyttämiseen (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Lannoite (engl. *Fertilizer*): Mineraali tai orgaaninen aine, jota levitetään maaperään puuston kasvun edistämiseksi tai kasvuhäiriöiden poistamiseksi.

Lapsi (engl. *Child*): Kaikki alle 18-vuotiaat henkilöt (ILO:n sopimus 182, Artikla 2).

Liiketapahtuman varmennus (engl. *Transaction verification*): Sertifiointiorganisaatio ja/tai Accreditation Services International (ASI) varmistavat, että sertifikaatinhaltijoiden esittämät FSC-tuotteiden väittämät ovat tarkkoja ja vastaavat heidän kauppakumppaneidensa FSC-tuotteiden väittämiä (Lähde: FSC-STD-40-004 V3-0).

Luonnontilaisen kaltainen puustorakenne (engl. *Natural-like stand structure*): Metsän valtapuusto on vähintään varttunutta (kehitysluokka 03). Metsää on voitu joskus hakata, mutta nykytilassaan puuston tilajakauma on satunnainen ja puusto on yleensä erirakenteista. Erirakenteiseksi tässä yhteydessä katsotaan puusto joka ei ole 1- tai 2-jaksoista. HUOM: Tässä yhteydessä yksittäisillä latvuserroksilla eli jaksoilla tarkoitetaan Ilvessalon (1929) puuluokituksen mukaisia jaksoja, eikä näiden jaksojen tarvitse olla kaupallisen puuntuotannon näkökulmasta kasvatuskelpoisia.

Luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen (tila) (engl. *Natural or natural-like (state)*): Luonnontilaisella elinympäristöllä (kuten suo, metsä, jne.) tai ilmiöllä (kuten vesitalous) tarkoitetaan sitä, että kaikki elinympäristön tai ilmiön luontaiset ominaisuudet ovat havaittavissa. Luonnontilaisen kaltaisissa elinympäristöissä tai ilmiöissä useat luontaiset ominaisuudet ovat havaittavissa, mutta aiemmista tai tämän hetkisistä ihmisen toiminnan vaikutuksista johtuen eivät kuitenkaan kaikki.

Luonnonuhot (engl. *Natural hazards*): Häiriöt, jotka voivat aiheuttaa riskejä taloudellisille, sosiaalisille ja ympäristöarvoille metsätalouksyksikössä, mutta jotka voivat käsittää myös tärkeitä ekosysteemitointoja; esimerkkejä ovat kuivuus, tulva, tulipalo, maanvyörymät, myrsky, lumivyöry jne.

Luonnon tuotteet (engl. *Non-timber forest products (NTFP)*): Kaikki muut metsätalouksyksiköstä peräisin olevat tuotteet kuin puu (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2). Alla oleva luonnon tuotelista ei ole kattava vaan esimerkinomainen.

Jokamiehen oikeudella kerättävät:

Marjat, sienet, ei-rauhoitettut kasvilajit esim. villiyrtyt, ei-rauhoitettut käävät (mikäli puu ei vahingoitu keräämisestä), maahan pudonneet puiden osat (risut, kävyt) (Huom! Lahopuun keruu on kielletty).

Maanomistajan tekemänä/luvalla kerättävät/viljeltävät:

Kääpien ympäisyys (paikalliset kannat), ei-rauhoitettujen puiden osat ja tuotteet, kun ne ovat kasvavassa tai tuoreessa tuulen kaatamassa puussa (esim. kaarna, kuusenkerkät, pettu, mahla, pakuri, varvut, juuret, tuohi, kuoret, lehdet, niini, pihka, terhot, kävyt ja pähkinät), (Huom! Lahopuun keruu on kielletty), luonnonvaraisten sienten viljely metsässä, hunajan tuotanto.

Luonnonvarasuunnitelma (engl. *Natural Resource Plan*): Metsähallituksen toiminta valtion maa- ja vesialueilla perustuu yhdessä sidosryhmien ja kumppanien kanssa laadittuihin luonnonvarasuunnitelmiin, joissa linjataan valtion omistamien maa- ja vesialueiden pitkän aikavälin käyttöä ja yhteensovitetaan eri maankäyttömuotojen tarpeita.

Luontainen metsä (engl. *Natural forest*): Luontaiseen metsään sisältyy metsien luontaiseen kehityskulkuunkuuluvia piirteitä, joita ovat muun muassa luontaiset puulajit, lahopuu sekä luontainen ikärakenne ja metsän uudistuminen. Metsäalue on riittävän suuri luontaisen sukessiiokehityksen ylläpitämiseksi. Alueella ei ole tunnistettavissa ihmisen toimintaa tai aikaisemmasta ihmisen toiminnasta on kulunut riittävän pitkä aika palauttamaan luontaisen puulajirakenteen ja sen dynaamisen kehityksen. Luontaisessa metsässä miltei kaikki puut ovat alueella luontaisesti esiintyviä lajeja. Luontaisenkaltaiset metsät sisältävät istutetut metsät, jotka ovat kehittyneet hoitamattomina selvästi pidempään kuin yli jaksollisessa kasvatuksessa käytetyn keskimääräisen hakkuiden välin.

Luottamuksellinen tieto (engl. *Confidential information*): Yksityiset tosiseikat, tiedot ja sisältö, jotka julkisesti saatavilla olevina saattavat vaarantaa organisaation, sen liiketoimintahyödyt tai suhteet sidosryhmiin, asiakkaisiin tai kilpailijoihin.

Lähde (engl. *Spring*): Lähteellä tarkoitetaan pohjaveden geomorfologista muodostumaa, joka syntyy, kun pohjaveden pinta leikkaa maanpinnan tason. (Lähde: Vesilaki 587/2011)

Maastotietokanta (engl. *Land information database*): Maanmittauslaitoksen saatavilla olevat aineistot.

Maisemamosaiikki (engl. *Landscape*): Maantieteellinen mosaiikki, joka koostuu vuorovaikutuksessa olevista ekosysteemeistä, jotka ovat seurausta geologisesta, topografisesta, maaperään liittyvästä, ilmastollisesta, biottisesta ja inhimillisestä vuorovaikutuksesta tietyllä alueella (Lähde: Perustuu maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN) määritelmään).

Maiseman arvot (engl. *Landscape values*): Maiseman arvot voidaan visualisoida ihmisen kokemusten kerroksina, jotka ovat päällekkäin fyysisen maiseman kanssa. Jotkut maisema-arvot, kuten taloudellinen, virkistysarvo tai visuaalinen laatu, liittyvät läheisesti fyysisiin maiseman ominaisuuksiin. Muut maisema-arvot, kuten luontainen tai henkinen arvo, ovat luonteeltaan symbolisempia, ja niihin vaikuttaa enemmän yksilöllinen kokemus tai sosiaalinen rakenne kuin fyysiset maiseman ominaisuudet (Lähde: Perustuu Landscape Value Institutun verkkosivustoon).

Metsälaji (engl. *Forest species*): Metsälajeilla tarkoitetaan tässä yhteydessä lajeja, joiden yhdeksi elinympäristöksi on uhanalaisarviointissa määritetty metsä (sisältäen myös esimerkiksi rannoilla sijaitsevat metsäiset luontotyypit), puustoinen perinneympäristö, suo, kallio tai pienvesi.

Metsämaa (engl. *Productive forest land*): Tuottava metsämaa, puuston vuotuinen kasvu on vähintään yhden kuutiometrin hehtaaria kohden.

Metsänhoidon suositukset (engl. *Best Practices for Sustainable Forest Management*): Metsänhoidon suositusten päivitystä Suomessa toteuttaa Tapio maa- ja metsätalousministeriön rahoituksella. Metsänhoidon suosituksia päivitetään jatkuvasti vastaamaan uusinta tieteellistä tutkimustietoa ja keskeisten sidosryhmien yhteiskunnallisia arvoja sekä Suomen kansallisen metsäpolitiikan päätavoitteita. Linkki: <https://metsanhoidonsuosituks.fi/fi>

Metsänhoito (engl. *Silviculture*): Taidot ja tiede metsien perustamisen, kasvun, koostumuksen, terveyden ja laadun ohjaamiseksi maanomistajien ja yhteiskunnan kohdennettujen monipuolisten tarpeiden ja arvojen täyttämiseksi kestäväällä pohjalla (Lähde: Nieuwenhuis, M. 2000. Terminology of Forest Management. IUFRO World Series Vol. 9. IUFRO 4.04.07 SilvaPlan ja SilvaVoc).

Metsänomistaja (engl. *Forest owner*): Metsänomistaja on luonnollinen henkilö, yhteisen hallinnon omaava ryhmä, yhtymä tai perikunta, jolla on laillinen ja rekisteröity metsämaan omistusoikeus. Hän voi vastata metsänhoidosta itse tai delegoida sen dokumentoidusti metsäpalvelujen tuottajalle.

Metsäsuunnitelma (engl. *Forest management plan*): Metsäsuunnitelma on metsätalouslyksikön metsien käyttöä ohjaava suunnitelma. Se on keskeinen osa *yleissuunnitelmaa**. Metsäsuunnitelma sisältää tietoja mm. seuraavista asioista: metsän kasvupaikat, puustotiedot ja niiden kehitysluokat, hoitotyöt, hakkuut, puutavaralajien osuudet, tiedot arvokkaista luontokohteista, kartat ja kuviotiedot metsästä.

Metsätalouslehto (engl. Herb-rich site (other than those that are preserved according to indicator* 6.5.1)): Lehto, jonka valtaosuus on syntynyt viljelemällä.

Metsätalousmaa (engl. *Forestry land*): Metsätalouden käytössä oleva maa, joka jaetaan puuntuotokyvyn eli puuston kasvuedellytysten mukaan metsämaahan, kitumaahan ja joutumaahan sekä muuhun metsätalousmaahan. (Lähde: Metsäsanasto, Metsäkeskus)

Metsätaloustoimet (engl. *Management activities*): Toimenpiteet, joilla tähdätään puuston tai muiden metsän tuotteiden kasvun tai muun ominaisuuden parantamiseen tai muokkaamiseen.

Metsätaloustoimiin kuuluvat muun muassa seuraavat toiminnot: uudistaminen, istutus, taimikonhoito, puiden ja muiden metsätuotteiden korjuu ja poisto, lannoitus, kemikaalien käyttö, infrastruktuurin rakentaminen ja ylläpito sekä ennallistavat toimet.

Metsätalouslyksikkö (engl. *Management unit*): FSC-sertifioitavaksi tarkoitettu maantieteellinen alue tai alueet, joilla on selkeästi määritellyt rajat ja joita hoidetaan yleissuunnitelmassa esitettyjen täsmällisten pitkäaikaisten hoitotavoitteiden mukaan. Tämä alue tai nämä alueet sisältävät:

- o kaikki tilat ja alueet, jotka sijaitsevat tällä maantieteellisellä alueella tai sen vieressä, tai alueet, jotka ovat Organisaation laillisessa omistuksessa tai hallinnassa, tai joita organisaatio ylläpitää tai jotka toimivat sen puolesta *hoitotavoitteiden** saavuttamiseksi ja
- o kaikki tilat ja alueet, jotka sijaitsevat tämän maantieteellisen alueen tai alueiden ulkopuolella ja jotka eivät ole sen vieressä ja joita ylläpitää Organisaatio* tai jotka toimivat sen puolesta yksinomaan *hoitotavoitteiden** saavuttamiseksi.

(Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Mukautuva suunnittelu (engl. *Adaptive management*): Järjestelmällinen prosessi toimintaperiaatteiden ja käytäntöjen jatkuvaksi parantamiseksi oppimalla toteutettujen toimenpiteiden tuloksista (Lähde: Perustuu maailman luonnonsuojeluliiton (IUCN) määritelmään).

Nuori kasvatusmetsä (engl. *Young thinning stand*): Vastaa kehitysluokkaa 02: Metsikkö, jonka keskiläpimitta rinnankorkeudelta on 8–16 cm. Havupuuvaltaisissa metsiköissä valtapituus on yli 7 metriä ja koivikossa yli 9 metriä. Rinnankorkeusikä on vähintään 11 vuotta, enintään 120 vuotta Etelä-Suomessa sekä 200 vuotta Pohjois-Suomessa. (Lähde: Metsänhoidon suositukset)

Oikeudellisesti toimivaltainen (engl. *Legally competent*): Jolla on lailla annettu toimivaltuus suorittaa tietty toiminto (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Organisaatio (engl. *Organization*): Henkilö, yhteisö tai yritys, jolla on tai joka hakee tai toteuttaa sertifikaattia ja on siten vastuussa FSC-sertifioinnin vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Organismi (engl. *Organism*): Mikä tahansa biologinen kokonaisuus, joka kykenee replikaatioon tai siirtämään geneettistä materiaalia (Lähde: Neuvoston direktiivi 90/220/ETY).

Osallistaminen (engl. *Engaging/Engagement*): Prosessi, jonka avulla organisaatio viestii, kuulee ja/tai tarjoaa kiinnostuneille ja/tai toiminnan vaikutuspiiriin kuuluville sidosryhmille mahdollisuuden osallistumiseen varmistamalla, että heidän huolenaiheitaan, toiveitaan, odotuksiaan, tarpeitaan, oikeuksiaan ja mahdollisuuksiaan otetaan huomioon yleissuunnitelman laatimisessa, toteuttamisessa ja päivittämisessä (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Paikallisyhteisöt (engl. *Local communities*): Minkä tahansa kokoiset yhteisöt, jotka ovat metsätalouslyksikön alueella tai sen vieressä, myös riittävän lähellä olevat yhteisöt, joilla on merkittävä vaikutus metsätalouslyksikön talouteen tai ympäristöarvoihin, tai yhteisöt joiden talous, oikeudet tai ympäristö voivat vaikuttaa merkittävästi metsätaloustoimiin (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Paliskunta (engl. *Reindeer herding co-operative*): Suomen *poronhoitoalue** on jaettu 54 paliskuntaan. Paliskunnat ovat pinta-aloiltaan ja poromääriltään erikokoisia poronhoitoyksiköitä. Jokainen paliskunta on osakkaidensa muodostama yhteisö, joka vastaa poronhoidosta alueellaan. Kukin poronhoitaja kuuluu vain yhteen paliskuntaan. Poronhoitolaki (848/1990) säätelee paliskunnan toimintaa ja organisaatiota. Paliskuntaa johtaa poroisäntä.

Palojatkumokohde (engl. *Fire continuum site*): Ensisijaisesti alueita, joilla on palo-/kulotushistoriaa tai luontotyyppisiä, jotka hyötyvät kulotuksesta. Alueella on varttunutta/uudistettavaa puustoa, jota voidaan kulottaa. Alueella on kulotusta vähintään 5 vuoden välein. Standardin mukaisiksi

erikoiskasvatuskohteiksi voidaan laskea: kulotetut ja palaneet alueet, kulotuskelpoiset metsämaakuviot.

Paras saatavilla oleva tieto (engl. *Best available information*): Tiedot, faktat, asiakirjat, asiantuntijalausunnat ja sidosryhmäkyselyt tai -neuvottelut, jotka ovat luotettavimpia, tarkimpia, täydellisimpiä ja/tai asiaankuuluvimpia ja jotka voidaan saada *kohtuullisin** ponnisteluin ja kustannuksin suhteutettuna metsätaloustoimien laajuuteen ja intesiteettiin sekä varovaisuusperiaatteeseen.

Peitteisenä hoidettava (eng. *Continuous cover logging*): Metsänkäsittely, joka ei aiheuta metsälain uudistamisvelvoitteen voimaantuloa.

Periaate (engl. *Principle*): Olennainen sääntö tai elementti; FSC:n tapauksessa, vastuullisen metsänhoidon periaate (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Perinteinen tieto (engl. *Traditional knowledge*): Tiedot, tietotaito, taidot ja käytännöt, joita kehitetään, ylläpidetään ja siirretään sukupolvelta toiselle yhteisössä ja jotka ovat usein osa sen kulttuurista tai henkistä identiteettiä (Lähde: perustuu Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) määritelmään).

Pienet ja matalalla intensiteetillä hoidetut metsät (engl. *Small and low intensity managed forests, SLIMFs*): Suomen kansallisessa FSC-standardissa metsätalouksyksiköt, jotka kuuluvat kokoluokkiin XS (<20 ha) ja S (20–500 ha Etelä-Suomessa ja 20-1000 ha Pohjois-Suomessa) luokitellaan pieniksi.

Pienvesi (engl. *Small water*): Purot, lammet, norot, ja lähteet sekä pienet kluuvijärvet ja fladat.

Pirstoutuminen (engl. *Fragmentation*): Prosessi, jossa luontotyytit jakautuvat pienempiin laikkuihin, mikä johtaa alkuperäisen elinympäristön menettämiseen, yhteyden menettämiseen, laikkujen koon pienenemiseen ja laikkujen eristyneisyyden lisääntymiseen. Pirstoutumista pidetään yhtenä tärkeimmistä yksittäisistä tekijöistä, jotka johtavat alkuperäisten lajien häviämiseen erityisesti metsämaisemissa, ja yhtenä tärkeimmistä syistä nykyiseen sukupuuttoaaltoon. Laajoihin koskemattomiin metsäalueisiin* (IFL) viitaten pirstoutumisen ymmärretään olevan ihmisen *teollisen toiminnan** aiheuttamaa. (Lähde: Mukautettu: Gerald E. Heilman, Jr. James R. Strittholt Nicholas C. Slosser Dominick A. Dellasala, BioScience (2002) 52 (5): s. 411–422).

Pitkäaikainen/Pitkän aikavälin (engl. *Long-term*): Metsänomistajan tai hallinnoijan aikataulu, joka käy ilmi yleissuunnitelman tavoitteista, hakkuiden määrästä ja sitoumuksesta ylläpitää pysyvää metsäpeitettä. Ajan pituus vaihtelee kontekstin ja ekologisten olosuhteiden mukaan ja riippuu siitä, kuinka kauan tietyllä ekosysteemillä kuluu luonnollisen rakenteensa ja koostumuksensa palauttamiseen puunkorjuun tai häiriöiden jälkeen tai kypsien tai primaaristen olosuhteiden tuottamiseksi (Lähde: FSC-STD-01-002 V1-0 FSC Glossary of Terms (2009)).

Puuviljelmä (engl. *Plantation*): Metsäalue, joka on perustettu istuttamalla tai kylvämällä joko vieraita tai alueella luontaisesti esiintyviä lajeja, joissa on usein yksi tai muutama laji, säännöllinen etäisyys ja tasainen ikä ja josta puuttuu suurin osa luontaisten metsien pääominaisuuksista ja avaintekijöistä.

Boreaalisena ja pohjoisena lauhkean vyöhykkeen metsiä, jotka koostuvat luontaisesti vain yhdestä tai muutamasta puulajista ja joissa metsä uudistetaan samalla alkuperäislajilla, ei sinänsä voida pitää puuviljelminä.

Suomen oloissa puuviljelmillä tarkoitetaan alueita, joilla tavoitteena on kasvattaa nopeakasvuisia, vierasperäisiä puita (mukaan lukien hybridihaapa-, joulukuusi- ja energiapajuviljelmät) tavanomaista lyhyemmällä kiertokaudella. Nämä perustetaan muussa kuin tavanomaisessa metsätaloustaloudessa olevalle alueelle.

Poronhoitoalue (engl. *Reindeer herding area*): Poronhoitoalue on Suomen laissa määritelty alue, jossa harjoitetaan poronhoitoa. Suomen poronhoitoalueeseen kuuluvat Lapin maakunta lukuun

ottamatta Kemiä, Keminmaata ja Torniota sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakunnista seuraavat kunnat kokonaan tai osittain:

- Kuusamo, Taivalkoski, Pudasjärvi, Hyrynsalmi ja Suomussalmi kokonaan,
- Oulusta Yli-lin suuralue eli entisen Yli-iin kunnan alue sekä Kiiminkijoen pohjoispuolinen osa Ylikiimingin suuraluetta eli entisen Ylikiimingin kunnan aluetta,
- listä entisen Kuivaniemen alue sekä
- Puolangasta ja Utajärvestä seututie 891:n (Hyrynsalmi-Puolanka) ja Kiiminkijoen pohjoispuolinen alue.

Puro (engl. *Brook*): Jokea pienempi virtaavan veden vesistö, jonka valuma-alue on pienempi kuin 100 neliökilometriä, mutta vähintään 10 neliökilometriä; 10 km² alarajaa ei sovelleta mikäli uomassa virtaa ympärivuotisesti vettä ja kalankulku siinä on merkittävässä määrin mahdollista. (Lähde: Vesilaki 587/2011)

Rantavyöhyke (engl. *Riparian zone*): Maan ja vesistön välinen yhtymäkohta ja siihen liittyvä kasvillisuus.

Ratifioitu (engl. *Ratified*): Syntynyt prosessin tuloksena, jolla kansainvälinen laki, yleissopimus tai sopimus (mukaan lukien monenvälinen ympäristösopimus) laillisesti hyväksytään kansallisen lainsäätäjän tai vastaavan oikeudellisen mekanismin toimesta siten, että kansainvälinen laki, yleissopimus tai sopimus tulee automaattisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä tai käynnistää kansallisen lainsäädännön valmistelut, jotta saataisiin sama oikeusvaikutus (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Refugio (engl. *Refugia*): Eristynyt alue, jolla ei ole tapahtunut laajoja muutoksia, tyypillisesti muuttuvan ilmaston tai ihmisten aiheuttamien häiriöiden vuoksi, ja jossa alueelle tyypillisiä kasveja ja eläimiä voi säilyä hengissä (Lähde: Glen Canyon Dam, Adaptive Management Program Glossary).

Rinnankorkeusläpimitta (engl. *Diameter at breast height, DBH*): Rinnankorkeusläpimitta on puun läpimitta. Se mitataan 1,3 metrin (130 cm:n) korkeudelta lähtöpisteestä, joka on ylin tyveä laajentavan, katkaisua haittaavan juurensaaran niska tai ellei sellaista ole, maanpinnan raja puun tyveä vasten. Mittaus suoritetaan eteen sattuvalla puolella kuoren päältä yleensä 1 cm:n tasaavin luokin. Poikkeustapauksissa voidaan käyttää 2 cm:n tasaavaa luokitusta.

Riski (engl. *Risk*): Todennäköisyys hyväksymättömälle kielteiselle vaikutukselle, joka aiheutuu mistä tahansa metsäyksikössä tapahtuvasta toiminnasta yhdistettynä sen seurausten vakavuuteen (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Ristiriita periaatteiden ja kriteerien sekä lainsäädännön välillä (engl. *Conflicts between the Principles and Criteria and laws*): Tilanteet, joissa ei ole mahdollista noudattaa periaatteita ja kriteerejä sekä lainsäädäntöä samanaikaisesti (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Saamelaiskäräjät (engl. *Sámi Parliament, the*): Saamelaiskäräjät (Sámediggi) on saamelaisten itsehallintoelin. Sen tärkein tehtävä on suunnitella ja toteuttaa Suomen perustuslaissa saamelaisille alkuperäiskansana turvattua kulttuuri-itsehallintoa. Saamelaiskäräjät on Suomen saamelaisten korkein poliittinen elin.

Saamelaisten kotiseutualue (engl. *Sámi Homeland, the*): Suomen perustuslaissa edellytetty ja saamelaiskäräjistä annetussa laissa tarkemmin määritelty saamelaisten kulttuurinen ja kielellinen autonominen alue, joka sijaitsee Lapin läänin pohjoisosassa.

Saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvat Enontekiön, Utsjoen ja Inarin kunnat sekä Sodankylän kunnan pohjoisosassa sijaitseva Lapin paliskunnan alue.

Sekapuustoinen (engl. *Mixed-tree*): Vallitsevan puulajin osuus runkoluvusta on enintään 75 %.

Sidosryhmä (engl. *Stakeholder*): Katso määritelmät termeille 'vaikutuspiiriin kuuluva sidosryhmä' ja 'kiinnostunut sidosryhmä'.

Sovellettava laki (engl. *Applicable law*): Organisaatioon oikeushenkilönä tai yrityksenä sovellettavat keinot metsätalousyksikössä sekä ne lait, jotka vaikuttavat FSC:n periaatteiden ja kriteerien täytäntöönpanoon. Tähän sisältyvät kaikkine yhdistelmineen lakisääteiset lait (parlamentin hyväksymät) ja oikeuskäytännöt (tuomioistuinten tulkinnat), toissijaiset määräykset ja näihin liittyvät hallinnolliset menettelyt sekä kansallinen perustuslaki, joka on aina etusijalla kaikkiin muihin oikeudellisiin instrumentteihin nähden (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2)

Sukupuolten välinen tasa-arvo (engl. *Gender equality*): Sukupuolten tasa-arvo tarkoittaa sitä, että naisilla ja miehillä on yhtäläiset edellytykset toteuttaa täysimääräisesti ihmisoikeuksiaan ja osallistua taloudelliseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja poliittiseen kehitykseen ja hyötyä siitä (Lähde: Muokattu FAO:n, IFAD:n ja ILO:n työpajasta 'Gaps, trends and current research in gender dimensions of agricultural and rural employment: differentiated pathways out of poverty', Rooma, 31. maaliskuuta – 2. huhtikuuta 2009).

Suojavyöhyke (engl. *Buffer zone*): Vesistön tai luontokohteen ja metsätalouden toimenpidealueen väliin jätettävä alue, jonka tavoitteena on vesistön tai luontokohteen suojeleminen toimenpiteiden vaikutuksilta. Suojavyöhyke vaaditaan vesistön molemmille puolille. Suojavyöhyke voi olla käsittelemätön tai erityisohjein käsiteltävä. Silloin, kun edellytetään sekä käsittelemätöntä että käsiteltyä suojavyöhykettä, käsittelemätön suojavyöhykkeen osa sijaitsee aina lähempänä kohdetta.

Suojelu (engl. *Conservation/Protection*): Toimet, joiden tarkoituksena on ylläpitää tunnistettuja ympäristö- tai kulttuuriarvoja pitkällä aikavälillä. Metsätaloustoimet voivat vaihdella nolasta tai minimaalisista toimista määriteltyyn alueeseen sopiviin toimiin, jotka on suunniteltu ylläpitämään näitä tunnistettuja arvoja tai ovat yhteensopivia niiden ylläpitämisen kanssa (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2)

Syrjintä (engl. *Discrimination*): Sisältää:

a) kaiken erottelun, hyljeksinnän tai suosinnan rodun, ihonvärin, sukupuolen, uskonnon, poliittisten mielipiteiden, seksuaalisen suuntautumisen* tai kansallisen tahi yhteiskunnallisen alkuperän perusteella, mistä on seurauksena, että samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertainen kohtelu työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tehdään tyhjäksi tai niitä rajoitetaan

b) kaikenlaisen muun erottelun, hyljeksinnän tai suosinnan, josta on seurauksena, että samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertainen kohtelu työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tehdään tyhjäksi tai niitä rajoitetaan ja jonka jäsenvaltio on määritellyt kuultuaan edustavia työnantaja- ja työntekijäjärjestöjä, mikäli niitä on, samoin kuin muita sopivia elimiä.

(mukautettu ILO:n yleissopimuksen 111 1 artiklasta). *"Seksuaalinen suuntautuminen" lisättiin yleissopimuksen 111 määritelmään, koska se on tunnistettu mahdolliseksi syrjintätyypiksi.

Taloudellinen kannattavuus (engl. *Economic viability*): Kyky kehittyä ja selviytyä suhteellisen itsenäisenä sosiaalisena, taloudellisena tai poliittisena kokonaisuutena. Taloudellinen kannattavuus voi vaatia voitollisuutta, mutta ei ole synonyymi sille (Lähde: Perustuu Euroopan ympäristökeskuksen verkkosivustolla olevaan määritelmään).

Tapaoikeus (engl. *Customary law*): Oikeudet, jotka juontuvat pitkän ajan toistuvista tavoista tai tavanomaisista toimista, jotka ovat toistumisellaan ja keskeytymättömyydellään saavuttaneet lain voiman maantieteellisessä tai sosiologisessa yksikössä.

Saamelaiset tapaoikeudet ovat yhteisöllisiä sääntöjä, jotka ohjaavat maankäyttöä, elinkeinojen harjoittamista sekä yhteisön toimintaa ja ovat osa sosiaalista järjestelmää ja saamelaista oikeuskäsitystä. Selkeimmin saamelainen tapaoikeus ilmenee saamelaisessa poronhoito-, kalastus- ja keräilyperinteessä.

Teollinen toiminta (engl. *Industrial activity*): Teollinen metsän- ja luonnonvarojen hoito, kuten tienrakennus, kaivostoiminta, padot, yhteiskuntarakenteen kehitys ja puunkorjuu.

Terveyslannoitus (engl. *Health fertilization*): Maaperän ravinne-epätasapainosta johtuvien puuston kasvuhäiriöiden korjaamiseksi tehtävä lannoitus

Tiedossa oleva (engl. *On record*): Tiedossa olevalla esiintymätiedolla tarkoitetaan koordinaattipistettä ja/tai kuvausta esiintymästä siten, että kohde voidaan tunnistaa maastossa, esim. valokuva, maastomerkinä. Esiintymätietoa käsiteltäessä on huomioitava mahdollinen GPS:n mittavirhe.

Todennettava tavoite (engl. *Verifiable target*): Täsmälliset tavoitteet, kuten toivotut tulevat metsäolosuhteet, jotka on asetettu arvioimaan edistymistä kohti kunkin hoitotavoitteen saavuttamista. Nämä tavoitteet ilmaistaan selkeinä tuloksina niin, että niiden saavuttaminen voidaan varmistaa ja on mahdollista selvittää, onko ne saavutettu.

Torjunta-aine (engl. *Pesticide*): Mikä tahansa aine tai valmiste, jota on valmistettu tai käytetty suojaamaan kasveja, puuta tai muita kasvituotteita tuholaisilta, tuholaisien torjunnassa tai tekemällä tällaisista tuholaisista vaarattomia. Määritelmä sisältää hyönteismyrkyt, jyrsijöiden torjunta-aineet, nilviäisten torjunta-aineet, toukkamyrkyt, sienimyrkyt ja rikkakasvien torjunta-aineet. (Lähde: FSC-POL-30-001 FSC Pesticides Policy (2005).)

Tulvametsä (engl. *Alluvial forest*): Säännöllisesti toistuvien tulvien alainen kivennäismaan metsä.

Turvemaa (engl. *Peatland*): Maa-ala, jossa on suokasveista kertynyttä eloperäistä ainesta pintamaassa. Turvemaalla voi olla kasvillisuutta tai se voi olla kasviton.

Työnantaja (engl. *Employer*): Juridinen taho tai henkilö, joka solmii työsopimuksen työntekijän kanssa saadakseen tältä työsuorituksen.

Työntekijä (engl. *Worker*): Kaikki palkatut työntekijät mukaan lukien julkiset työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat. Tähän sisältyy osa-aikaiset ja kausityöntekijät kaikista luokista ja ryhmistä, mukaan lukien suorittavat työntekijät, hallinnon työntekijät, esimiehet, johtajat, urakoitsijat ja itsenäiset urakoitsijat ja alihankkijat (Lähde: ILO:n yleissopimus 155, 1981).

Työntekijäjärjestö (engl. *Workers' organization*): Kaikki työntekijöiden järjestöt työntekijöiden etujen edistämiseksi ja puolustamiseksi (mukautettu ILO:n yleissopimuksesta 87, 10 artikla). On tärkeää huomata, että säännöt ja ohjeet työntekijöiden organisaation kokoonpanosta vaihtelevat maittain, erityisesti niiden osalta, joita pidetään rivijäseninä, sekä niiden osalta, joilla katsotaan olevan valta "palkata ja irtisanoa". Työntekijäjärjestöillä on tapana tehdä ero niiden välillä, jotka voivat "palkata ja irtisanoa" ja niiden, jotka eivät voi (Lähde: FSC report on generic criteria and indicators based on ILO Core Conventions principles, 2017, 2017).

Työperäinen vamma (engl. *Occupational injury*): Tapahtuma, joka johtuu työstä tai tapahtuu työn aikana ja joka johtaa vammaan (Lähde: Kansainvälinen työjärjestö (ILO)).

Työtapaturma (engl. *Occupational accident*): Tapaturma, joka johtuu työstä tai tapahtuu työn aikana ja joka johtaa kuolettavaan tai ei-kuolettavaan vammautumiseen (Lähde: Kansainvälinen työjärjestö (ILO). Bureau of Library and Information Services. ILO Thesaurus ILO:n verkkosivuilla).

Uhanalainen eliölaji (engl. *Threatened species*): Lajit, jotka täyttävät IUCN:n (2001) vaarantuneen (VU), erittäin uhanalaisen (EN) tai äärimmäisen uhanalaisen (CR) lajin kriteerit ja joilla on suuri, erittäin suuri tai äärimmäisen suuri riski hävitä luonnosta (Lähde: Perustuu IUCN (2001). IUCN:n punaisen listan luokat ja kriteerit: Versio 3.1. IUCN Species Survival Commission. IUCN. Gland, Sveitsi ja Cambridge, UK).

Uhka (engl. *Threat*): Merkki tai varoitus uhkaavista tai todennäköisistä haitoista tai kielteisistä vaikutuksista.

Ulkoisvaikutukset (engl. *Externalities*): Toiminnan positiiviset ja negatiiviset vaikutukset sidosryhmiin, jotka eivät ole suoraan mukana kyseisessä toiminnassa, tai ne vaikutukset luonnonvaroihin tai ympäristöön, jotka eivät yleensä sisälly tavanomaisiin vaikutuksiin (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Uomaltaan luonnontilainen (joki tai puro) (engl. *In its natural state (river or brook)*): Joen tai puron osuus, jota ei ole perattu tai suoristettu.

Uomaltaan luonnontilaisen kaltainen (joki tai puro) (engl. *In its natural-like state (river or brook)*): Joen tai puron osuus, jota on vähäisessä määrin perattu ja/tai suoristettu.

Uudistushakkuu (engl. *Regeneration felling*): Täysikasvuisuuden saavuttaneen metsän hakkuu metsän uudistamista varten, esimerkiksi avohakkuu, suojuspuuhakkuu, siemenpuuhakkuu tai kaistalehakkuu.

Uudistuskypsä metsä (engl. *Regeneration mature stand*): Vastaa kehitysluokkaa 04: Metsikkö on uudistuskypsä, kun metsänomistaja saa enemmän hyötyä sen uudistamisesta kuin sen edelleen kasvattamisesta. Uudistuskypsyttä voidaan arvioida esimerkiksi metsänhoidon suositusten taulukoiden (uudistamiskeskiläpimitat ja -keski-iat, taulukot 6–8) avulla. (Lähde: Metsänhoidon suositukset.)

Vaikutuspiiriin kuuluva sidosryhmä (engl. *Affected stakeholder*): Mikä tahansa henkilö, henkilöryhmä tai yhteisö, johon kohdistuu tai todennäköisesti kohdistuu metsätalouksikön toiminnan vaikutuksia. Esimerkkejä ovat muun muassa henkilöt, henkilöryhmät tai yhteisöt, jotka sijaitsevat hallintoyksikön naapurissa. Seuraavat ovat esimerkkejä vaikutuspiiriin kuuluvista sidosryhmistä:

paikallisyhteisöt

alkuperäiskansat

työntekijät

metsässä asuvat

naapurit

alajuoksun maanomistajat

paikalliset jalostajat

paikalliset yritykset

hallinnointi- ja käyttöoikeuksien haltijat, mukaan lukien maanomistajat

organisaatiot, joilla on valtuudet tai joiden tiedetään toimivan vaikutuspiiriin kuuluvien sidosryhmien puolesta, esimerkiksi sosiaaliset ja ympäristöjärjestöt, ammattiliitot jne.

(Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2)

Vapaa ja tietoon perustuva ennakkosuostumus (engl. *Free, prior and informed consent*): Oikeudellinen edellytys, jonka mukaan henkilön tai yhteisön voidaan sanoa antaneen suostumuksensa toimintaan ennen sen aloittamista ja joka perustuu tosiseikkojen, toimenpiteen seurausten ja tulevien seurausten selkeään arviointiin ja ymmärtämiseen sekä kaikkien asiaankuuluvien tosiasioiden hallintaan silloin, kun suostumus annetaan. Vapaa ja tietoon perustuva ennakkosuostumus sisältää oikeuden myöntää, muuttaa, pidättää tai peruuttaa hyväksyntä. (Lähde: Preliminary working paper on the principle of Free, Prior and Informed Consent of Indigenous Peoples (...) (E/CN.4/Sub.2/AC.4/2004/4 8 July 2004), YK:n ihmisoikeuskomission 22. istunto,

Ihmisoikeuksien edistämisen ja suojelemisen alakomitea, Alkuperäiskansojen työryhmä, 19.–23. Heinäkuuta 2004.)

Varovaisuusperiaate (engl. *Precautionary approach*): Lähestymistapa, joka edellyttää, että kun käytettävissä olevat tiedot osoittavat metsätaloustoimien aiheuttavan vakavan tai peruuttamattoman vahingon ympäristölle tai uhan ihmisten hyvinvoinnille, organisaatio ryhtyy selkeisiin ja tehokkaisiin toimenpiteisiin vaurioiden estämiseksi ja riskien välttämiseksi, jopa silloin, kun tieteellinen tieto on epätäydellistä tai epäselvää ja kun ympäristöarvojen haavoittuvuus ja herkkyys ovat epävarmoja (Lähde: Perustuu Rion ympäristön ja kehityksen julistuksen periaatteeseen 15, 1992).

Vartunut metsä (engl. *Stand with advanced tree storey*): Vastaa kehitysluokkaa 03: Metsikkö, jonka keskiläpimitta rinnankorkeudella on yli 16 cm, mutta jota ei vielä luokitella uudistuskypsäksi. Metsiköillä, joilla esimerkiksi puulajin tai kasvupaikan karuuden vuoksi puusto ei voi kehittyä koskaan tukkipuukokoon, kehitysluokka määritetään iän perusteella. Puuston rinnankorkeusikä on vähintään 25 vuotta. (Lähde: Metsänhoidon suositukset.)

Vesistö (engl. *Water system*): Vesistöllä tarkoitetaan järveä, lampea, jokea, puroa ja muuta luonnollista vesialuetta sekä tekojärveä, kanavaa ja muuta vastaavaa keinotekoista vesialuetta; vesistöä ei kuitenkaan pidetä noroa, ojaa ja lähdeettä.

Vesitaloudeltaan luonnontilainen (suo) (engl. *Natural state of water relations (mire)*): Suo, suon osa tai kausikosteikko, jota ei ole ojitettu, ja joka edelleen saa valtaosan luontaisesta valumastaan.

Vesitaloudeltaan luonnontilaisen kaltainen (suo) (engl. *Natural-like state of water relations (mire)*): Suo, suon osa tai kausikosteikko, joissa voi olla oja, tai kohteen ulkopuolisilla alueilla sijaitsevat ojat, jotka vaikuttavat negatiivisesti kohteen vesitalouteen, mutta kohteen kuivatusaste ei ole muuttuma tai turvekangas.

Vesitalouden järjestelytoimenpiteet (engl. *Water management measures*): Naveromätästys tai ojitusmätästys sekä kunnostus- tai täydennysojitus.

Vierasperäinen laji (engl. *Alien species*): Laji, alalaji tai alempi taksoni, joka on tuotu luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle; sisältää kaikki sellaisten lajien osat, sukusolut, siemenet, munat tai lisäykset, jotka saattavat selviytyä ja myöhemmin lisääntyä (Lähde: Biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus (CBD), Invasive Alien Species Program. Sanasto CBD:n verkkosivustolla).

Viivyttelämättä (engl. *Timely manner*): Niin täsmällisesti kuin olosuhteet kohtuudella sallivat; organisaatio ei ole tarkoituksella lykännyt (Lähde: FSC-STD-60-004 V2-0).

Viranomaisohjeistus (engl. *Obligatory code of practice*): Ohje tai opas tai muu tekninen ohjeistus, joka organisaation on toimeenpantava lain mukaan (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Virkistysalue: Virkistykseen ja ulkoiluun kaavoitettu alue, jonka käyttö perustuu jokamiehenoikeuteen. Lakisääteisessä maankäytön suunnittelussa käytettävät merkinnät maakunta-, yleis- ja asemakaavoissa: V (virkistysalue), VL (lähivirkistysalue) ja VR (retkeily- ja ulkoilualue).

Yleissuunnitelma (engl. *Management plan*): Dokumenttien, raporttien, kirjanpidon ja karttojen kokoelma, joka kuvaa, perustelee ja sääntelee hallinnoijan, henkilöstön tai organisaation toimintaa metsätalouksyksikössä tai suhteessa siihen, mukaan lukien lausunnot tavoitteista ja toimintaperiaatteista (Lähde: FSC-STD-01 -001 V5-2).

Ympäristöarvot (engl. *Environmental values*): Seuraavat biofysikaalisen ja ihmisen ympäristön elementit:

- ekosysteemin toiminnot (mukaan lukien hiilen sitominen ja varastointi)
- biologinen monimuotoisuus
- vesivarat

- o maaperät
- o ilmakehä
- o maisema-arvot (mukaan lukien kulttuuriset ja henkiset arvot).

Näiden elementtien todellinen arvo riippuu ihmisten ja yhteiskunnan käsityksistä (Lähde: FSC-STD-01-001 V5-2).

Ympäristövaikutusten arviointi (engl. *Environmental Impact Assessment*): Järjestelmällinen prosessi, jota käytetään ehdotettujen hankkeiden mahdollisten ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten tunnistamiseen, vaihtoehtoisten lähestymistapojen arvioimiseen sekä asianmukaisten ehkäisy-, lieventämis-, hallinta- ja seurantatoimenpiteiden suunnitteluun ja sisällyttämiseen (Lähde: perustuu: Environmental impact assessment, guidelines for FAO field projects, FAO, FSC-STD-01-001 V5-2).